

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

Handboek Voedings- en gezondheidsclaims (1.0)

Colofon

Auteur: Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit in samenwerking met Lugt Food Law (Marieke Lugt)

Versie 1.0: 27 januari 2021

Bezoekadres

Catharijnesingel 59

3511 GG Utrecht

Postadres

Postbus 43006

3540 AA Utrecht

Telefoon

0900-0388

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Waar vindt u de regels voor voedings- en gezondheidsclaims?	7
2.1 Europese Unie: diverse Verordeningen en andere documenten	7
2.1.1 Regelgeving en documenten over het gebruik van claims	7
2.1.2 Regelgeving en documenten voor het aanvragen van claims.....	8
2.2 Nederland: Warenwetbesluit en zelfregulering.....	8
3. Hoe handhaaft de NVWA?	10
3.1 Prioriteiten: voedselveiligheid en misleiding	10
3.2 Interventiebeleid NVWA	10
3.3 NVWA: geen adviesfunctie	11
3.4 Meer informatie	11
4. Stappenplan: mag deze voedings- of gezondheidsclaim?.....	13
4.1 Stappenplan: mag deze voedingsclaim?	13
4.2 Stappenplan: mag deze artikel 13 gezondheidsclaim?	13
4.3 Stappenplan: mag deze artikel 14 gezondheidsclaim?	14
4.4 Stappenplan: mag deze "on hold" gezondheidsclaim?	15
5. Definities en onderscheid voedings- en gezondheidsclaims	17
5.1 Definities claim, nutriënt en andere stof	17
5.2 Definitie voedingsclaim	18
5.2.1 Definitie voedingsclaim	18
5.2.2 Verschil tussen voedingsclaim en gezondheidsclaim	19
5.3 Definities gezondheidsclaims en verschillen tussen gezondheidsclaims....	19
5.3.1 Definitie gezondheidsclaim.....	19
5.3.2 Artikel 13 gezondheidsclaims	21
5.3.3 Artikel 14 gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking	22
5.3.4 Artikel 14 gezondheidsclaims - kinderclaims.....	22
5.3.5 "On hold" gezondheidsclaims – onder overgangstermijn.....	23
5.4 Samenvatting.....	23
6. Voorschriften voor alle voedings- en gezondheidsclaims.....	25
6.1 Reikwijdte	25
6.2 Algemene beginselen en voorwaarden voor alle claims	27
6.2.1 Algemene beginselen en voorwaarden voor alle claims	28
6.2.2 Wetenschappelijke onderbouwing en rechtvaardiging	31
6.2.3 Voedingswaarde informatie.....	32
6.2.4 Voedingsprofielen	33
6.3 Diverse onderwerpen in relatie tot reikwijdte Claimsverordening.....	33
6.3.1 Handelsnamen, merknamen en fantasienamen	33

6.3.2 Uitzondering voor generieke omschrijvingen	34
6.3.3 Niet-voorverpakte levensmiddelen	35
6.3.4 Voedings- en gezondheidsclaims en specifieke productwetgeving	36
6.4 Europees Claims Register.....	36
7. Voedingsclaims	42
7.1 Welke voedingsclaims zijn toegestaan?	42
7.2 Aandachtspunten voor voedingsclaims	44
7.3 Welke vergelijkende voedingsclaims zijn toegestaan?.....	46
7.4 Aandachtspunten voor vergelijkende voedingsclaims	47
8. Gezondheidsclaims	51
8.1. Wettelijke basis gezondheidsclaims	51
8.2 Voorschriften voor alle gezondheidsclaims	52
8.2.1 Verplichte vermeldingen gezondheidsclaims	53
8.2.2 Verwijzingen naar voordelen voor de algemene gezondheid.....	54
8.2.3 Beperkingen op het gebruik van gezondheidsclaims	56
8.3 "On hold" gezondheidsclaims – onder overgangstermijn	56
8.4 Toelatingsprocedure voor gezondheidsclaims	61
9. Keuringsraad Kennis en Advies gezondheidsreclame.....	65
9.1 Rol Keuringsraad en samenwerking met NVWA	65
9.2 Informatie over gezondheidsclaims op website Keuringsraad.....	66
9.2.1 Handleiding gezondheidsclaims voor levensmiddelen (Richtsnoerdocument Keuringsraad).....	66
9.2.2 Claimsdatabase.....	67
9.2.3 Documenten relevant voor "on hold" claims	69
10. Specifieke onderwerpen.....	71
10.1 Verbod op medische claims	71
10.2 Claims voor Voeding voor specifieke groepen	72
10.3 Beauty claims	72
10.4 Technische claims	73
10.5 Glutenvrij en zeer laag glutengehalte	73
10.6 Beweringen over lactose-vrij en lactose-arm	74
10.7 Maaltijdvervangend product voor gewichtsbeheersing	75
10.8 "Afvalproducten" die geen maaltijdvervangend product voor gewichtsbeheersing zijn	75
10.9 Sportvoeding.....	77
11. Lijst van afkortingen	78

1. Inleiding

Verordening (EU) Nr. 1169/2011 bevat voorschriften voor voedselinformatie aan consumenten. Het uitgangspunt is dat voedselinformatie niet misleidend mag zijn. Claims, inclusief voedings- en gezondheidsclaims, zijn een vrijwillige vorm van voedselinformatie. Vrijwillige voedselinformatie mag nooit misleidend, verwarrend of dubbelzinnig zijn (art. 36, lid 2 Verordening (EU) Nr. 1169/2011). Voor voedings- en gezondheidsclaims zijn nadere regels uitgewerkt op basis van de EU Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006. De bescherming van consumenten is één van de doelstellingen van deze regelgeving.

Een claim zegt iets over een levensmiddel. De Europese Claimsverordening bevat een ruime definitie van het begrip claim: "elke boodschap of aanduiding die niet verplicht is op grond van de Europese of nationale wetgeving, met inbegrip van illustraties, grafische voorstellingen of symbolen, ongeacht de vorm, waarmee gesteld, de indruk gewekt of geïmpliceerd wordt dat een levensmiddel bepaalde eigenschappen heeft". Claims kunnen woorden of tekst zijn, maar ook in de vorm van plaatjes, symbolen (b.v. een hartje of een ader), een grafiek waarin levensmiddelen worden vergeleken. Claims kunnen worden gebruikt op een etiket, een website of in een reclame, maar ook in een blog, een folder, direct mailing etc. En ook een naam van een website kan een claim impliceren (b.v. door het gebruik van de term "soepele gewrichten" in de naam) of als een website informatie bevat over soepele gewrichten en er een relatie wordt gelegd met een levensmiddel of supplement.

Een voedingsclaim is een vrijwillige claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat een levensmiddel bepaalde heilzame voedingseigenschappen heeft. Zo'n claim gaat over nutriënten (voedingsstoffen) die een levensmiddel bevat of niet bevat, óf meer of minder bevat (vergelijkende voedingsclaim over samenstelling), óf over product dat minder energie bevat. Bijvoorbeeld: "vetarm", "suikervrij", "vezelrijk", "bron van magnesium" en "verlaagd gehalte aan verzadigde vetten".

Een gezondheidsclaim is een vrijwillige claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat er een positief verband bestaat tussen een levensmiddel (of een bestanddeel daarvan) en de gezondheid. Gezondheid is een breed begrip. Gezondheidsclaims hebben vaak betrekking op fysiologische effecten, maar kunnen ook gaan over psychologische en afslankende/gewichtsbeheersende effecten, of betrekking hebben op ziekterisicobeperking of kinderen. Voorbeelden van gezondheidsclaims zijn: "kalium draagt bij tot een normale werking van de spieren", "magnesium draagt bij tot de vermindering van vermoeidheid en moeheid", "creatine verhoogt de fysieke prestaties in opeenvolgende reeksen korte, hoog intensieve oefeningen", "calcium en vitamine D helpen het verminderen van het verlies van botmineralen bij vrouwen na de menopauze. Een lage dichtheid van mineralen in de botten is een risicofactor voor botbreuken als gevolg van osteoporose", "essentiële vetzuren zijn nodig voor de normale groei en ontwikkeling van kinderen" en "glucomannan dat wordt gebruikt in de context van een energie beperkt dieet draagt bij aan gewichtsverlies". Het merendeel van de toegestane gezondheidsclaims heeft betrekking op een specifiek ingrediënt of nutriënt; sommige claims hebben betrekking op een levensmiddel, b.v. "gedroogde pruimen dragen bij tot een normale darmfunctie" of "kauwgom zonder suiker draagt bij tot de instandhouding van de mineralisatie van de tanden".

De Claimsverordening is niet van toepassing op andere claims of vermeldingen dan voedings- en gezondheidsclaims, zoals "bevat mango", "zuiver plantaardig", "vegetarisch", "ambachtelijk", "pindavrij" en "vrij van kunstmatige geur- en smaakstoffen". Deze claims moeten wel voldoen aan de eisen voor voedselinformatie (Verordening (EU) Nr. 1169/2011) en meer in het bijzonder mogen zij niet misleidend zijn (artikel 7 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

Het [Europese Claims Register](#) is een hulpmiddel om uit te zoeken welke voedings- en/of gezondheidsclaims zijn toegestaan en onder welke voorwaarden. Het Claims Register vermeldt ook welke claims zijn afgewezen.

Specifiek voor Nederland heeft de Keuringsraad Kennis en Advies gezondheidsreclame, in samenwerking met verschillende partijen (Neprofarm, NPN en FNLI) een [Richtsnoerdocument](#) voor het gebruik van gezondheidsclaims opgesteld met een daarbij behorende [Claimsdatabase](#). In deze database staan per voedingsstof de goedgekeurde voorbeeldbeoordeling(en) van een gezondheidsclaim en de toegestane en niet-toegestane alternatieve voorbeeldbeoordelingen. Belangrijk daarbij is dat een claim gekoppeld moet worden aan een voedingsstof of ingrediënt.

Voedingswaardevermelding is verplicht voor stoffen waarover voedings- en/of gezondheidsclaims worden gemaakt.

Als gezondheidsclaims worden gebruikt, dan gelden aanvullende etiketteringseisen, b.v. een verplichte vermelding waarin wordt gewezen op het belang van een gevarieerde, evenwichtige voeding en een gezonde levensstijl.

Verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen van een voedingsstof of een levensmiddel voor de algemene gezondheid zijn alleen toegestaan als zij samen gaan met een specifieke, daarmee verband houdende toegestane gezondheidsclaim.

De Europese Claimsverordening is rechtstreeks van toepassing in Nederland.

Medische claims zijn altijd verboden voor levensmiddelen. Een medische claim is een bewering over het voorkomen, behandelen of genezen van een ziekte. Voorbeelden van verboden medische claims zijn: "glucosamine herstelt beschadigd kraakbeen" of "glucosamine helpt bij artrose". Omdat producten met een medische claim in de meeste gevallen onder de definitie van geneesmiddel vallen, handhaaft de NVWA het verbod op medische claims op basis van de Geneesmiddelenwet.

Dit Handboek begint met een opsomming van de relevante EU en Nederlandse regelgeving en documenten voor voedings- en gezondheidsclaims (hoofdstuk 2). Hoofdstuk 3 gaat in op de handhaving door de NVWA. In hoofdstuk 4 zijn 4 stappenplannen opgenomen om te bepalen of een voedingsclaim of gezondheidsclaim is toegestaan. Hoofdstuk 5 geeft een uitleg van de definities van voedings- en gezondheidsclaims en de verschillen tussen de diverse soorten claims. De algemene regels voor voedings- en gezondheidsclaims worden beschreven in hoofdstuk 6, gevolgd door de specifieke regels voor voedingsclaims (hoofdstuk 7) en voor gezondheidsclaims (hoofdstuk 8). Hoofdstuk 9 gaat over de Keuringsraad Kennis en Advies gezondheidsreclame. In het laatste hoofdstuk 10 wordt een aantal aanpalende onderwerpen besproken, zoals het verbod op medische claims, claims voor zuigelingenvoeding en sportvoeding.

De informatie in dit Handboek is vooral bedoeld voor het bedrijfsleven als hulpmiddel om te voldoen aan hun wettelijke verplichtingen bij het gebruik van voedings- en/of gezondheidsclaims. In het Handboek staan voorbeelden en tips van de NVWA om praktische handvatten te geven.

Check altijd op de website van de NVWA of u de meest recente versie van dit Handboek gebruikt. Dit Handboek wordt regelmatig aangepast, onder andere naar aanleiding van (grote) wijzigingen in de (EU) regelgeving.

Consumenten kunnen op de website van het [Voedingscentrum](#) informatie vinden over claims.

2. Waar vindt u de regels voor voedings- en gezondheidsclaims?

De Europese Verordening (EG) Nr. 1924/2006 is de basisverordening met voorschriften voor voedings- en gezondheidsclaims. Daarnaast bevatten diverse EU verordeningen regels voor het gebruik van deze claims of toelatingen van claims en heeft de EFSA een aantal Richtsnoerdocumenten gepubliceerd. Het Europese Claims Register bevat alle toegestane en afgewezen voedings- en gezondheidsclaims (paragraaf 2.1).

In Nederland is de Europese Claimsverordening rechtstreeks van toepassing. De strafbaarstelling is geregeld via het Warenwetbesluit Informatie levensmiddelen. Daarnaast bestaat er een Nederlands systeem van zelfregulering dat is ondergebracht bij de Keuringsraad (paragraaf 2.2).

2.1 Europese Unie: diverse Verordeningen en andere documenten

In paragraaf 2.1.1 worden de Europese regelgeving en documenten/richtsnoeren opgesomd met inhoudelijke regels over het gebruik van voedings- en/of gezondheidsclaims. In paragraaf 2.1.2 worden de regelgeving en documenten genoemd die betrekking hebben op het aanvragen van nieuwe claims.

2.1.1 Regelgeving en documenten over het gebruik van claims

De volgende EU verordeningen en documenten bevatten voorschriften voor het gebruik van claims:

- Verordening (EG) Nr. 1924/2006 inzake voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen. Deze verordening is de basisverordening voor deze claims (zie hoofdstukken 5-8 van dit Handboek);
- Verordening (EU) nr. 432/2012 met een lijst van toegestane artikel 13 gezondheidsclaims voor levensmiddelen die niet over ziekterisicobeperking en de ontwikkeling en gezondheid van kinderen gaan (zie paragraaf 6.4 van dit Handboek);
- Uitvoeringsbesluit 2013/63/EU met richtsnoeren voor de uitvoering van de specifieke voorwaarden voor gezondheidsclaims van artikel 10 van Verordening (EG) Nr. 1924/2006. In deze verordening wordt een toelichting gegeven op een aantal aspecten bij het gebruik van artikel 13 gezondheidsclaims, b.v. het gebruik van verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen voor de gezondheid (zie paragraaf 8.2.2 van dit Handboek);
- Verordening (EU) 2019/343 inzake bepaalde generieke omschrijvingen die mogen worden gebruikt hoewel zij als een voedings- of gezondheidsclaim kunnen worden uitgelegd, bijvoorbeeld keelpastille (zie paragraaf 6.3.2 van dit Handboek);
- een [Europees Claims Register](#) waarin de toegestane en afgewezen voedings- en gezondheidsclaims zijn opgenomen (zie paragraaf 6.4 van dit Handboek); en

- een [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#) van de Europese Commissie, 14 december 2007 (alleen in het Engels) waarin de Commissie een toelichting geeft op een aantal aspecten van de Claimsverordening (zie o.a. paragraaf 5.2.2, 5.3 en 7.4 van dit Handboek).

2.1.2 Regelgeving en documenten voor het aanvragen van claims

Voordat een nieuwe gezondheidsclaim kan worden gebruikt, moet deze eerst worden beoordeeld en goedgekeurd. De onderstaande Europese verordeningen en documenten hebben betrekking op het aanvragen van een toelating van een nieuwe gezondheidsclaim:

- Verordening (EG) nr. 353/2008 bevat uitvoeringsvoorschriften voor het aanvragen van een vergunning voor gezondheidsclaims als bedoeld in artikel 15 van Verordening (EG) Nr. 1924/2006. Deze verordening bevat uitvoeringsvoorschriften voor het opstellen en indienen van aanvragen van een vergunning voor gezondheidsclaims (zie paragraaf 8.4 van dit Handboek);
- Verordening (EU) nr. 907/2013 tot vaststelling van de regels inzake aanvragen voor het gebruik van generieke omschrijvingen (benamingen). Deze generieke omschrijvingen kunnen buiten de reikwijdte van de Claimsverordening vallen als kan worden aangetoond dat zij vóór 1993 al in gebruik waren in de lidstaat/lidstaten (zie paragraaf 6.3.2 van dit Handboek);
- [EFSA General Scientific Guidance for stakeholders on health claim applications](#), 18 januari 2016 (alleen in het Engels, zie paragraaf 8.4 van dit Handboek); en
- [EFSA Scientific and Technical Guidance for the preparation and presentation of a health claim application \(Revision 2\)](#), 31 januari 2017 (alleen in het Engels, zie paragraaf 8.4 van dit Handboek).

Vindplaats Europese regelgeving: via <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.

Let op: Europese regelgeving wordt regelmatig aangepast. Zorg dat u de meest recente geconsolideerde versie raadpleegt, waarin alle recente wijzigingen zijn verwerkt.

2.2 Nederland: Warenwetbesluit en zelfregulering

De Europese verordeningen met voorschriften voor voedings- en gezondheidsclaims gelden rechtstreeks in Nederland.

In artikel 2, lid 4 van het Warenwetbesluit Informatie levensmiddelen is de strafbaarstelling van de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006 geregeld voor Nederland. De Minister van VWS (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) is de bevoegde autoriteit voor zover nodig in het kader van de implementatie van de Verordening (EG) Nr. 1924/2006 in Nederland (artikel 13 Warenwetbesluit Informatie levensmiddelen).

Vindplaats Nederlandse regelgeving: via <https://wetten.overheid.nl/zoeken>.

In het kader van zelfregulering heeft de Keuringsraad Kennis en Advies gezondheidsreclame, in het kort Keuringsraad, in samenwerking met verschillende partijen (Neprofarm, NPN en FNLI) een [Richtsnoerdocument](#) voor het gebruik van gezondheidsclaims opgesteld met een daarbij behorende [Claimsdatabase](#). In deze database staan per voedingsstof de goedgekeurde voorbeeldbeoording(en) van een gezondheidsclaim en de toegestane en niet-toegestane alternatieve voorbeeldbeoordingen (zie hoofdstuk 9 van dit Handboek).

3. Hoe handhaaft de NVWA?

De NVWA is de aangewezen autoriteit voor de handhaving van levensmiddelenwetgeving en daarmee ook voor de handhaving van de regels voor voedings- en gezondheidsclaims en het verbod op medische claims. Voor een zo effectief mogelijk toezicht prioriteert de NVWA haar werkzaamheden. Deze prioritering is gebaseerd op een risico-inschatting voor de gezondheid van consumenten. Bij voedings- en gezondheidsclaims wordt ook rekening gehouden met het risico op misleiding van de consument.

3.1 Prioriteiten: voedselveiligheid en misleiding

Voedselveiligheid en misleiding hebben hoge prioriteit voor de NVWA omdat de consumptie van onveilige levensmiddelen en misleiding grote risico's kunnen zijn voor de consument. De handhaving door de NVWA vindt plaats op verschillende manieren. Enerzijds werkt de NVWA op een projectmatige wijze door middel van inspecties van etiketten, websites en reclame-uitingen van bepaalde categorieën levensmiddelen. Anderzijds onderzoekt de NVWA meldingen en klachten afkomstig van consumenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties over etiketten, reclame en presentatie van levensmiddelen.

Voorbeelden van een projectmatige controle zijn de controle op het correct gebruik van voedings- en gezondheidsclaims op ontbijtgranen in de periode maart tot oktober 2014 (zie [Rapport Handhaving claims op ontbijtgranen](#), 14 juli 2015) en de handhaving op voedings- en gezondheidsclaims op voedingsmiddelen als onderdeel van afvaldiëten (zie [Inspectieresultaten correct gebruik voedings-en-gezondheidsclaims](#), 14 mei 2018).

3.2 Interventiebeleid NVWA

De NVWA heeft een algemeen interventiebeleid ontwikkeld. Dit beleid is erop gericht om overtredingen en risicovolle situaties op te heffen, zo nodig te bestraffen en herhaling te voorkomen. Bij het beoordelen van een overtreding en het bepalen van de juiste interventie houdt de NVWA rekening met:

- de mogelijke gevolgen van de overtreding;
- de omstandigheden waaronder de overtreding is begaan;
- het gedrag van de overtreder;
- de voorgeschiedenis; en
- het subsidiariteitsbeginsel en het proportionaliteitsbeginsel; daarbij wordt de interventie toegepast die het minst ingrijpend is en het beste past bij het bereiken van het gestelde doel.

Voor de handhaving van de Warenwet en de daarop gebaseerde regelgeving geldt als uitgangspunt dat overtredingen bestuursrechtelijk af worden gedaan (dit geldt ook voor de Geneesmiddelenwet). Dit houdt in dat deze overtredingen doorgaans met een schriftelijke waarschuwing en bestuurlijke boete worden gehandhaafd en niet via het strafrecht.

Er zijn enkele uitzonderingen. Een overtreding van de Warenwet kan niet met een bestuurlijke boete worden afgedaan:

- als voor die overtreding op basis van de Wet op de economische delicten een hogere geldboete kan worden opgelegd dan de hoogte van de voorziene bestuurlijke boete;
- als de opzettelijke of roekeloze overtreding een direct gevaar voor de gezondheid of veiligheid van de mens tot gevolg heeft; óf
- als de voor de overtreding voorziene bestuurlijke boete aanmerkelijk wordt overschreden door het met de overtreding behaalde economisch voordeel (artikel 32a, derde lid, Warenwet).

Daarnaast is in de "Richtlijn voor strafvordering Warenwet" een aantal situaties beschreven die zich lenen voor alleen strafrechtelijke afdoening, bijvoorbeeld als strafrechtelijke handhavinginstrumenten (zoals onttrekking aan het verkeer) gebruikt moeten worden om de zaak af te handelen, als er samenloop is met andere strafbare feiten of herhaalde recidive.

Het interventiebeleid voor voedings- en gezondheidsclaims is opgenomen in het [NVWA Specifiek interventiebeleid voedselinformatie levensmiddelen](#) (Staatscourant 2020, 61059). Het niet voldoen aan de regels voor deze claims wordt, afhankelijk van de aard en soort overtreding, gezien als een overtreding of een ernstige overtreding. Voor overtredingen wordt een schriftelijke waarschuwing gegeven. Voor een ernstige overtreding volgt direct een bestuurlijke boete. Bij herinspectie wordt beoordeeld of de overtreding is opgeheven. Is dat niet het geval, dan worden vervolgmaatregelen genomen.

Omdat producten met medische claims in de meeste gevallen onder de definitie van geneesmiddel (naar aandiening) vallen en de levensmiddelenwetgeving dus niet van toepassing is, handhaaft de NVWA het verbod op medische claims op basis van de Geneesmiddelenwet. De boetes voor overtredingen van de Geneesmiddelenwet zijn vastgelegd in de Beleidsregels bestuurlijke boete Ministerie Volksgezondheid Welzijn en Sport 2019. Deze Beleidsregels worden regelmatig bijgewerkt. De meest recente versie is te vinden via: <https://wetten.overheid.nl/zoeken>.

3.3 NVWA: geen adviesfunctie

Als levensmiddelenbedrijf kunt u met individuele vragen over regels en verplichtingen over voedings- of gezondheidsclaims niet terecht bij de NVWA. De NVWA adviseert nooit vooraf of het gebruik van een claim op een etiket of in een reclame-uiting voldoet aan de wet- en regelgeving. Hiervoor kunt u contact opnemen met uw branchevereniging of een adviesbureau gespecialiseerd in levensmiddelenwetgeving. U kunt ook uw claim vóóraf laten toetsen door de [Keuringsraad](#) Kennis en Advies gezondheidsreclame (zie hoofdstuk 9 van dit Handboek).

3.4 Meer informatie

Enkele nuttige websites met informatie over voedings- en gezondheidsclaims zijn:

- het [Voedingscentrum](#) met informatie voor consumenten;
- de [Keuringsraad](#) waar claims preventief kunnen worden getoetst en met informatie op de website over het gebruik van claims;
- de [Stichting Reclame Code](#) waaronder de Reclame Code Commissie valt en op deze website staan uitspraken over voedings- en/of gezondheidsclaims. Consumenten die een klacht hebben over een reclame kunnen deze indienen bij de Reclame Code Commissie;
- de [website van de Europese Commissie](#) over voedings- en gezondheidsclaims (in het Engels);
- de website van de Engelse *Advertising Standards Authority* ([website ASA](#)) die diverse uitspraken heeft gedaan over voedings- en gezondheidsclaims (uitspraken kunnen worden gezocht via zoekfunctie bij *rulings*, in het Engels);
- [Lijst met vragen en antwoorden over voedings- en gezondheidsclaims](#) van de Belgische overheid. Op hoofdlijnen komen de Belgische en Nederlandse interpretaties overeen, maar in details kunnen er verschillen zijn; en
- [Richtsnoeren over de flexibiliteit van toegestane bewoordingen van gezondheidsclaims](#) van de Belgische overheid. In dit document worden diverse voorbeelden gegeven van in België toegestane bewoordingen van gezondheidsclaims. Op hoofdlijnen komen de Belgische en Nederlandse interpretaties overeen, maar in details kunnen er verschillen zijn.

4. Stappenplan: mag deze voedings- of gezondheidsclaim?

Een bedrijf dat een voedings- of gezondheidsclaim wil maken, moet nagaan of deze claim is toegestaan. Weet u niet wat voor soort claim u wilt gebruiken? Dan kunt u dat eerst opzoeken in de paragrafen 5.2 en 5.3 van dit Handboek.

Dit hoofdstuk bevat 4 stappenplannen om na te gaan of een voedingsclaim, een artikel 13 gezondheidsclaim, een artikel 14 gezondheidsclaim of een "on hold" gezondheidsclaim is toegestaan. Daarnaast moet voor het gebruik van een voedings- of gezondheidsclaim worden voldaan aan de algemene regels die gelden voor alle claims. En voor gezondheidsclaims moet ook worden voldaan aan de voorschriften die gelden voor alle gezondheidsclaims.

4.1 Stappenplan: mag deze voedingsclaim?

Doorloop onderstaande stappen om te zien of een voedingsclaim (hoofdstuk 7 van dit Handboek) is toegestaan en onder welke voorwaarden:

1. Is de voedingsclaim opgenomen in de bijlage van de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006?
Ja, ga naar **stap 2**.
Nee, deze voedingsclaim is niet toegestaan en mag niet worden gebruikt.
2. Voldoet het product met de voedingsclaim aan de voorwaarden genoemd in de bijlage van de Claimsverordening?
Ja, ga naar **stap 3**.
Nee, deze voedingsclaim mag niet worden gebruikt.
3. Voldoet het product met de voedingsclaim aan de algemene voorwaarden die gelden voor alle voedings- en gezondheidsclaims (zie hoofdstuk 6 van dit Handboek)?
Ja, deze voedingsclaim mag worden gebruikt.
Nee, deze voedingsclaim mag niet worden gebruikt.

TIP VAN DE NVWA

Wilt u een voedingsclaim of gezondheidsclaim gebruiken? Kijk eerst in het [Europese Claims Register](#) om te zien of de claim is toegestaan. Is de claim toegestaan, dan staat vermeld in welke Europese verordening dat is geregeld. Zoek de meest recente versie van die Europese verordening op (via <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>). Controleer of de claim voldoet aan de eisen uit die verordening.

4.2 Stappenplan: mag deze artikel 13 gezondheidsclaim?

Doorloop onderstaande stappen om te zien of een artikel 13 gezondheidsclaim (paragraaf 5.3.2 van dit Handboek) is toegestaan en onder welke voorwaarden:

1. Is de artikel 13 gezondheidsclaim opgenomen in de geconsolideerde versie van Verordening (EU) nr. 432/2012 met de lijst van toegestane artikel 13 gezondheidsclaims?
Ja, ga naar **stap 3**.
Nee, ga naar **stap 2**.
2. Check of deze artikel 13 gezondheidsclaim gaat over een stof waarvoor afgewezen (*non-authorized*) claims zijn opgenomen in het Europese Claims Register. Staan er in het Register alleen afgewezen claims vermeld voor deze stof?
Ja, dan kan er geen gezondheidsclaim over deze stof worden gemaakt, ook geen "on hold" gezondheidsclaim (b.v. taurine).
Nee, check of de claim een "on hold" gezondheidsclaim kan zijn, ga naar **paragraaf 4.4**.
3. Voldoet het product met de artikel 13 gezondheidsclaim aan de specifieke voorwaarden voor de betreffende claim die zijn vastgesteld in Verordening (EU) 432/2012?
Ja, ga naar **stap 4**.
Nee, deze artikel 13 gezondheidsclaim mag niet worden gebruikt.
4. Voldoet het product met de artikel 13 gezondheidsclaim aan de algemene voorwaarden die gelden voor alle voedings- en gezondheidsclaims (zie hoofdstuk 6 van dit Handboek) én aan de algemene voorwaarden die gelden voor alle gezondheidsclaims (artikel 10 en 12 Claimsverordening, zie paragraaf 8.2 van dit Handboek)?
Ja, deze artikel 13 gezondheidsclaim mag worden gebruikt.
Nee, deze artikel 13 gezondheidsclaim is niet toegestaan en mag niet worden gebruikt.

4.3 Stappenplan: mag deze artikel 14 gezondheidsclaim?

Doorloop de onderstaande stappen om te zien of een artikel 14 gezondheidsclaim (claim over ziekterisicobeperking of kinderclaim, paragraaf 5.3.3 en 5.3.4 van dit Handboek) is toegestaan en onder welke voorwaarden:

1. Is de artikel 14 gezondheidsclaim toegestaan in een Europese verordening?
Ja, ga naar **stap 2**.
Nee, deze artikel 14 gezondheidsclaim is niet toegestaan en mag niet worden gebruikt.
2. Voldoet het product met de artikel 14 gezondheidsclaim aan de specifieke voorwaarden voor de claim die zijn vastgesteld in de Europese verordening op grond waarvan de claim is toegestaan?
Ja, ga naar **stap 3**.
Nee, deze artikel 14 gezondheidsclaim mag niet worden gebruikt.
3. Voldoet het product met de artikel 14 gezondheidsclaim aan de algemene voorwaarden die gelden voor alle voedings- en gezondheidsclaims (zie hoofdstuk 5 van dit Handboek) én aan de algemene voorwaarden die gelden voor alle gezondheidsclaims (artikel 10 en 12 Claimsverordening,

zie paragraaf 8.2 van dit Handboek)?

Ja, deze artikel 14 gezondheidsclaim mag worden gebruikt.

Let op: voor een claim over ziekterisicobeperking geldt een extra etiketteringseis: een verplichte vermelding waarin staat dat de ziekte waarnaar de claim verwijst meerdere risicofactoren heeft en dat verandering van één van die factoren al dan niet een heilzaam effect kan hebben.

Nee, deze artikel 14 gezondheidsclaim mag niet worden gebruikt.

4.4 Stappenplan: mag deze "on hold" gezondheidsclaim?

Doorloop de onderstaande stappen om te zien of een "on hold" gezondheidsclaim (zie paragraaf 5.3.5 en 8.3 van dit Handboek) is toegestaan en onder welke voorwaarden:

1. Zoek via het [Register of Questions](#) van de EFSA de stof op waarover een claim zal worden gemaakt. Vul voor zoekopdracht bij *Food Sector Area* in "*Health claims Art. 13/2*" zodat alleen resultaten over gezondheidsclaims worden getoond. Heeft de EFSA aanvragen voor een claim ontvangen voor deze stof?

Ja, zoek het ID nummer(s) (identificatienummer) op van de claim die u wilt maken (staat in EFSA [Register of Questions](#) als 4 cijferig getal onder onderwerp/*subject*) en ga naar **stap 2**.

Nee, dan is er geen "on hold" gezondheidsclaim voor deze stof en de claim is niet toegestaan.

2. Is het ID nummer van de gezondheidsclaim opgenomen in de [lijst met ID nummers](#) van "on hold" gezondheidsclaims op de website van de Europese Commissie ([startpagina Europees Claims Register](#))?

Ja, ga naar **stap 3**.

Nee, dan is er geen "on hold" gezondheidsclaim voor deze stof met het effect waarvoor een EFSA opinie is aangevraagd en de claim is niet toegestaan.

3. Is er een onderbouwing op basis van algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs voor het gebruik van de "on hold" gezondheidsclaim?
Deze onderbouwing is nodig en kan zijn gebaseerd op de specifieke voorwaarden die zijn opgenomen in de toelatingsaanvraag voor de claim, in het bijzonder de hoeveelheid werkzame stof die minimaal aanwezig moet zijn in het product.

Ja, ga naar **stap 4**.

Nee, deze "on hold" gezondheidsclaim mag niet worden gebruikt.

4. Voldoet het product met de "on hold" gezondheidsclaim aan de algemene voorwaarden die gelden voor alle voedings- en gezondheidsclaims (zie hoofdstuk 5 van dit Handboek) én aan de algemene voorwaarden die gelden voor alle gezondheidsclaims (artikel 10 en 12 Claimsverordening, zie paragraaf 8.2 van dit Handboek)?

Ja, deze "on hold" gezondheidsclaim mag worden gebruikt totdat er een definitieve EU beslissing over is genomen. Zorg dat u een onderbouwing op basis van algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs heeft voor het

gebruik van deze claim, met name voor de gebruikte hoeveelheid van de geclaimde stof.

Nee, deze "on hold" gezondheidsclaim is niet toegestaan en mag niet worden gebruikt.

TIP VAN DE NVWA

Heeft u na het doorlopen van dit stappenplan nog vragen over de "on hold" gezondheidsclaim die u wilt gebruiken, dan kunt u contact opnemen met de Keuringsraad. De Keuringsraad heeft een eigen [Stappenplan](#) bij "on hold" claims opgesteld in het kader van zelfregulering. Voor meer informatie over de Keuringsraad, zie hoofdstuk 9 van dit Handboek.

5. Definities en onderscheid voedings- en gezondheidsclaims

De Europese Claimsverordening bevat definities voor claim, nutriënt (voedingsstof) en andere stoffen (paragraaf 5.1). De definitie van een voedingsclaim wordt toegelicht in paragraaf 5.2. De Claimsverordening kent 3 soorten gezondheidsclaims: artikel 13 gezondheidsclaims, artikel 14 gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking en artikel 14 kinderclaims. In de praktijk zijn er ook nog de zogenaamde "on hold" gezondheidsclaims. Dat zijn artikel 13 claims of kinderclaims waarvan de beoordeling nog niet is afgerond op EU niveau. De definities van deze gezondheidsclaims en de verschillen worden toegelicht (paragraaf 5.3). De verschillende soorten voedings- en gezondheidsclaims zijn samengevat in een tabel (paragraaf 5.4).

5.1 Definities claim, nutriënt en andere stof

Art. 2, lid 2, sub 1-3 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Definitie claim

Een claim is zeer breed gedefinieerd in artikel 2, lid 2, sub 1 van Verordening (EG) Nr. 1924/2006. Het gaat om vrijwillige uitingen niet alleen in tekst maar ook om afbeeldingen. En het gaat om directe en indirecte uitingen over bepaalde eigenschappen van levensmiddelen. Een claim is:

"elke boodschap of aanduiding die niet verplicht is op grond van communautaire of nationale wetgeving, met inbegrip van illustraties, grafische voorstellingen of symbolen, ongeacht de vorm, waarmee gesteld, de indruk gewekt of geïmpliceerd wordt dat een levensmiddel bepaalde eigenschappen heeft".

In de praktijk worden de gebruikte illustraties, grafische afbeeldingen en symbolen beoordeeld in samenhang met de gebruikte tekst om te zien of deze wel of niet een voedings- of gezondheidsclaim zijn.

Voorbeelden:

Een afbeelding van een hart(je) in de nabijheid van voedingsclaims over verzadigd vet en natrium impliceert een positieve invloed op de hartgezondheid (en dat wordt beschouwd als een gezondheidsclaim) en valt om die reden onder de Claimsverordening. Een afbeelding van een hart op een doos chocolade met een strik "voor Valentijn", impliceert geen gezondheidseffect en valt niet onder de Claimsverordening.

Een pakje suikervrije kauwgom met daarop een afbeelding van een gezond, cariësvrij, gebit impliceert een gezondheidsclaim over gebitsgezondheid. Een afbeelding van een mond en tanden die iets consumeren zonder dat er een voedings- of gezondheidsclaim wordt gebruikt, impliceert in beginsel geen gezondheidseffect en is dan geen gezondheidsclaim (p. 7 van [Handleiding gezondheidsclaims voor levensmiddelen Keuringsraad](#)).

TIP VAN DE NVA

De term "claim" is een ruim begrip. Een claim zegt iets over een levensmiddel. Denk hierbij niet alleen aan teksten, maar ook aan plaatjes, illustraties, symbolen (b.v. een bot of een hartje), een tabel waarin een product wordt

vergeleken met een ander levensmiddel, product reviews etc. Om te beoordelen of een uiting een claim is, en meer specifiek een voedings- of gezondheidsclaim moet worden gekeken naar de totale context van de uiting.

Definities nutriënt en andere stof

Nutriënten zijn eiwitten, koolhydraten (waaronder suikers, polyolen, zetmeel), vetten (waaronder verzadigde vetzuren, enkelvoudig onverzadigde vetzuren, meervoudig onverzadigde vetzuren, transvetzuren), voedingsvezels, natrium/zout, vitaminen en mineralen.

Een "andere stof" is een stof die geen nutriënt is, maar wel een nutritioneel of fysiologisch effect heeft, bijvoorbeeld een aminozuur zoals tryptofaan, of glucosamine.

5.2 Definitie voedingsclaim

De definitie van een voedingsclaim wordt toegelicht in paragraaf 5.2.1. In paragraaf 5.2.2 wordt een nadere uitleg gegeven over sommige claims die op het eerste gezicht een voedingsclaim zouden kunnen zijn. Het zijn echter gezondheidsclaim bijvoorbeeld omdat in de naam van de geclaimde stof een beschrijving zit van een gezondheidseffect.

5.2.1 Definitie voedingsclaim

Art. 2, lid 2, sub 4 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Kort gezegd is een voedingsclaim een vrijwillige claim die direct of indirect beweert dat een levensmiddel bepaalde heilzame voedingseigenschappen heeft doordat het een (voedings-)stof wel of niet óf meer of minder bevat. Het gaat over de samenstelling van het levensmiddel.

De officiële definitie van een voedingsclaim is "een claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat een levensmiddel bepaalde heilzame voedingseigenschappen heeft die zijn toe te schrijven aan:

- a) de energetisch waarde (calorisch waarde) die het
 - i. levert:
 - ii. in verlaagde of verhoogde mate levert, of:
 - iii. niet levert: en/of
- b) de nutriënten of andere stoffen die het
 - i. bevat;
 - ii. in verlaagde of verhoogde hoeveelheid bevat; of
 - iii. niet bevat."

In de Claimsverordening worden 2 soorten voedingsclaims onderscheiden: voedingsclaims (artikel 8) en vergelijkende voedingsclaims (artikel 9). Een voedingsclaim bevat een uiting over één levensmiddel. Vergelijkende voedingsclaims vergelijken de samenstelling van en geven het verschil aan tussen een levensmiddel en een reeks levensmiddelen van dezelfde categorie die niet zodanig zijn samengesteld dat zij van een claim kunnen worden voorzien.

Deze vergelijking in vergelijkende voedingsclaims is hét verschil met voedingsclaims die gaan over één levensmiddel of categorie van levensmiddelen.

Voorbeelden:

Voedingsclaims: "bevat geen energie", "suikervrij", "bron van vezel", "rijk aan vitamine B12".

Vergelijkende voedingsclaim: "40% minder suiker", "verlaagd gehalte aan verzadigde vetzuren".

Geen voedingsclaims: "volkoren", "bevat peer", "met 30% fruit" want dit zijn geen nutriënten of andere stoffen.

5.2.2 Verschil tussen voedingsclaim en gezondheidsclaim

In de praktijk zijn er claims met woorden als "bevat" of "met" aangevuld met de naam van een stof die geen voedingsclaim zijn, maar een gezondheidsclaim. In paragraaf III.1 van de [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#) heeft de Europese Commissie met een paar voorbeelden uitgelegd wanneer deze claims een voedingsclaim zijn of een gezondheidsclaim.

Een voedingsclaim gaat over wat een levensmiddel bevat of niet bevat (samenstelling). Een claim met het woord "bevat" is gewoonlijk een voedingsclaim. Als de claim gaat over een (voedings-)stof of categorie van stoffen die alleen feitelijke informatie bevat, dan gaat het om een voedingsclaim.

Voorbeeld:

- "bevat lycopene": of
- "bevat luteïne".

Soms is een claim met "bevat" echter een gezondheidsclaim als in de naam van de geclaimde (voedings-)stof een beschrijving zit of een indicatie naar een functioneel effect op de gezondheid of een impliciet effect op de gezondheid. Deze claims moeten dan voldoen aan de voorschriften voor gezondheidsclaims.

Voorbeeld:

- "bevat antioxidanten" is een gezondheidsclaim omdat de functie van een antioxidant effect wordt genoemd;
- "bevat probiotica/prebiotica" is een gezondheidsclaim want het bevat een referentie naar een pro- of prebiotisch effect dat een impliciet gezondheidseffect is; of
- "met/bevat prebiotische vezels" is een gezondheidsclaim door de verwijzing naar een gezondheidsfunctie van de vezels.

5.3 Definities gezondheidsclaims en verschillen tussen gezondheidsclaims

In paragraaf 5.3.1 wordt de definitie van een gezondheidsclaim beschreven en daarna worden de verschillende soorten gezondheidsclaims toegelicht met de verschillen tussen deze claims (paragrafen 5.3.2 – 5.3.5).

5.3.1 Definitie gezondheidsclaim

Art. 2, lid 5-6, art. 13 en art. 14 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Een gezondheidsclaim is gedefinieerd als:

“een claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat er een verband bestaat tussen een levensmiddelen categorie, een levensmiddel of een bestanddeel daarvan en de gezondheid”.

Een gezondheidsclaim is een vrijwillige claim die direct of indirect gaat over het positieve effect dat een levensmiddel heeft op de gezondheid. Gezondheid is een breed begrip.

In de Claimsverordening wordt onderscheid gemaakt tussen 3 soorten gezondheidsclaims:

1. artikel 13 gezondheidsclaims; die weer zijn onderverdeeld in:
 - artikel 13.1 gezondheidsclaims; en
 - artikel 13.5 gezondheidsclaims;
2. artikel 14 gezondheidsclaims over ziekterisicobeperking; en
3. artikel 14 gezondheidsclaims over de ontwikkeling en gezondheid van kinderen (“kinderclaims”).

Daarnaast bestaan er in de praktijk nog zogenaamde “on hold” gezondheidsclaims. Dit zijn artikel 13 gezondheidsclaims of kinderclaims waarvan de beoordeling nog niet is afgerond op EU niveau. Voor “on hold” gezondheidsclaims geldt een overgangstermijn wat inhoudt dat zij in beginsel nog mogen worden gebruikt totdat er een definitief oordeel over is gegeven.

In de praktijk wordt ook gebruik gemaakt van verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen van een nutriënt of levensmiddel voor de algemene gezondheid of voor het welzijn, bijvoorbeeld “gezond” of “slank”. Deze algemene verwijzingen zijn alleen toegestaan als zij gepaard gaan met een daarmee verband houdende toegestane specifieke artikel 13 of artikel 14 gezondheidsclaim die deze algemene verwijzing voldoende kan onderbouwen (artikel 10, lid 3 van de Claimsverordening, zie paragraaf 8.2.2 van dit Handboek).

In paragraaf III.2 van de [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#) heeft de Europese Commissie een toelichting gegeven op de verschillen tussen de drie soorten gezondheidsclaims (zie paragrafen 5.3.2 – 5.3.5 van dit Handboek voor meer informatie).

Voorbeelden:

- toegestane artikel 13 gezondheidsclaims: “kauwgom zonder suiker draagt bij tot de neutralisatie van plakzuren”, “plantensterolen/stanol en dragen bij tot de instandhouding van normale cholesterolgehalten in het bloed”, “vitamine D draagt bij tot de instandhouding van normale botten”, “DHA draagt bij tot de instandhouding van een normaal gezichtsvermogen” en “glucomannan dat wordt gebruikt in de context van een energie beperkt dieet draagt bij aan gewichtsverlies”;

- toegestane claims over ziekterisicobeperking: “suikervrije kauwgom helpt het neutraliseren van zuren in tandplak. Zuren in tandplak zijn een risicofactor voor de ontwikkeling van tand cariës” en “Het is aangetoond dat plantensterolen en plant stanol esters het cholesterolgehalte in het bloed verlagen. Een hoog cholesterol is een risicofactor voor de ontwikkeling van coronaire hartziekten”;

- toegestane kinderclaims: “vitamine D is nodig voor de normale groei en ontwikkeling van de botten van kinderen” en “de inname van DHA (Docosahexaeenzuur) draagt bij aan de normale visuele ontwikkeling van zuigelingen tot 12 maanden oud”;

- toegestane “on hold” gezondheidsclaims die mogen worden gebruikt totdat er een definitief oordeel over is gegeven op EU niveau: claims over de relatie tussen “aloë vera en glucose” (ID 4331), “echinacea en de gezondheid van de huid” (ID 4396), “mint en de

rol op de spijsvertering" (ID 4446), en "rozemarijn en de vermindering van sommige toxische stoffen in de lever" (ID 4475).

5.3.2 Artikel 13 gezondheidsclaims

Art. 13 Verordening (EG) Nr. 1924/2006 en Verordening (EU) nr. 432/2012.

In artikel 13, lid 1 zijn de volgende drie soorten gezondheidsclaims opgenomen, namelijk claims met betrekking tot:

- a) de rol van een nutriënt of andere stof bij de groei en ontwikkeling en de functies van het lichaam; of

Voorbeelden:

- koper draagt bij tot de instandhouding van normale bindweefsels;
- niacine draagt bij tot de instandhouding van normale slijmvliezen.

- b) psychologische functies of gedragsfuncties; of

Voorbeelden:

- pantotheenzuur draagt bij tot normale mentale prestaties;
- magnesium draagt bij tot een normale psychologische functie.

- c) het afslankende of het gewichtsbeheersende effect, een vermindering van het hongergevoel, een versterking van het gevoel van verzadiging, of beperking van de in de voeding beschikbare energie.

Voorbeelden:

- claims op maaltijdvervangende producten voor gewichtsbeheersing waarvoor twee gezondheidsclaims zijn toegestaan, bijvoorbeeld "de vervanging van één van de dagelijkse hoofdmaaltijden van een energiebeperkt dieet door een maaltijdvervangend product draagt bij tot het behoud van het gewicht na gewichtsverlies" (zie paragraaf 10.7 van dit Handboek); en
- claims voor andere producten dan deze maaltijdvervangende producten met een samenstelling die past binnen een dieet om af te vallen (zie paragraaf 10.8 van dit Handboek).

Uitgezonderd van artikel 13, lid 1, sub c zijn claims op producten voor gewichtsbeheersing die de dagelijkse voeding volledig vervangen en die vallen onder Verordening (EU) 2017/1798 (zie paragraaf 7.6 van het [NVWA Handboek regelgeving Voeding voor specifieke groepen](#)).

Artikel 13 gezondheidsclaims zijn claims die verwijzen naar een rol van een voedingsstof met betrekking tot groei of ontwikkeling of lichaamsfuncties en waarvoor de wetenschappelijke onderbouwing betrekking heeft op alle leeftijden en in ieder geval breder is dan voor alleen de kinderleeftijd. Bij deze artikel 13 gezondheidsclaims gaat het om claims voor de gezonde bevolking (geen patiënten) over het in stand houden van een goede gezondheid door het gebruik van woorden zoals verzorgen, ondersteunen, helpen, behouden, bewaren, etc. van een normale werking van een orgaan of lichaamsfunctie (paragraaf III.2 en III.2.2 van de [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#)). Voor meer informatie over claims over producten voor specifieke groepen, waaronder zuigelingen en patiënten, zie paragraaf 10.2 van dit Handboek en het [NVWA Handboek regelgeving Voeding voor specifieke groepen](#)).

Artikel 13 gezondheidsclaims worden onderverdeeld in artikel 13.1 en artikel 13.5 claims. Dit onderscheid heeft te maken met het moment van aanvragen van de toelating van de claim. Het merendeel van de artikel 13 gezondheidsclaims zijn artikel 13.1 claims die zijn aangevraagd vóórdat de eerste versie van de Lijst met toegestane artikel 13 gezondheidsclaims werd gepubliceerd (Verordening (EU) nr. 432/2012, zie paragraaf 6.4 van dit Handboek). Artikel 13.5 claims zijn

aangevraagd nadat de eerste versie van deze Lijst was gepubliceerd en hun toelating is gebaseerd op nieuwe wetenschappelijke gegevens.

5.3.3 Artikel 14 gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking

Art. 2, lid 6 en art. 14, lid 1, sub a en lid 2 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Een gezondheidsclaim inzake ziekterisicobeperking is een claim die verwijst naar een beperking van een ziekterisicofactor bij de mens en wordt ook wel een "artikel 14 gezondheidsclaim" genoemd. Het is een vrijwillige claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat de consumptie van een levensmiddelencategorie, een levensmiddel of een bestanddeel daarvan een risicofactor voor het ontstaan van een ziekte bij de mens in significante mate beperkt.

Een claim over ziekterisicobeperking is een claim waarin een reductie van een ziekterisicofactor wordt genoemd, b.v. "verlaagt het risico op ...". Zonder het noemen van deze reductie van de risicofactor is het een artikel 13 gezondheidsclaim, bijvoorbeeld "draagt bij aan het behouden van ..." (paragraaf III.2.1 van de [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#)).

Een gezondheidsclaim over ziekterisicobeperking is altijd opgebouwd uit 2 delen. Het eerste deel geeft aan wat het effect van een stof of levensmiddel is op een ziekterisicofactor (b.v. plantensterolen op cholesterolgehalte). Het tweede deel beschrijft de rol van de ziekterisicofactor bij een ziekte (b.v. het risico van een hoog cholesterol voor coronaire hartziekten).

Het verschil tussen een gezondheidsclaim over ziekterisicobeperking en een (verboden) medische claim is dat deze laatste direct iets beweert over het voorkomen of genezen van een ziekte, b.v. de verboden medische claim "plantensterolen voorkomen hart- en vaatziekten" (zie paragraaf 10.1 van dit Handboek).

5.3.4 Artikel 14 gezondheidsclaims - kinderclaims

Art. 14, lid 1, sub b Verordening (EG) Nr. 1924/2006

Kinderclaims zijn vrijwillige gezondheidsclaims die verband houden met de ontwikkeling en de gezondheid van kinderen en worden ook wel "artikel 14 gezondheidsclaims" genoemd. De term "kinderen" is niet gedefinieerd in EU wetgeving, maar moet worden gezien als kinderen tot de leeftijd van 18 jaar. Kinderclaims zijn in ieder geval gezondheidsclaims die alleen refereren naar de ontwikkeling en gezondheid van kinderen en waarvoor de wetenschappelijke onderbouwing alleen geldt voor kinderen. De onderbouwingsstudies zijn uitgevoerd met kinderen en de woorden "kinderen" of "zuigelingen/baby's" worden in de claim genoemd (b.v. "calcium is goed voor de groei van kinderen"). Ook gezondheidsclaims op producten die wettelijk gezien exclusief zijn bestemd voor kinderen zijn kinderclaims, bijvoorbeeld gezondheidsclaims op opvolgzuigelingenvoeding voor zuigelingen vanaf 6 maanden of babyvoeding (zie voor meer informatie, paragrafen 4.7 en 5.6 van het [NVWA Handboek regelgeving Voeding voor specifieke groepen](#)) (paragraaf III.2.2 van de [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#)).

5.3.5 "On hold" gezondheidsclaims – onder overgangstermijn

Strikt gesproken zijn "on hold" gezondheidsclaims geen aparte categorie gezondheidsclaims, zoals de hierboven in paragrafen 5.3.2 – 5.3.4 besproken artikel 13 en 14 gezondheidsclaims. In de praktijk wordt er wel vaak gesproken over "on hold" gezondheidsclaims en daarom worden deze apart besproken in dit Handboek.

Diverse gezondheidsclaims waarvoor aanvragen zijn ingediend vóór 1 januari 2008 voor de eerste versie van het Europese Claims Register zijn nog niet beoordeeld door EFSA of de toelatingsprocedure door de Europese Commissie is nog niet afgerond. Deze gezondheidsclaims worden de zogenaamde "on hold" gezondheidsclaims genoemd. Het gaat om artikel 13.1 en dan vooral claims over kruiden of botanicals, en kinderclaims. Deze "on hold" claims mogen worden gebruikt totdat er een definitief oordeel over is gegeven op EU niveau (zie voor meer informatie over voorwaarden voor gebruik van deze claims, paragrafen 8.3 en 9.2.3 van dit Handboek). Als alle "on hold" claims definitief zijn beoordeeld, dan zal deze groep van claims verdwijnen.

5.4 Samenvatting

In onderstaande tabel staat een samenvatting van de verschillende soorten voedings- en gezondheidsclaims met de wettelijke basis in de Europese Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006 en de belangrijkste kenmerken:

Voedingsclaims

Soort claim en voorbeeld	Artikel Ver. 1924/2006	Kenmerken
1. Voedingsclaim <i>B.v. rijk aan calcium</i>	Art. 8 en bijlage	- over voedingsstoffen of energie die het levensmiddel bevat of niet bevat
2. Vergelijkende voedingsclaims <i>B.v. 35% minder vet</i>	Art. 9 en bijlage	- over voedingsstoffen of energie die een levensmiddel meer of minder bevat

Gezondheidsclaims

Soort claim en voorbeeld	Artikel Ver. 1924/2006	Kenmerken
1. Artikel 13 gezondheidsclaim <i>B.v. calcium draagt bij tot een normale werking van de spieren</i>	Art. 13.1 of art. 13.5	- verwijst naar "normale" rol van een voedingsstof bij groei en ontwikkeling en functies van het lichaam - "draagt bij aan [normale functie]"
2. Claim over ziekterisicobeperking <i>B.v. calcium helpt het verlies van botmineralen bij vrouwen in de menopauze te</i>	Art. 14, 1, a	- verwijst naar beperking van een ziekterisicofactor bij de mens - "verlaagt [risicofactor op ziekte]"

Soort claim en voorbeeld	Artikel Ver. 1924/2006	Kenmerken
<i>verminderen. Een lage botmineraaldichtheid is een risicofactor voor botbreuken door osteoporose</i>		
3. Claim over ontwikkeling en gezondheid van kinderen (kinderclaim) <i>B.v. calcium is nodig voor een normale groei en ontwikkeling van het beendergestel van kinderen</i>	Art. 14, 1, b	<ul style="list-style-type: none"> - gericht op zuigelingen (6-12 maanden) of jonge kinderen (1-3 jaar) - verwijst alleen naar gezondheid en groei van kinderen (indicatie leeftijd tot 18 jaar) met wetenschappelijke onderbouwing alleen voor kinderen
4. "On hold" gezondheidsclaims <i>B.v. over rol van tijd in relatie tot ademhaling (ID 4166-4168)</i>	Strikt genomen geen aparte categorie claims. Valt onder overgangstermijn in art. 28, lid 6	<ul style="list-style-type: none"> - aanvraag ingediend vóór 1 januari 2008 - nog niet beoordeeld door EFSA of Europese toelatingsprocedure nog niet afgerond - voor gebruik moet er onderbouwing zijn op grond van algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs

6. Voorschriften voor alle voedings- en gezondheidsclaims

De Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006 bevat diverse voorschriften die van toepassing zijn op zowel voedingsclaims als gezondheidsclaims. In paragraaf 6.1 wordt de reikwijdte van de Claimsverordening toegelicht. In paragraaf 6.2 worden de algemene beginselen beschreven die gelden voor alle voedings- en gezondheidsclaims. Paragraaf 6.3 gaat verder in op enkele onderwerpen die betrekking hebben op de reikwijdte van de Claimsverordening. In paragraaf 6.4 wordt het Europese Claims Register besproken.

6.1 Reikwijdte

Art. 1 en art. 4, lid 3 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Commerciële mededelingen: Claimsverordening van toepassing

De Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006 is van toepassing op voedings- en gezondheidsclaims die worden gebruikt in commerciële mededelingen over levensmiddelen die bestemd zijn om als zodanig aan de eindverbruiker te worden geleverd. Het gaat daarbij om etikettering en presentatie van levensmiddelen en om reclame gemaakt voor die levensmiddelen.

Commerciële mededelingen zijn alle mededelingen die er op zijn gericht om de verkoop van een product te bevorderen, bijvoorbeeld reclamefolders, tv-commercials, presentaties in winkels, (betaalde) product reviews (van consumenten), presentaties of informatie via internet en sociale media. Het is niet altijd eenvoudig om vast te stellen wat wel en wat niet-commerciële communicatie is. Dit verschilt van geval tot geval. Een belangrijk criterium is of de consument de verbinding zal leggen tussen de mededeling en een specifiek product of een specifiek ingrediënt in een product waarop de mededeling betrekking heeft.

Voedings- of gezondheidsclaims die worden gemaakt in commerciële mededelingen over een levensmiddel voor consumenten vallen onder de Europese Claimsverordening. Het gaat er hierbij om of de commerciële mededeling gaat over een product dat is bestemd voor consumenten. Meestal gaat het ook om informatie die is bestemd voor consumenten en die bij consumenten terecht komt, maar dat is niet altijd zo. Ook commerciële mededelingen voor gezondheidsprofessionals over levensmiddelen voor consumenten moeten volgens een uitspraak van het Europese Hof van Justitie voldoen aan de Claimsverordening (uitspraak Europese Hof van Justitie, [C-19/15 Innova Vital](#)).

Niet-commerciële communicatie voor gezondheidsprofessionals valt niet onder de Claimsverordening, bijvoorbeeld wetenschappelijke informatie. Een organisatie zoals het Voedingscentrum doet geen commerciële mededelingen.

TIP VAN DE NVWA

De term "commerciële mededelingen" is een ruim begrip. Denk hierbij niet alleen aan etiketten van levensmiddelen, maar ook aan uitingen en de manier van presenteren van levensmiddelen via:

- een website, waarbij ook een naam van een website een claim kan impliceren (b.v. door het gebruik van de term "soepele gewrichten" of "gezonde nagels" in de naam) of als een website informatie bevat over soepele gewrichten of gezonde nagels en er een relatie wordt gelegd met een levensmiddel of supplement;
- een online link van het product naar andere documenten met informatie over dat product;
- een reclame;
- een blog of vlog;
- een folder;
- online klantenbeoordelingen (bedrijven zullen dit voortdurend moeten screenen waarbij zij vooral letten op de plaats van de klantenbeoordelingen; als deze in de buurt van een product staan, dan is er een link met het product en dus sprake van een claim);
- een direct mailing;
- Facebook;
- Instagram;
- het gaat niet alleen om commerciële mededelingen van het bedrijf zelf, maar ook over promotie voor een product door derde partijen die wordt betaald of geregeld door het bedrijf;
- als een bedrijf op zijn website een link plaatst naar informatie op de website van het Voedingscentrum, dan plaatst het bedrijf deze informatie in een commerciële context en daarmee valt het onder een commerciële mededeling;
- een aparte stelling met teksten en afbeeldingen in een winkel;
- een schapkaart in de winkel. Stel dat op deze schapkaart het woord "botten" is vermeld bij een voedingssupplement. Ook al staat op het supplement zelf geen voedings- of gezondheidsclaim, deze verwijzing naar botten wordt op deze manier gelinkt aan het supplement en valt daarmee onder de reikwijdte van de Claimsverordening;
- het gebruik maken van online zoektermen. Stel dat bijvoorbeeld de zoekterm "botten" wordt gebruikt en het resultaat is een supplement met glucosamine. Dan wordt door het gebruik van deze zoekterm een link gelegd met botten, ook al bevat het product zelf geen claim. Dit valt onder de reikwijdte van de Claimsverordening. Let ook op dat deze online zoektermen niet refereren naar een ziekte of aandoening waardoor producten worden gepresenteerd als zijnde geschikt voor het genezen of voorkomen van een ziekte (zie uitspraak [Rechtbank Gelderland](#)).

Niet-voorverpakte levensmiddelen: Claimsverordening van toepassing

De Claimsverordening geldt voor levensmiddelen die zijn bestemd om te worden geleverd aan de eindverbruiker of consument. Het gaat daarbij om voorverpakte levensmiddelen en ook om niet-voorverpakte levensmiddelen. Zie voor meer informatie, paragraaf 6.3.3 van dit Handboek.

Alcoholische dranken: geen gezondheidsclaims toegestaan, wel 3 voedingsclaims

Gezondheidsclaims zijn niet toegestaan op dranken met een alcoholgehalte van meer dan 1,2%. Op deze dranken zijn alleen de volgende drie voedingsclaims toegestaan: 1. over een laag alcoholgehalte; 2. over een verlaagd alcoholgehalte; en 3. over een verlaagde energetische waarde (artikel 4, lid 3 van de Claimsverordening). Voor meer informatie over voedingsclaims, zie hoofdstuk 7 van dit Handboek.

Productspecifieke regelgeving heeft voorrang op Claimsverordening

In sommige specifieke regelgeving voor producten staan bepalingen die over voedings- of gezondheidsclaims gaan. Deze productspecifieke regelgeving heeft voorrang op de Claimsverordening. Zie voor meer informatie, paragraaf 6.3.4 van dit Handboek.

Handelsmerken, merknamen of fantasienamen: Claimsverordening van toepassing

Als handelsmerken, merknamen of fantasienamen kunnen worden uitgelegd als een voedings- of gezondheidsclaim, dan vallen deze ook onder de EU Claimsverordening. Zie voor meer informatie, paragraaf 6.3.1 van dit Handboek.

Generieke omschrijvingen: Claimsverordening van toepassing

Bepaalde generieke omschrijvingen zijn toegestaan, hoewel zij als een voedings- of gezondheidsclaim kunnen worden uitgelegd, b.v. hoestbonbons. De Europese Claimsverordening is hierop van toepassing. Zie voor meer informatie, paragraaf 6.3.2 van dit Handboek.

Horeca en instellingen: Claimsverordening van toepassing

De Claimsverordening geldt ook voor levensmiddelen die zijn bestemd om aan restaurants, ziekenhuizen, scholen, kantines en soortgelijke instellingen te worden geleverd.

Andere claims of vermeldingen dan voedings- of gezondheidsclaims: Claimsverordening niet van toepassing, Verordening (EU) Nr. 1169/2011 wel van toepassing

Naast voedings- of gezondheidsclaim kunnen ook diverse andere soorten claims op een etiket, een website, een folder of in een reclame etc. worden gebruikt. Voorbeelden zijn: "bevat aardbei", "bevat melkvet", "veganistisch", "geen kleurstoffen", "vrij van kunstmatige geur- en smaakstoffen", "ambachtelijk", "natuurlijk", "plantaardig", "vers", "puur", "volgens oma's recept", "pindavrij", "geen sporen van pinda's", etc.

Deze claims of vermeldingen vallen niet onder de Claimsverordening. Zij moeten wel voldoen aan de regels voor voedselinformatie aan consumenten en in het bijzonder aan het verbod op misleiding en de eisen voor vrijwillige informatie (in artikel 7 en 36, lid 2 van Verordening (EU) Nr. 1169/2011). Zie voor meer informatie, paragraaf 6.2.1 van dit Handboek.

6.2 Algemene beginselen en voorwaarden voor alle claims

In de artikelen 3 en 5 van de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006 is een aantal algemene beginselen en voorwaarden opgenomen waaraan altijd moet worden voldaan bij iedere voedings- en/of gezondheidsclaim. Zo mag een claim bijvoorbeeld nooit misleidend zijn en de claim moet begrijpelijk zijn voor de consument (paragraaf 6.2.1). Claims moeten wetenschappelijk zijn onderbouwd en exploitanten moeten deze kunnen rechtvaardigen (paragraaf 6.2.2) en voedingswaardevermelding is verplicht (paragraaf 6.2.3). Mochten er nog voedingsprofielen worden opgesteld op Europees niveau, dan gelden die ook voor alle voedings- en gezondheidsclaims (paragraaf 6.2.4).

6.2.1 Algemene beginselen en voorwaarden voor alle claims

Art. 7 en 36, lid 2 Verordening (EU) Nr. 1169/2011, art. 3 en 5 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Verordening (EU) Nr. 1169/2011 bevat voorschriften voor voedselinformatie aan consumenten. Het uitgangspunt is dat alle voedselinformatie, inclusief vrijwillige informatie, niet misleidend mag zijn (artikel 7). Claims, inclusief voedings- en gezondheidsclaims, zijn een vorm van vrijwillige voedselinformatie. In het bijzonder voor vrijwillig verstrekte voedselinformatie vereist artikel 36, lid 2 van Verordening (EU) Nr. 1169/2011 dat deze:

- niet misleidend mag zijn voor de consument;
- niet dubbelzinnig of verwarrend mag zijn voor de consument; en
- in voorkomend geval moet zijn gebaseerd op relevante wetenschappelijke gegevens.

Daarnaast zijn er nog drie algemene wettelijke bepalingen op grond waarvan (vrijwillige) voedselinformatie niet misleidend mag zijn: Richtlijn 2005/29/EG betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten¹; artikel 18, lid b van de Warenwet; en art. 16 van Verordening (EG) Nr. 178/2002, de zogenaamde Algemene Levensmiddelenwet. Voor meer informatie, zie paragraaf 3.1 van het [NVWA Handboek Etikettering van levensmiddelen](#)).

Naast de regels in Verordening (EU) Nr. 1169/2011 zijn voor voedings- en gezondheidsclaims nadere regels uitgewerkt in de EU Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006. De bescherming van consumenten is één van de doelstellingen van deze regelgeving.

De volgende algemene beginselen uit de Claimsverordening gelden voor alle voedings- en gezondheidsclaims (artikel 3). Een voedings- of gezondheidsclaim mag niet:

- onjuist, dubbelzinnig of misleidend zijn;
- leiden tot twijfels over de veiligheid of voedingskundige geschiktheid van andere levensmiddelen;
- de excessieve consumptie van een levensmiddel stimuleren of vergoelijken;
- stellen, suggereren of impliceren dat een evenwichtige, gevarieerde voeding in het algemeen geen toereikende hoeveelheden nutriënten kan bieden;

¹ In overwegingen 60 en 60 in [C-363/19](#) heeft het Europese Hof van Justitie toegelicht dat Verordening (EG) nr. 1924/2006 een bijzondere regeling is voor voedings- en gezondheidsclaims ten opzichte van de algemene voorschriften van Richtlijn 2005/29/EG. In geval van strijdigheid tussen de bepalingen van Verordening (EG) nr. 1924/2006 en die van richtlijn 2005/29/29 prevaleren de bepalingen van deze verordening en zijn zij van toepassing op oneerlijke handelspraktijken met betrekking tot gezondheidsclaims.

- door middel van tekst of illustraties, grafische afbeeldingen of symbolen zinspelen op veranderingen in lichaamsfuncties die vrees kunnen oproepen bij de consument of die kunnen inspelen op vrees bij de consument.

Voedings- en gezondheidsclaims mogen alleen worden gebruikt als wordt voldaan aan de onderstaande algemene voorwaarden (artikel 5):

- de aanwezigheid, afwezigheid of verlaagde hoeveelheid van een (voedings-)stof waarvoor de claim wordt gemaakt heeft een bewezen heilzaam nutritioneel of fysiologisch effect, dat is vastgesteld aan de hand van algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs;

Voorbeeld:

- Op een product X staat de voedingsclaim "50% minder vet" en het product bevat 0,2 gram vet/100 gram. Hoewel dit een 50% verlaging is ten opzichte van vergelijkbare producten heeft deze verlaging geen bewezen nutritioneel of fysiologisch effect en geen betekenis voor de consument. Product X en de producten waarmee het is vergeleken bevatten beide weinig vet en voldoen beide aan de voorwaarden voor de voedingsclaim "vetvrij".

- de (voedings-)stof waarvoor de claim wordt gemaakt:
 - is in het eindproduct aanwezig in een significante hoeveelheid zoals omschreven in de communautaire wetgeving of, indien er ter zake geen voorschriften bestaan, in een hoeveelheid die volgens algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs het geclaimde nutritionele of fysiologische effect bewerkstelligt, dan wel;
 - afwezig is of aanwezig in een verlaagde hoeveelheid die volgens algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs het geclaimde nutritionele of fysiologische effect heeft;

Voorbeelden:

*- Voor vitamines en mineralen is een significante hoeveelheid gedefinieerd in bijlage XIII, deel A, punt 2 Verordening (EU) Nr. 1169/2011:
> minimaal 7,5% van de Referentie-Inname/100 ml voor dranken; of
> minimaal 15% van de Referentie-Inname/100 g of ml voor andere producten of per portie voor verpakkingen met één portie (Referentie-Inname wordt afgekort als RI en staat in bijlage XIII, deel A van Verordening (EU) Nr. 1169/2011). Als een toegestane artikel 13 gezondheidsclaim wordt gebruikt voor zink (b.v. zink draagt bij aan het behoud van normale botten), dan moet het levensmiddel voldoende zink bevatten om de claim "bevat zink" te kunnen maken. Dan wordt voldaan aan deze voorwaarde;*

- In de voorwaarden voor het gebruik van een toegestane gezondheidsclaim kan ook een minimale hoeveelheid staan van de geclaimde stof die aanwezig moet zijn, bijvoorbeeld voor de claim "bètaglucanen dragen bij tot de instandhouding van normale cholesterolgehalten in het bloed" moet ten minste 1 gram bètaglucanen uit haver, haverzemelen, gerst, gerstzemelen of uit mengsels van deze bronnen per gekwantificeerde portie aanwezig zijn. Als deze 1 gram aanwezig is, dan wordt voldaan aan deze voorwaarde uit artikel 5.

- indien van toepassing, de (voedings-)stof waarover wordt geclaimd is aanwezig in een vorm die door het lichaam kan worden gebruikt;

Voorbeeld:

Voor vitamines en mineralen zijn de toegestane chemische vormen vastgesteld in bijlage II van Verordening (EG) Nr. 1925/2006 betreffende de toevoeging van vitamines en mineralen en bepaalde andere stoffen aan levensmiddelen. Bijlage II van Richtlijn 2002/46/EG inzake voedingssupplementen bevat een lijst met

toegestane chemische vormen van vitaminen en mineralen in voedingssupplementen.

In de praktijk kunnen sommige vitaminen en/of mineralen de opname belemmeren van een andere vitamine of mineraal (zogenaamde antagonisten). Bijvoorbeeld zink heeft een belemmerende invloed op de opname van koper en andersom. Dus, een voedingssupplement kan in de receptuur voldoende koper bevatten voor de claim "bevat koper", maar als het product ook een bron van zink is, dan kan het zijn dat niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor de claims "bevat koper en/of zink" voor het supplement.

- *de hoeveelheid van het levensmiddel die de consument redelijkerwijs kan consumeren levert een significante hoeveelheid op van de (voedings-)stof waarover een claim wordt gemaakt;*

Voorbeelden:

Een hoeveelheid die de consument redelijkerwijs kan consumeren is bijvoorbeeld 1 glas of 2 glazen van 200 ml (en niet 2 liter per dag), 2 crackers of dagelijks een portieverpakking van een toetje.

Voorbeelden waarvoor niet aan deze voorwaarde wordt voldaan zijn: een speciale zoutsoort waarvoor de claim "bron van jodium" kan worden gemaakt voor 100 gram, maar deze hoeveelheid van 100 gram zout kan de consument niet redelijkerwijs consumeren. Of stel dat 100 gram peterselie voldoende vitamine C bevat voor een claim "rijk aan vitamine C". Echter, de hoeveelheid peterselie die iemand consumeert bij een gerecht is doorgaans zo weinig dat niet aan deze voorwaarde wordt voldaan.

- *de gemiddelde consument moet de heilzame effecten die worden geclaimd kunnen begrijpen; en*

Voorbeeld:

in plaats van het woord "immuunsysteem" kan soms ook het woord "weerstand" worden gebruikt. De bewoordingen van de toegestane gezondheidsclaims zoals die in het Europese Register staan, hoeven niet letterlijk te worden overgenomen. Het is toegestaan om andere bewoordingen te gebruiken als die voor de consument dezelfde betekenis hebben. Zie voor meer informatie, onderstaande Tip van de NVWA en paragraaf 9.2.2 van dit Handboek over de Claimsdatabase van de Keuringsraad.

- *de claims hebben betrekking op het levensmiddel gereed voor consumptie volgens de aanwijzingen van de fabrikant.*

Voorbeelden:

Als een product zonder bereiding niet te consumeren is, dan moeten de claims betrekking hebben op het product gereed voor consumptie en daarbij moet een duidelijke bereidingsinstructie worden vermeld, bijvoorbeeld voor:

- cacaopoeder waaraan melk of water moet worden toegevoegd om een drank te maken;

- ontbijtproducten zoals graanvlokken of haveremout waaraan melk of yoghurt moet worden toegevoegd; of

- pannenkoekmeel dat moet worden bereid met melk en eieren.

Let op: als een product moet worden bereid met bijvoorbeeld melk en het product bevat de claim "bron van calcium" dan moet deze calcium voor een substantieel deel aanwezig zijn in het product zelf en niet via de toegevoegde melk. Als een claim alleen is gebaseerd op het toegevoegde product, dan is dat misleidend.

Als een product redelijkerwijs onbereid te consumeren is, accepteert de NVWA voedings- en gezondheidsclaims ook op het onbereide product. Het moet voor de consument in dat geval duidelijk zijn dat een claim betrekking heeft op het onbereide product, bijvoorbeeld cruesli.

TIP VAN DE NVWA

De bewoordingen van de toegestane voedings- en gezondheidsclaims hoeven niet letterlijk gevolgd te worden. Alternatieve bewoordingen zijn toegestaan als:

- deze dezelfde betekenis hebben voor de consument;
- de bewoordingen begrijpelijk zijn voor de consument;
- deze door de EFSA bevestigd wetenschappelijke bewijs reflecteren voor een nutritioneel en/of fysiologisch effect; en
- door hun formulering niet medisch van aard worden.

De alternatieve bewoording moet worden beoordeeld in de context van het hele etiket of de gehele uiting. Voor meer informatie, zie de [Claimsdatabase van de Keuringsraad](#) (paragraaf 9.2.2 van dit Handboek).

6.2.2 Wetenschappelijke onderbouwing en rechtvaardiging

Art. 6 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Naast de bovengenoemde voorwaarden in artikel 3 en 5 van de Claimsverordening, vereist artikel 6 lid 1 dat een voedings- of gezondheidsclaim moet zijn gebaseerd op en wordt onderbouwd door algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs. In de praktijk kan deze onderbouwing per soort claim verschillen.

Voorbeelden:

- *Voor diverse voedingsclaims zijn minimum of maximum gehalten gedefinieerd in de bijlage van de Claimsverordening. Als aan deze gedefinieerde gehalten wordt voldaan, dan wordt daarmee in beginsel voldaan aan de eis uit artikel 6 van de Claimsverordening.*
- *Als een bedrijf de voedingsclaim wil gebruiken "dit product is een bron van stof X" en voor stof X zijn geen wettelijke minimumgehalten gedefinieerd, dan moet het bedrijf wetenschappelijk bewijs hebben om aan te tonen dat deze stof een heilzaam nutritioneel of fysiologisch effect heeft. Hierbij kan worden verwezen naar de hoeveelheden die op reguliere basis worden gebruikt in studies om heilzame effecten te onderzoeken en te onderbouwen.*
- *Voor vergelijkende voedingsclaims, bijvoorbeeld "product X bevat 30% minder suiker dan productgroep Y", moet kunnen worden onderbouwd dat het product 30% minder suiker bevat dan de producten of productcategorie waarmee wordt vergeleken.*
- *Als toegestane gezondheidsclaims worden gebruikt en de claim voldoet aan de voorwaarden voor deze gezondheidsclaim, dan wordt in beginsel voldaan aan artikel 6 van de Claimsverordening.*
- *Voor "on hold" gezondheidsclaims moet een bedrijf algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs hebben ter onderbouwing met daarin onder andere de "on hold" claim (met ID nummer) waarop de claim is gebaseerd en een onderbouwing dat er voldoende van de werkzame stof aanwezig is in het product voor het geclaimde effect (zie voor meer informatie, paragraaf 8.3 van dit Handboek).*

Op basis van artikel 6, lid 2 van de Claimsverordening moet een exploitant de voedings- of gezondheidsclaim rechtvaardigen die hij gebruikt. Desgewenst kan de NVWA de exploitant vragen om alle relevante gegevens waaruit blijkt dat aan de Claimsverordening wordt voldaan.

TIP VAN DE NVA

Ter onderbouwing van een voedings- of gezondheidsclaims kunt U de [NEVO tabel](#) (Nederlands Voedingsstoffenbestand) gebruiken als hulpmiddel. Check altijd of de gegevens uit de NEVO tabel correct zijn voor uw claim.

U moet onderzoeken of de gegevens in de NEVO tabel juist zijn voor uw product. Bijvoorbeeld, volgens de NEVO tabel bevat cornflakes 3 gram vezel/100 gram product. Op grond hiervan kan de claim "bron van vezel" worden gemaakt. Wilt u ook cornflakes op de markt zetten met deze claim, dan moet u onderbouwen dat deze cornflakes voldoende vezel bevat voor deze claim (b.v. door een analyse).

Gebruikt u gegevens uit de NEVO tabel voor het onderbouwen van een vergelijkende voedingsclaim, dan moet u onderzoeken of de gegevens in de NEVO tabel in lijn zijn met de huidige situatie op de markt. De gegevens in de NEVO tabel zijn namelijk niet altijd actueel. Zo kan het voorkomen dat recente ontwikkelingen in productsamenstelling nog niet zijn opgenomen in de NEVO tabel. Denk daarbij bijvoorbeeld aan verlagingen van transvetzuren, zout of suiker.

6.2.3 Voedingswaarde informatie

Art. 7 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

De verplichting tot voedingswaardevermelding die is opgenomen in Verordening (EG) Nr. 1169/2011 wordt in artikel 7 van de Claimsverordening bevestigd voor de etiketten van voorverpakte levensmiddelen waarvoor een voedings- of gezondheidsclaim wordt gemaakt.

Voedingswaardevermelding moet voldoen aan de eisen hiervoor die zijn opgenomen in Verordening (EU) Nr. 1169/2011 over Voedselinformatie aan consumenten. Zie voor meer informatie, hoofdstuk 17 van het [NVA Handboek Etikettering van levensmiddelen](#).

Als een claim wordt gemaakt over een voedingsstof die niet in de voedingswaardetabel mag staan volgens Verordening (EU) Nr. 1169/2011, dan moet deze stof met voedingswaardevermelding buiten de tabel worden genoemd, maar wel in hetzelfde gezichtsveld als de tabel.

Voorbeeld:

Als op een product de claim wordt gemaakt "rijk aan omega-3 vetzuren" dan mag omega-3 vetzuren niet in de voedingswaardetabel worden genoemd. Omega-3 vetzuren moet met het gehalte in de buurt van de tabel worden genoemd zodat deze in één oogopslag zichtbaar is met de voedingswaardetabel.

Artikel 7 bevat twee uitzonderingen. Ten eerste is voedingswaardevermelding niet verplicht voor een levensmiddel waarvoor een voedings- of gezondheidsclaim wordt gemaakt in generieke reclame.

Voorbeeld:

Een voorbeeld van generieke reclame is een reclame op televisie van een levensmiddelenbedrijf waarin wordt aangegeven dat olijfolie gezond is vanwege de enkelvoudig onverzadigde vetzuren en vitamine E die het bevat en waarbij geen reclame wordt gemaakt voor een specifiek merk olijfolie. In deze reclame is voedingswaardevermelding niet verplicht. De voedings- en gezondheidsclaims moeten wel voldoen aan de geldende eisen.

Ten tweede, gelden specifieke regels voor voedingswaardevermelding voor voedingssupplementen die moet voldoen aan artikel 8 van Richtlijn 2002/46/EG.

6.2.4 Voedingsprofielen

Art. 4 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Uiterlijk 19 januari 2009 had de Commissie zogenaamde "voedingsprofielen" moeten opstellen, na advies van de EFSA. Tot nu toe zijn deze voedingsprofielen nog niet opgesteld, maar ze zijn nog niet van de Brusselse agenda verdwenen. Er wordt nog steeds overlegd over het wel of niet opstellen van deze profielen. Mochten deze profielen in de toekomst worden opgesteld, dan mogen voedings- en gezondheidsclaims alleen worden gemaakt voor levensmiddelen die voldoen aan deze profielen.

Voedingsprofielen maken kort gezegd een indeling in levensmiddelen die men bij voorkeur wel moet consumeren en degene die men bij voorkeur niet of niet te vaak moet consumeren. Deze indeling is gebaseerd op voedingsstoffen zoals vet, verzadigde vetzuren, transvetzuren, suikers en zout/natrium. Daarnaast wordt bij voedingsprofielen ook gelet op de bijdrage van het levensmiddel aan de voeding van de bevolking in het algemeen of van bepaalde risicogroepen.

TIP VAN DE NVWA

Omdat er nog geen voedingsprofielen zijn vastgesteld, gelden er nog geen wettelijke beperkingen voor het gebruik van voedings- en gezondheidsclaims op levensmiddelen die met het oog op de gezondheid niet of niet te vaak zouden moeten worden geconsumeerd. Echter, de NVWA adviseert u wel om u af te vragen of een voedings- of gezondheidsclaim op een levensmiddel met bijvoorbeeld veel vet of suiker de consument de mogelijkheid geeft om een verantwoorde keuze te maken. Denk bijvoorbeeld aan calcium dat is toegevoegd aan een snoepje met de claim "bron van calcium" of een chocoladereep met toegevoegde vitamine B1 met de claim "deze reep is rijk aan vitamine B1 en vitamine B1 draagt bij tot de normale werking van het hart". Is het gepast om deze claims te gebruiken voor een snoepje of chocolade?

6.3 Diverse onderwerpen in relatie tot reikwijdte Claimsverordening

In deze paragraaf wordt een viertal onderwerpen toegelicht die betrekking hebben op de reikwijdte van de Claimsverordening. Als eerste handelsnamen, merknamen en fantasienamen (paragraaf 6.3.1) en generieke omschrijvingen (paragraaf 6.3.2). Daarna gaat om aspecten in relatie tot het soort product: niet-voorverpakte levensmiddelen (paragraaf 6.3.3) en de voorschriften voor voedings- en gezondheidsclaims in sommige specifieke productwetgeving (paragraaf 6.3.4).

6.3.1 Handelsnamen, merknamen en fantasienamen

Art. 1, lid 3 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Handelsnamen, merknamen en fantasienamen die worden gebruikt in de etikettering, presentatie of reclame van een levensmiddel en die als een

voedings- of een gezondheidsclaim kunnen worden uitgelegd, moeten voldoen aan de Claimsverordening. Deze namen kunnen alleen worden gebruikt in combinatie met een met de naam verband houdende toegestane voedings- of gezondheidsclaim.

Voorbeelden:

Een voorbeeld van een fictieve handels-, merk- of fantasienaam die als een voedingsclaim wordt gezien is "Breakfast fruit & fiber". Deze is alleen toegestaan in combinatie met een daarmee verband houdende voedingsclaim, zoals "bron van vezel" of "vezelrijk".

Een voorbeeld van een fictieve handels-, merk- of fantasienaam die als gezondheidsclaim wordt gezien is "Cholesterol Balans". Deze is alleen toegestaan in combinatie met een toegestane specifieke gezondheidsclaim over cholesterol, zoals "chitosan draagt bij tot de instandhouding van normale cholesterolgehalten in het bloed".

De (merk)naam Goody Good Stuff zal door de gemiddelde consument niet als een gezondheids- of voedingsclaim worden beschouwd. En snoepgoed met deze naam wekt niet de suggestie dat het een gezond of goed product betreft, of dat dit product gezonder of beter is dan concurrerende producten (RCC uitspraak, [Dossiernr. 2016/00431](#)).

Voor handelsnamen en merknamen die als een voedings- of gezondheidsclaim kunnen worden uitgelegd (en niet voor fantasienamen) die vóór 1 januari 2005 al bestonden, geldt een overgangstermijn tot en met 19 januari 2022. Deze handelsnamen en merknamen mogen tot en met 19 januari 2022 worden gebruikt zonder toegestane voedings- of gezondheidsclaim. Na 19 januari 2022 mogen deze handelsnamen en merknamen alleen worden gebruikt samen met een toegestane voedings- of gezondheidsclaim. Een andere optie is om de handelsnaam of merknaam te verwijderen of te vervangen door een andere naam.

6.3.2 Uitzondering voor generieke omschrijvingen

Art. 1, lid 3 en 4 Verordening (EG) Nr. 1924/2006, Verordening (EU) nr. 907/2013 en Verordening (EU) 2019/343.

Een handelsmerk, merknaam of fantasienaam die als een voedingsclaim of gezondheidsclaim kan worden uitgelegd, mag alleen worden gebruikt samen met een daarmee verband houdende toegestane voedingsclaim of gezondheidsclaim (zie paragraaf 6.3.1 van dit Handboek).

Artikel 1, lid 4 van de Claimsverordening bevat een uitzondering hierop voor generieke omschrijvingen (benamingen) die traditioneel worden gebruikt om een eigenschap aan te geven van een categorie levensmiddelen of dranken die een effect kunnen hebben op de gezondheid.

Een exploitant van een levensmiddelenbedrijf kan een aanvraag indienen bij een lidstaat om bepaalde generieke omschrijvingen buiten de Claimsverordening te laten vallen. De lidstaat stuurt het verzoek direct door aan de Europese Commissie. In een aanvraag moet worden aangetoond dat zo'n generieke beschrijving al vóór 1993 in gebruik was in de lidstaat/lidstaten. In Verordening (EU) nr. 907/2013 zijn regels opgenomen voor deze aanvragen om ervoor te zorgen dat deze aanvragen transparant en binnen een redelijke termijn worden behandeld. De Verordening bevat ook voorschriften over de inhoudelijke vereisten voor een aanvraag, bijvoorbeeld over bewijs hoe de consument de benaming interpreteert.

Naast deze mogelijkheid om een aanvraag in te dienen, zijn in Verordening (EU) 2019/343 bepaalde generieke omschrijvingen opgenomen die mogen worden gebruikt hoewel zij als een voedings- of gezondheidsclaim kunnen worden uitgelegd. Voor Nederland zijn "hoestbonbons" en "keelpastille" toegestaan voor snoepgoed dat extracten van kruiden, fruit of andere plantaardige stoffen, honing of mout bevat. En het woord "tonic" mag worden gebruikt als onderdeel van een benaming van een niet-alcoholische koolzuurhoudende drank die de bitterstof kinine bevat in de vorm van aroma's. Specifiek voor Nederland is in de [Handleiding gezondheidsclaims voor levensmiddelen \(pagina 11 Richtsnoerdocument Keuringsraad\)](#) afgesproken dat als de term "probiotica" onderdeel is van een handelsmerk of merknaam die al vóór 1 januari 2005 bestond, dan mogen deze producten in de handel worden gebracht tot en met 19 januari 2022.²

6.3.3 Niet-voorverpakte levensmiddelen

Art. 1, lid 2 Verordening (EG) Nr. 1924/2006

De Claimsverordening geldt voor voorverpakte levensmiddelen met een etiket, maar ook voor niet-voorverpakte producten (met inbegrip van verse producten zoals fruit en groenten) die aan eindverbruikers of grootkeukens worden aangeboden. De Verordening is van toepassing op levensmiddelen die op verzoek van de koper op de plaats van verkoop worden verpakt of die met het oog op onmiddellijke verkoop worden voorverpakt.

Voorbeeld:

De Claimsverordening geldt ook voor een marktkoopman die fruit verkoopt en bij de sinaasappels een bord heeft geplaatst met de tekst "vol met vitamine C".

Als een voedings- of gezondheidsclaim wordt gebruikt, dan gelden in beginsel extra etiketteringseisen (zie b.v. in dit Handboek para. 6.2.3 Voedingswaarde informatie en para. 8.2.1 Verplichte vermeldingen gezondheidsclaims).

Bij het gebruik van voedings- en/of gezondheidsclaims voor niet-voorverpakte levensmiddelen gelden 3 etiketteringseisen niet:

1. voedingswaardevermelding is niet verplicht;
2. bij een gezondheidsclaim is een vermelding over het belang van een gevarieerde en evenwichtige voeding en gezonde levensstijl niet verplicht; en
3. bij een gezondheidsclaim is een vermelding met de benodigde hoeveelheid van het levensmiddel en het vereiste consumptiepatroon om het geclaimde heilzame effect te bereiken niet verplicht.

De volgende twee vermeldingen moeten wel worden vermeld bij gezondheidsclaims voor niet-voorverpakte levensmiddelen wanneer van toepassing:

² Op p. 11 van het Richtsnoerdocument Keuringsraad is ook vermeld dat voor de term "probiotica" een aanvraag is gedaan bij de Europese Commissie voor gebruik als een generieke omschrijving die traditioneel gebruikt wordt om een eigenschap aan te geven van een categorie levensmiddelen of dranken die een effect kunnen hebben op de gezondheid. Deze aanvraag is nog in behandeling. Naar analogie van de mogelijkheid om on hold geplaatste gezondheidsclaims tot nader order te blijven gebruiken, kan de term "probiotica" gebruikt blijven worden tot de Europese Commissie hierover een uitspraak doet. Daarnaast kan "probiotica" worden gebruikt in verplichte informatie op een etiket voor de aanduiding van de categorieën microvoedingsstoffen of stoffen die de waar kenmerken bij voedingssupplementen.

1. een vermelding voor mensen die het gebruik van het levensmiddel dienen te vermijden; en
2. een passende waarschuwing voor producten die bij overmatig gebruik een gezondheidsrisico kunnen inhouden.

6.3.4 Voedings- en gezondheidsclaims en specifieke productwetgeving

Art. 1, lid 5 Verordening (EG) Nr. 1924/2006

In sommige productspecifieke regelgeving staan bepalingen die over voedings- of gezondheidsclaims gaan. In artikel 1, lid 5 van de Claimsverordening is bepaald dat deze productspecifieke bepalingen voor voeding voor specifieke groepen, natuurlijk mineraalwater, drinkwater en voedingssupplementen voorrang hebben op de Claimsverordening.

Voorbeeld:

Artikel 8 van Verordening (EU) 2016/127 bevat een verbod op voedings- en gezondheidsclaims voor volledige zuigelingenvoeding bestemd voor zuigelingen van 0-6 maanden oud. Dit verbod geldt altijd en toegestane kinderclaims mogen niet worden gebruikt op volledige zuigelingenvoeding.

In sommige regelgeving voor specifieke producten zijn samenstellingseisen opgenomen voor bepaalde wettelijk geregelde benamingen waardoor een voedingsclaim in de praktijk niet mogelijk is. Voor meer informatie over benamingen, zie hoofdstuk 6 van het [NVWA Handboek Etikettering van levensmiddelen](#).

Voorbeeld:

In artikel 16 van het Warenwetbesluit Zuivel is een minimum vetgehalte van 30% opgenomen voor het gebruik van de benaming "slagroom". Stel dat een "slagroom" wordt geproduceerd met 15% vet, wat een verlaging van 50% is ten opzichte van slagroom. Voor dit product met 15% vet mogen niet de benamingen "slagroom light" of "slagroom met 50% minder vet" worden gebruikt want het product bevat niet minimaal 30% vet. De benaming "room" mag wel want hiervoor geldt een minimum vetpercentage van 10%.

In sommige regelgeving zijn specifieke voorschriften opgenomen voor de etikettering. Om daaraan te voldoen kan het voorkomen dat een benaming wordt gebruikt die ook als een voedingsclaim kan worden gezien. Het is dan echter geen voedingsclaim maar een verplichte vermelding of benaming op basis van productspecifieke voorschriften.

Voorbeeld:

Op consumptiemelk die qua vetgehalte niet voldoet aan "mager", "halfvol" of "vol" moet het vetgehalte tot op de eerste decimaal duidelijk en gemakkelijk leesbaar op de verpakking worden vermeld op de volgende manier: "... % vet" (b.v. "melk, 2,5% vet). Deze melk mag niet worden omschreven als volle melk, halfvolle melk of magere melk. Door het gebruik van 2,5% vet in de benaming lijkt er sprake te zijn van een voedingsclaim, maar dit is een verplicht onderdeel van de benaming (Bijlage VII, deel IV, paragraaf III, sub 1b van Verordening (EU) Nr. 1308/2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten).

6.4 Europees Claims Register

Art. 13 en 20 Verordening (EG) Nr. 1924/2006 en Verordening (EU) nr. 432/2012.

Als hulpmiddel om uit te zoeken of een voedings- of gezondheidsclaim wel of niet is toegestaan en welke verordening de wettelijke basis daarvoor is, houdt de Europese Commissie een [Europees Claims Register](#) bij met daarin de toegestane en afgewezen voedings- en gezondheidsclaims.

TIP VAN DE NVWA

Gebruik het Europees Claims Register als hulpmiddel om de status (toegestaan of afgewezen) van een voedings- of gezondheidsclaim te vinden en de bijbehorende wettelijke basis.

De wettelijke basis voor toegestane en afgewezen claims is opgenomen in meerdere Europese verordeningen.

Voedingsclaims zijn opgenomen in de bijlage van de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006.

Toegestane artikel 13 gezondheidsclaims staan in de Lijst in Verordening (EU) 432/2012, die regelmatig wordt aangepast. Afgewezen artikel 13.1 gezondheidsclaims die zijn aangevraagd voordat deze Lijst is opgesteld, zijn alleen terug te vinden in het Claims Register (en niet in Europese verordeningen). Afgewezen artikel 13.5 gezondheidsclaims die zijn aangevraagd op grond van artikel 13, lid 5 van de Claimsverordening nadat de eerste versie van de Lijst met artikel 13 gezondheidsclaims was vastgesteld, staan in specifieke verordeningen.

Toegestane en afgewezen gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking en kinderclaims zijn vermeld in specifieke verordeningen.

Op basis van artikel 13 van de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006 moest de Europese Commissie uiterlijk 31 januari 2010 een eerste lijst opstellen met artikel 13 gezondheidsclaims. De lidstaten moesten de Commissie hiervoor een lijst met claims sturen, inclusief de voorwaarden voor die claims en verwijzingen naar het wetenschappelijk bewijs. Na raadpleging van de EFSA (zie voor meer informatie [EFSA website](#)) heeft de Commissie uiteindelijk deze eerste lijst met toegestane artikel 13.1 gezondheidsclaims opgesteld in Verordening (EU) nr. 432/2012 (Lijst met artikel 13 gezondheidsclaims) die is opgenomen in het Europees Claims Register. Het Claims Register wordt sindsdien aangevuld of gewijzigd met alle toegestane en afgewezen artikel 13.5 en artikel 14 gezondheidsclaims nadat de toelatingsprocedure voor een gezondheidsclaim is doorlopen.

Als een claim als toegestane claim in het Register staat, dan mag deze alleen worden gebruikt als wordt voldaan aan de eisen die in het Register staan én als wordt voldaan aan alle andere eisen voor claims uit de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006, zoals bijvoorbeeld de algemene beginselen van artikel 3 en de voorwaarden voor gezondheidsclaim van artikel 10 en 12 (Inleiding in Bijlage van Uitvoeringsbesluit 2013/63, zie voor meer informatie hoofdstuk 6 en paragraaf 8.2 van dit Handboek).

De startpagina van het Europese Claims Register voordat men akkoord geeft voor toegang tot het Register ziet er als volgt uit:

The EU Register is for information only, showing:

- Permitted nutrition claims and their conditions of use
- Authorised health claims, their conditions of use and applicable restrictions, if any;
- Non-authorised health claims and the reasons for their non-authorisation;
- EU legal acts for the specific health claims;
- National measures mentioned in Art. 23(3) of Regulation EC 1824/2006 (115 Kb)

The Commission will update the EU Register when required, namely upon adoption of EU decisions on applications for claims or on changes to conditions of use and restrictions.

[EU Register of Nutrition and Health Claims](#)

Claims not in the EU Register

A number of submitted health claims do not appear in this EU Register:

- Health claims submitted as Article 13(1) 'function claims' (6 Kb) but that do not qualify as such.
- Health claims not related to human health (6 Kb) which cannot consequently be used on foods.
- Health claims for combinations of substances (7 Kb) where health claims are already authorised for some of the individual substances.
- Some 'function claims', for which the assessment by EFSA or the consideration by the Commission is not finalised (177 Kb). These include health claims:
 - Referring to botanical substances;
 - Under further consideration by the Commission and EU countries.
- Some health claims subject to the individual authorisation procedure pending a decision.

In het Europese Claims Register staat de volgende informatie:

- toegestane voedingsclaims en de gebruiksvoorwaarden daarvoor en de wettelijke basis;
- toegestane gezondheidsclaims, de gebruiksvoorwaarden, EFSA opinie en de EU verordeningen op grond waarvan de gezondheidsclaim is toegestaan; en
- afgewezen gezondheidsclaims en de reden voor de afwijzing met de daarbij behorende EFSA opinie en EU verordening, indien van toepassing (niet voor groot aantal artikel 13, lid 1 gezondheidsclaims die zijn afgewezen voordat Lijst in Verordening (EU) 432/2012 werd opgesteld).

Een aantal gezondheidsclaims waarvoor wel een aanvraag is ingediend, staat niet in het Europese Claims Register vanwege verschillende redenen die staan vermeld op de [beginpagina](#) van het Register. De belangrijkste redenen zijn:

- gezondheidsclaims waarvoor de beoordeling door EFSA of de toelating door de Europese Commissie nog niet zijn afgerond (de zogenaamde "on hold" gezondheidsclaims). Het gaat hierbij vooral om gezondheidsclaims met betrekking tot botanische stoffen en een aantal kinderclaims (zie paragraaf 8.3 van dit Handboek);
- gezondheidsclaims waarvoor een aanvraag is ingediend als artikel 13 claim, maar die niet onder dit artikel vallen en bijvoorbeeld een kinderclaim zijn waarvoor een nieuwe aanvraag moet worden ingediend;
- gezondheidsclaims die moeten worden toegestaan via een individuele toelatingsprocedure en waarvoor de toelatingsprocedure nog niet is afgerond, b.v. diverse kinderclaims voor opvolgzuigelingenvoeding.

Als men op de startpagina klikt op "EU Register of Nutrition and Health Claims" dan moet men cookies accepteren en daarna komt de volgende toegangspagina van het Claims Register zelf:

The search tool only allows searches for health claims*, and not nutrition claims.

* Health claims for which protection of proprietary data is granted (and for which the right of use of the claim is restricted to the benefit of the applicant) are only listed here.

You can also download the complete dataset of nutrition and health claims in the following formats: [XLS \(1.14 Mb\)](#) [PDF \(2.22 Mb\)](#)

EU Register Search

In het Claims Register staan niet de gezondheidsclaims waarvoor een vergunning is gegeven op grond van gegevens die zijn beschermd door eigendomsrechten. Deze claims zijn opgenomen in een aparte [lijst](#) die bovenin het Claims Register is gepubliceerd (*Health claims for which protection of proprietary data is granted (and for which the right of use of the claim is restricted to the benefit of the applicant) are only listed [here](#)*).

Het Claims Register bevat een zoekfunctie waarmee kan worden gezocht op toegestane of afgewezen (*non-authorized*) claims, soort claim (b.v. art. 13, lid 1 of art. 14, lid 1, sub a), EFSA opinie en EU regelgeving.

Voorbeeld:

Uitzoeken of artikel 13 gezondheidsclaims zijn toegestaan voor vezel. Hiervoor moet in het zoekscherm worden ingevuld: authorised, art. 13(1) en art. 13(5) en fibre:

Claim status > Authorised ▼

Type of claim > Art.13(1) ▼

EFSA Opinion reference > All ▼

Legislation > All ▼

Search > fibre

Match entire phrase >

Claim status >

Type of claim >

EFSA Opinion reference >

Legislation >

Search >

Match entire phrase >

Resultaat voor artikel 13.1 claims is 6 toegestane artikel 13.1 claims waarvan de eerste 2 worden getoond in onderstaande afbeelding:

Showing 1 to 6 of 6 entries (filtered from 2,338 total entries)

10 records per page

Claim type	Nutrient, substance, food or food category	Claim	Conditions of use of the claim / Restrictions of use / Reasons for non-authorization	Health relationship	EFSA opinion reference / Journal reference	Commission Regulation	Status	Entry ID
Art.13(1)	Arabinoxylan produced from wheat endosperm	Consumption of arabinoxylan as part of a meal contributes to a reduction of the blood glucose rise after that meal	The claim may be used only for food which contains at least 8 g of arabinoxylan (AX)-rich fibre produced from wheat endosperm (at least 60 % AX by weight) per 100 g of available carbohydrates in a quantified portion as part of the meal. In order to bear the claim information shall be given to the consumer that the beneficial effect is obtained by consuming the arabinoxylan (AX)-rich fibre produced from wheat endosperm as part of the meal.	reduction of post-prandial glycaemic responses	2011;9(6):2205	Commission Regulation (EU) 432/2012 of 16/05/2012	Authorised	830
Art.13(1)	Barley grain fibre	Barley grain fibre contributes to an increase in faecal bulk	The claim may be used only for food which is high in that fibre as referred to in the claim HIGH FIBRE as listed in the Annex to Regulation (EC) No 1924/2006.	Increase in faecal bulk	2011;9(6):2249	Commission Regulation (EU) 432/2012 of 16/05/2012	Authorised	819

Resultaat voor artikel 13.5 claim is 1 toegestane artikel 13.5 claim die wordt getoond in onderstaande afbeelding:

Showing 1 to 1 of 1 entries (filtered from 2,338 total entries)

10 records per page

Claim type	Nutrient, substance, food or food category	Claim	Conditions of use of the claim / Restrictions of use / Reasons for non- authorisation	Health relationship	EFSA opinion reference / Journal reference	Commission Regulation	Status	Entry ID
Art.13(5)	Sugar beet fibre	Sugar beet fibre contributes to an increase in faecal bulk	The claim may be used only for food which is high in that fibre as referred to in the claim HIGH FIBRE as listed in the Annex to Regulation (EC) No 1924/2006		Q-2011-00972	Commission Regulation (EU) No 40/2014 of 17/01/2014	Authorised	N/A

In de resultaten is de volgende informatie te zien: ingrediënt, stof of levensmiddel; toegelaten claim; voorwaarden voor gebruik van claim; gezondheidsrelatie; EFSA opinie over claim: verordening op grond waarvan claim is toegelaten; status en ID nummer van de aanvraag die is terug te vinden in EFSA [Register of Questions](#).

7. Voedingsclaims

Een voedingsclaim is kort gezegd een vrijwillige claim die beweert dat een levensmiddel bepaalde heilzame voedingseigenschappen heeft doordat het een (voedings-)stof wel of niet, óf meer of minder bevat óf dat het minder energie bevat. Het gaat over de samenstelling van het levensmiddel. In de voedingsclaim zelf wordt de heilzame eigenschap niet genoemd. Wordt deze heilzame eigenschap wel genoemd, dan zal vaak sprake zijn van een gezondheidsclaim.

Verordening (EG) Nr. 1924/2006 bevat een aantal specifieke voorschriften die alleen voor voedingsclaims gelden. Paragraaf 7.1 bevat een overzicht met de toegestane voedingsclaims, gevolgd door een toelichting op enkele claims met aanvullende voorwaarden (paragraaf 7.2). Vergelijkende voedingsclaims zijn een specifieke soort voedingsclaims. De toegestane vergelijkende voedingsclaims zijn opgesomd in paragraaf 7.3 en enkele aandachtspunten voor deze claims staan in paragraaf 7.4. De algemene regels voor claims beschreven in hoofdstuk 6 van dit Handboek gelden ook voor voedingsclaims.

7.1 Welke voedingsclaims zijn toegestaan?

Art. 8 en bijlage Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

De voedingsclaims die zijn opgenomen in de bijlage van de Claimsverordening zijn de enige voedingsclaims die zijn toegestaan. Deze voedingsclaims moeten voldoen aan de voorwaarden die zijn genoemd in de bijlage van de Verordening. Daarnaast moeten ze voldoen aan de algemene regels voor claims die zijn toegelicht in hoofdstuk 6 van dit Handboek.

Bij iedere toegestane voedingsclaim is in de bijlage van de Claimsverordening opgenomen dat naast de beschreven voedingsclaim ook elke andere claim is toegestaan die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis heeft.

Voorbeelden:

- "met ijzer" heeft dezelfde betekenis als de voedingsclaim "bron van ijzer";
- "toegevoegde vitamine D" heeft dezelfde betekenis als de voedingsclaim "bron van vitamine D; en
- "boordevol vitamine C" heeft dezelfde betekenis als de voedingsclaim "rijk aan vitamine C" (gebaseerd op overweging 21 van Verordening (EG) Nr. 1924/2006).

Voedingsclaims die niet zijn opgenomen in de bijlage van de Claimsverordening of voedingsclaims die niet eenzelfde betekenis hebben als voedingsclaims in de bijlage zijn niet-toegestane voedingsclaims.

Voorbeelden:

- "bevat geen transvetzuren" of "cholesterolvrij" zijn niet toegestaan want niet opgenomen in de bijlage;
- "koolhydraatarm" of "laag in eiwit" zijn niet toegestaan; over deze voedingsstoffen zijn wel voedingsclaims toegestaan, maar niet met deze bewoordingen.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de toegestane voedingsclaims in de bijlage van de Claimsverordening (behalve vergelijkende voedingsclaims, zie paragraaf 7.3 van dit Handboek).

Voedingsstof/overig	Toegestane voedingsclaims en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis heeft
Energetische waarde	- lage energetisch waarde - bevat geen energie
Vet	- vetarm - vetvrij
Verzadigde vetten	- arm aan verzadigde vetten - vrij van verzadigde vetten
Suiker/suikers	- suikerarm - suikervrij - zonder toegevoegde suikers
Natrium/zout	- natriumarm/zoutarm - zeer laag natriumgehalte/zoutgehalte - natriumvrij/zoutloos - geen natrium/zout toegevoegd
Vezels	- bron van vezels - vezelrijk
Eiwitten	- bron van eiwitten - eiwitrijk
Vitaminen/mineralen	- bron van [naam vitamine(n)/mineraal/mineralen] - rijk aan [naam van vitamine(n)/mineraal/mineralen]
Nutriënt/andere stof	- bevat [naam nutriënt of andere stof]
Omega-3-vetzuren	- bron van omega-3-vetzuren - rijk aan omega-3-vetzuren
Enkelvoudig onverzadigde vetten	- rijk aan enkelvoudig onverzadigde vetzuren
Meervoudig onverzadigde vetten	- rijk aan meervoudig onverzadigde vetzuren
Onverzadigde vetten	- rijk aan onverzadigde vetten
Van nature/natuurlijk	- van nature/natuurlijk in de claim

Het merendeel van de voedingsclaims heeft voorwaarden die bestaan uit minimale of maximale waarden per 100 gram, 100 ml of 100 kcal van het levensmiddel.

Voorbeelden:

- de claim "vetarm" is alleen toegestaan als het vetgehalte van het product maximaal 3 g/100 g is voor vaste producten of 1,5 g/ 100 ml voor vloeibare producten (1,8 g/100 ml voor halfvolle melk);

- de claim "vezelrijk" is alleen toegestaan als het vezelgehalte van het product minimaal 6 gram/100 g of 3 gram/100 kcal bedraagt.

7.2 Aandachtspunten voor voedingsclaims

Op basis van ervaringen uit de praktijk heeft de NVWA voor het gebruik van een aantal voedingsclaims de onderstaande aandachtspunten.

Vetvrij

De claim "vetvrij" is toegestaan als het vetgehalte van het product maximaal 0,5 g/100 g of 0,5 g/100 ml is. Echter, claims als "X% vetvrij", bijvoorbeeld "99% vetvrij" zijn verboden (bijlage Claimsverordening).

"X% of X gram vet" of "X% of X gram eiwit" op de voorkant van een verpakking

Dit soort vermeldingen is niet toegestaan als zij een vrijwillige herhaling zijn van de voedingswaardevermelding. Verordening (EU) Nr. 1169/2011 bevat een verbod op het vrijwillig herhalen van voedingswaardevermelding, tenzij dit is in de vorm van Referentie-Innames die voldoen aan de voorschriften in Verordening (EU) Nr. 1169/2011 (zie voor meer informatie paragraaf 17.5 van het [NVWA Handboek Etikettering van levensmiddelen](#)).

Het percentage of de hoeveelheid vet of eiwit mag wel op de voorkant worden genoemd als het een verplicht onderdeel is van een benaming (zie paragraaf 6.3.4 van dit Handboek) óf als het een onderdeel is van een toegelaten voedingsclaim ([EU Commissie Q&A Etikettering](#), 3.3.9).

Voorbeelden:

- "bevat slechts 2% vet";
- "bevat 20 gram eiwit en is rijk aan eiwit".

Zonder toegevoegde suikers

Deze claim is toegestaan als aan het levensmiddel geen mono- of disacchariden of andere vanwege hun zoetkracht gebruikte levensmiddelen zijn toegevoegd (bijlage Claimsverordening).

Voorbeelden:

- voorbeelden van mono- en disacchariden zijn glucose, fructose, sucrose/sacharose, lactose, maltose en trehalose;
- voorbeelden van andere ingredienten die kunnen worden gebruikt vanwege hun zoetkracht zijn honing, cichorei-extract, vruchtenconcentraten, vruchtensiropen, dadelpasta (RCC uitspraak [Dossiernr. 2018/00624](#)), geconcentreerd suikerbietensap (RCC uitspraak [Dossiernr. 2018/00622](#)) of vruchtensap zoals appelsap (RCC uitspraak [Dossiernr. 2018/00617](#)).

Per ingrediënt zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld of er sprake is van toevoeging vanwege zoetkracht of niet en hierbij moet onder meer worden gelet op de aard, samenstelling en eigenschappen van het product (RCC uitspraak [Dossiernr. 2018/00621](#)). De fabrikant zal dit goed moeten kunnen onderbouwen.

Voorbeelden:

- appelsapconcentraat kan zijn toegevoegd vanwege de zoetkracht, maar ook voor het binden van vocht en het behoud van de textuur in een reep (RCC uitspraak [Dossiernr. 2018/00625](#)) of als kenmerkend ingrediënt om een product een appelsmaak te geven (RCC uitspraak [Dossiernr. 2018/00620](#));
- het zoetend effect van maltodextrine is afhankelijk van de in het product verwerkte

hoeveelheid; het kan bijvoorbeeld ook wordt gebruikt als textuurverbeteraar (RCC uitspraak [Dossiernr. 2016/00924](#)).

De term "ongezoet" heeft voor de gemiddelde consument dezelfde betekenis als "zonder toegevoegde suikers" (RCC uitspraak [Dossiernr. 2016/00924](#)).

Er is discussie in de EU of de claim "zonder toegevoegde suikers" mag worden gebruikt voor een product met kunstmatige zoetstoffen. In Nederland is deze claim voorlopig toegelaten. Mocht er een andere interpretatie komen uit Brussel, dan zal de NVWA deze volgen.

Als de claim "zonder toegevoegde suikers" wordt gebruikt op een levensmiddel dat van nature suikers bevat, dan moet duidelijk op het etiket de volgende verplichte vermelding staan: "dit product bevat van nature aanwezige suikers". Deze vermelding hoeft alleen op het etiket te staan en niet bijvoorbeeld op een website of in een folder waar deze claim wordt gemaakt (bijlage Claimsverordening).

Zeer laag natriumgehalte/zoutgehalte

Deze claim mag niet worden gebruikt voor natuurlijk mineraalwater en ander water (bijlage Claimsverordening).

Bron van [naam vitamine(n)/mineraal/mineralen]

Deze claim is toegestaan als een levensmiddel minimaal een significante hoeveelheid bevat van de geclaimde vitaminen en/of mineralen. Een significante hoeveelheid is gedefinieerd in bijlage XIII, deel A, punt 2 van Verordening (EU) Nr. 1169/2011 over Voedselinformatie aan consumenten. Een significante hoeveelheid is:

- minimaal 7,5% van de Referentie-Inname/100 ml voor dranken; of
- minimaal 15% van de Referentie-Inname/100 g of ml voor andere producten of per portie voor verpakkingen met één portie (de Referentie-Innames staan genoemd in punt 1 van bijlage XIII, deel A van Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

Voorbeelden:

- "deze sportdrank is een bron van calcium" kan worden gebruikt als deze drank minimaal 60 mg calcium per 100 ml bevat (dat is 7,5% van de Referentie-Inname);
- "deze kaas is een bron van calcium" kan worden gebruikt als deze kaas minimaal 120 mg calcium per 100 gram bevat (dat is 15% van de Referentie-Inname).

Voor het gebruik van de claim "bron van vitaminen" moet voor minimaal 2 vitaminen de claim "bron van" zijn toegestaan. De namen van deze vitaminen moeten minimaal 1 keer duidelijk worden genoemd in de buurt van de claim "bron van vitaminen" zodat het voor de consument geen "zoekplaatje" wordt. Dit moet van geval tot geval worden beoordeeld. Dezelfde voorwaarden gelden voor de claim "bron van mineralen".

Rijk aan [naam vitamine(n)/mineraal/mineralen]

Deze claim is toegestaan als het levensmiddel minimaal twee keer de hoeveelheid van "bron van" bevat van de geclaimde vitaminen en/of mineralen.

Bevat [naam nutriënt of andere stof]

Deze claim is toegestaan voor een nutriënt of andere stof waarvoor in de bijlage

van de Claimsverordening geen specifieke voorwaarden zijn opgenomen, zoals lycopene, betaïne en tryptofaan. Als zo'n claim wordt gebruikt, dan moet ook worden voldaan aan alle relevante bepalingen van de Claimsverordening, en met name de algemene voorwaarden van artikel 3 en 5 en meer in het bijzonder moet er een wetenschappelijke onderbouwing zijn (zie paragraaf 6.2.2 van dit Handboek).

Van nature/natuurlijk

Dit mag in een voedingsclaim worden opgenomen als een levensmiddel van nature voldoet aan de voorwaarden van de claim.

Voorbeelden:

- voorbeelden van toegestane claims: "kiwi's zijn van nature een bron van vitamine C" of "kaas is van nature een bron van eiwit".
- voorbeelden van niet-toegestane claims: het gebruik van "van nature" of "natuurlijk" bij voedingsclaims op bijvoorbeeld een pizza, koekje of margarine.

TIP VAN DE NWA

Als u voor een voedingsstof een voedingsclaim wilt maken die niet is opgenomen in de bijlage van de Claimsverordening, dan is het soms wel mogelijk om een toegestane voedingsclaim te maken voor die voedingsstof met een soortgelijke boodschap. De voedingsclaim "koolhydraatarm" is bijvoorbeeld niet toegestaan want deze is niet opgenomen in de bijlage van de Claimsverordening. Wellicht kunt u eenzelfde boodschap wel communiceren met de vergelijkende voedingsclaim "verlaagd gehalte aan koolhydraten".

De claim "bevat veel voedingsstoffen" staat niet in de bijlage van de Claimsverordening. Deze claim is niet toegestaan als er geen enkele referentie wordt gemaakt naar specifieke voedingsstoffen en als het voor de consument niet direct duidelijk is op welke voedingsstoffen deze claim betrekking heeft. De claim "bevat veel voedingsstoffen" kan wel worden gemaakt als deze samen gaat met specifieke, toegestane voedingsclaims, bijvoorbeeld door te vermelden "bevat veel voedingsstoffen, zoals eiwit, vezel, vitamine C en ijzer".

Over de claim "voedingsrijk" heeft de Reclame Code Commissie een uitspraak gedaan (zie RCC uitspraak [Dossiënummer 2013/00408](#)).

Al deze claims zullen van geval tot geval moeten worden beoordeeld.

7.3 Welke vergelijkende voedingsclaims zijn toegestaan?

Art. 9 en bijlage Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Vergelijkende voedingsclaims vergelijken de samenstelling van een levensmiddel met die van een reeks levensmiddelen van dezelfde categorie die niet zodanig zijn samengesteld dat hiervoor een voedingsclaim kan worden gemaakt. Deze vergelijking is hét verschil met andere voedingsclaims genoemd in paragraaf 7.1 van dit Handboek.

Als een vergelijkende voedingsclaim wordt gemaakt, dan moet het verschil in hoeveelheid van de nutriënt en/of de energetische waarde worden vermeld. Deze vergelijking moet betrekking hebben op dezelfde hoeveelheid levensmiddel.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de toegestane vergelijkende voedingsclaims in de bijlage van de Claimsverordening:

Voedingsstof/overig	Toegestane vergelijkende voedingsclaims en elke andere claim die voor de consument waarschijnlijk dezelfde betekenis heeft
Energetische waarde	- verlaagde energetische waarde
Suiker/suikers	- verlaagd gehalte aan suikers
Nutriënt	- verhoogd gehalte aan [<i>naam nutriënt</i>], <u>met uitzondering van vitaminen en mineralen waarvoor deze claim niet mag worden gemaakt</u> - verlaagd gehalte aan [<i>naam nutriënt</i>]
Verzadigde vetten	- verlaagd gehalte aan verzadigde vetten
Light of lite	- light of lite

Voorbeelden:

Vergelijkende voedingsclaims: "50% minder calorieën", "30% minder suikers", "verhoogd gehalte aan eiwit/vezel", "verlaagd gehalte aan zout/koolhydraten/vet", "light door 40% minder vet".

TIP VAN DE NVWA

In de praktijk moet de vergelijking in een vergelijkende voedingsclaim regelmatig opnieuw worden bekeken, bijvoorbeeld 1 keer per jaar. De reden hiervoor is dat de voedingswaarde van de producten waarmee wordt vergeleken kan veranderen en daardoor kan de vergelijkende voedingsclaim niet meer correct zijn of niet meer zijn toegestaan.

7.4 Aandachtspunten voor vergelijkende voedingsclaims

Op basis van hoofdstuk II van de [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#) van de Europese Commissie en ervaringen uit de praktijk heeft de NVWA een aantal aandachtspunten opgesteld voor het gebruik van vergelijkende voedingsclaims.

Vergelijkende producten moeten worden vermeld

De producten waarmee wordt vergeleken moeten duidelijk zijn voor de consument en moeten duidelijk worden vermeld.

Voorbeelden:

- "deze ontbijtkoek bevat 40% minder suiker dan andere ontbijtkoek"; of
- "deze light frisdrank [*merk A*] bevat 35% minder suiker dan regular frisdrank [*merk A*] (regular frisdrank moet dan wel een representatief product zijn voor deze categorie producten, zie hieronder: vergelijking moet producten van andere merken omvatten).

Vergelijking moet met levensmiddelen van dezelfde categorie

De vergelijking moet plaatsvinden met levensmiddelen van dezelfde categorie. Het kan gaan om levensmiddelen die hetzelfde zijn qua voedingswaarde.

Voorbeelden:

- producten binnen de categorie melk of kaas mogen met elkaar worden vergeleken;
- het vetgehalte van melk mag niet worden vergeleken met het vetgehalte van kaas want deze producten zijn te verschillend.

Levensmiddelen van dezelfde categorie kunnen ook producten zijn die op hetzelfde moment worden geconsumeerd of met hetzelfde doel en die elkaar vervangen.

Voorbeelden:

- producten die vergeleken kunnen worden zijn: margarine en boter; haverdrank met halfvolle melk; havermout met brood.
- producten die niet vergeleken mogen worden zijn: ontbijtkoek en volkorenbrood; biscuit met toegevoegd calcium en melk (Let op: de claims "evenveel calcium als" of "30% meer calcium dan ..." zijn verboden).

Vergelijking moet producten van andere merken omvatten

De vergelijking moet plaatsvinden met een gelijkwaardige categorie producten. Bij deze vergelijking moeten in beginsel ook de producten van andere merken worden meegenomen. Dit is om te voorkomen dat bijvoorbeeld een vergelijking wordt gemaakt met een product dat meer energie bevat dan de gemiddelde producten van dezelfde categorie. Een vergelijking met één product van hetzelfde merk mag alleen als dat product representatief is voor de categorie (zie paragraaf II.2.2 van de [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#)).

Vergelijking moet een significante vergelijking zijn

De gemaakte vergelijking moet een significante vergelijking zijn, mede in relatie tot de consumptie van het product waarvoor de vergelijking wordt gemaakt. Het is bijvoorbeeld misleidend om een claim te maken over een verlaging van 30% vet of suiker als het verschil tussen het standaard product en het product met minder vet of suiker weinig tot geen betekenis heeft voor de vet- of suikerconsumptie.

Voorbeelden:

- Een gevulde koek bevat gemiddeld 31 gram suikers per 100 gram. Bij een 30% verlaging van suikers bevat een gevulde koek 21,7 gram suikers per 100 gram. Als een koek gemiddeld 65 gram weegt, dan bevat een gevulde koek per stuk 6 gram minder suikers bij een suikerverlaging van 30%. Dat kan worden gezien als een significante verlaging.
- Een saucijzenbroodje bevat 23,4 gram vet per 100 gram. Bij een 30% verlaging van vet bevatten saucijzenbroodjes 16,4 gram vet per 100 gram. Een saucijzenbroodje van 90 gram bevat 21,1 gram vet. Bij een 30% verlaging van vet bevat een broodje 14,7 gram vet. Dat is een verlaging van 6,4 gram vet per broodje. Dat kan worden gezien als een significante verlaging.³
- Een niet significante vergelijking is een vergelijkende voedingsclaim over een verlaagd gehalte aan vet in brood (zie paragraaf II.2.2 van de [Guidance on the Implementation of the Claims Regulation](#)).

³ Dit kan worden gezien als een significante verlaging, mede gezien het [Dossier Voedingsnormen: energie, eiwitten, vetten en verteerbare koolhydraten van de Gezondheidsraad](#). Op basis hiervan is de aanbeveling voor vet voor een volwassen vrouw 44-88 gram vet per dag bij een referentie-inname van 2000 kcal per dag.

Het verschil in hoeveelheid moet worden vermeld

Het verschil in hoeveelheid van de nutriënt en/of energie van de vergelijkende claim moet worden vermeld. Deze vermelding kan door middel van een percentage of een getal.

Voorbeelden:

- "dit product bevat 10 gram minder suiker" (onder de voorwaarde dat 10 gram een reductie is van minimaal 30%); of
- "dit product bevat 30% minder suiker".

Verlaagde energetische waarde

De energetische waarde moet minimaal 30% zijn verlaagd en de eigenschap(pen) waardoor dit is verlaagd, moet(en) worden vermeld.

Voorbeeld:

- "dit product bevat 30% minder calorieën door het gebruik van minder vet".

Verhoogd gehalte aan [naam van de nutriënt]

Een levensmiddel met deze claim moet voldaan aan de voorwaarden voor de claim "bron van" én het gehalte van de nutriënt moet minimaal 30% hoger zijn.

Let op: deze claim mag niet worden gebruikt voor vitaminen en mineralen (bijlage Claimsverordening) en deze claim mag alleen worden gebruikt voor nutriënten en niet voor andere stoffen (zie definities in paragraaf 5.1 van dit Handboek).

Voorbeelden:

- *toegestane claims:* "met meer eiwit", "verrijkt met vezels", "verhoogd gehalte aan omega-3 vetzuren".
- *niet-toegestane claims:* "verhoogd gehalte aan lycopene", want lycopene is geen nutriënt maar een andere stof; "deze vruchtendrank bevat meer vitamine C dan andere vruchtendranken".

Verlaagd gehalte aan [naam van de nutriënt]

Voor het gebruik van deze claim moet het gehalte van het geclaimde nutriënt minimaal 30% lager zijn. Hierop zijn twee uitzonderingen. Voor zout is minimaal een verlaging van 25% voldoende en voor micronutriënten (vitaminen en mineralen) is een verschil nodig van 10% ten opzichte van de referentiewaarden opgenomen in bijlage XIII, deel A, punt 1 van Verordening (EU) Nr. 1169/2011.

Let op: deze claim mag alleen worden gebruikt voor nutriënten en niet voor andere stoffen (zie definities in paragraaf 5.1 van dit Handboek).

Voorbeelden:

- *toegestane claims:* "verlaagd gehalte aan koolhydraten", "40% minder vet", "25% minder natrium/zout", "30% minder transvetzuren".

Verlaagd gehalte aan verzadigde vetten

De voorwaarde voor deze claim is dat de som van verzadigde vetzuren en transvetzuren minimaal 30% lager moet zijn én het gehalte aan transvetzuren in het levensmiddel met de claim moet gelijk of lager zijn dan in een soortgelijk levensmiddel.

Verlaagd gehalte aan suikers

Het gehalte aan suikers moet minimaal 30% lager zijn én de hoeveelheid energie van het levensmiddel waarvoor de claim wordt gemaakt moet gelijk of lager zijn dan in soortgelijke levensmiddelen.

Voorbeeld:

- toegestane claim: "dit product bevat minder suiker" en hierbij moet het product evenveel of minder energie bevatten dan het product waarmee wordt vergeleken.
- niet-toegestane claim: "dit product bevat minder suiker" voor een product waarin een deel van de suiker is vervangen door vet waardoor het product niet minder energie bevat dan het product waarmee het wordt vergeleken.

Light of lite

Voor het gebruik van de claim "light" of "lite" gelden dezelfde voorwaarden als voor de claim "verlaagd" én bij de claim "light" of "lite" moet worden vermeld welke eigenschap(en) het product light/lite maakt/maken.

Voorbeelden:

- toegestane claims: "light - 30% minder vet", "light - 40% minder suikers" en bij deze claim op grond van minder suikers moet ook worden voldaan aan de voorwaarde dat de hoeveelheid energie van het levensmiddel waarvoor de claim wordt gemaakt gelijk of lager is dan in een soortgelijk levensmiddel.
- niet-toegestane claims: "lekker licht" terwijl het product niet minder energie bevat (lekker lichte smaak mag als het alleen betrekking heeft op de smaak van het product of "nu nog luchtiger" mag als het alleen gaat over de textuur of het mondgevoel van het product).

Let op: niet-toegestane vergelijkende (voedings-)claims:

Alleen de vergelijkende voedingsclaims die zijn genoemd in de bijlage van de Claimsverordening zijn toegestaan; andere vergelijkende voedingsclaims zijn niet toegestaan.

De claim "even veel als" is niet toegestaan want dat is geen vergelijkende voedingsclaim die een verschil aangeeft. Ook de claim "super light" of "dit product is gezonder dan product X" en soortgelijke bewoordingen zijn niet toegestaan, ook niet met een uitleg dat dat komt doordat het product minder vet bevat.

TIP VAN DE NVWA

Bij voedingsclaims zoals "light", "minder vet" en "minder suiker" is de verwachting van veel consumenten dat producten met deze claim ook minder energie bevatten dan het product waarmee wordt vergeleken. Wilt u één van deze claims maken, dan is het advies om u af te vragen of er een relevante energiereductie is ten opzichte van vergelijkbare producten. Is bijvoorbeeld de claim "light" op chips (op basis van vet) eerlijke informatie als deze slechts bijvoorbeeld 5% minder calorieën bevat dan de reguliere varianten?

8. Gezondheidsclaims

Een gezondheidsclaim is een vrijwillige claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat er een positief verband bestaat tussen een levensmiddel (of een bestanddeel daarvan) en de gezondheid. Een gezondheidsclaim moet wetenschappelijk zijn onderbouwd en begrijpelijk zijn voor de consument. De *European Food Safety Authority* (EFSA) adviseert over de wetenschappelijke onderbouwing die aan een gezondheidsclaim ten grondslag ligt. De Europese Commissie beslist of een gezondheidsclaim wordt toegestaan en dat wordt opgenomen in een Europese verordening. Het merendeel van de toegestane gezondheidsclaims heeft betrekking op een specifiek ingrediënt of nutriënt; sommige claims hebben betrekking op een levensmiddel.

In de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006 wordt onderscheid gemaakt tussen 3 soorten gezondheidsclaims: artikel 13 gezondheidsclaims, artikel 14 gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking en artikel 14 kinderclaims. Daarnaast zijn er in de praktijk nog "on hold" gezondheidsclaims. Als alle "on hold" claims definitief zijn beoordeeld, dan zal deze groep van claims verdwijnen.

Paragraaf 8.1 gaat in op de wettelijke basis van de 3 soorten gezondheidsclaims. De algemene regels voor claims die zijn beschreven in hoofdstuk 6 gelden ook voor gezondheidsclaims. Daarnaast bevat de Claimsverordening een aantal voorschriften die gelden voor alle gezondheidsclaims (paragraaf 8.2). De "on hold" gezondheidsclaims worden toegelicht in paragraaf 8.3. De toelatingsprocedure voor gezondheidsclaims wordt beschreven in paragraaf 8.4.

8.1. Wettelijke basis gezondheidsclaims

Art. 13 en 14 Verordening (EG) Nr. 1924/2006, Verordening (EU) nr. 432/2012 en diverse Europese verordeningen.

Alle toegestane artikel 13 gezondheidsclaims met de daarbij behorende voorwaarden zijn opgenomen in Verordening (EU) nr. 432/2012. Nadat de eerste versie van deze Verordening is gepubliceerd in 2012 met alle toegestane artikel 13.1 gezondheidsclaims, wordt deze Verordening regelmatig aangevuld met toegestane artikel 13.5 gezondheidsclaims. Alle toegestane en afgewezen gezondheidsclaims worden opgenomen in het Europese Claims Register.

TIP VAN DE NVWA

De Lijst met toegestane artikel 13 gezondheidsclaims in Verordening (EU) nr. 432/2012 wordt regelmatig bijgewerkt of aangevuld. Raadpleeg daarom altijd de meest recente, geconsolideerde versie van deze Verordening. Het Europese Claims Register kunt u gebruiken als hulpmiddel om uit te zoeken of een gezondheidsclaim is toegestaan.

De gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking en kinderclaims ([artikel 14](#) gezondheidsclaims) mogen alleen worden gebruikt nadat daarvoor een vergunning is verleend op basis van de procedure die is beschreven in de artikelen 15-17 en 19 van de Claimsverordening. Bij het gebruik van deze claims moet worden voldaan aan alle voorwaarden die gelden voor alle claims en voor gezondheidsclaims (zie hoofdstuk 6 en paragraaf 8.2 van dit Handboek).

De wettelijke basis voor alle toegestane en afgewezen artikel 14 gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking en kinderclaims is opgenomen in diverse Europese verordeningen die regelmatig worden gepubliceerd. Een toegestane claim mag worden gebruikt als aan alle specifieke voorwaarden voor die claim wordt voldaan. Het Europese Claims Register kan worden gebruikt als hulpmiddel om de status van een claim te vinden en de bijbehorende wettelijke basis. In december 2020 waren 14 toegestane gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking en 12 toegestane kinderclaims opgenomen in het Europese Claims Register.

TIP VAN DE NVWA

Het merendeel van de toegestane gezondheidsclaims heeft betrekking op een nutriënt of stof. Het is dan niet toegestaan om een gezondheidsclaim te vermelden met betrekking tot dat levensmiddel, zonder de link te maken naar de stof of nutriënt waarvoor de claim is toegestaan. Een toegestane claim is bijvoorbeeld: "product X bevat eiwit; eiwitten dragen bij tot de instandhouding van de spiermassa" en niet toegestaan is "product X draagt bij tot de instandhouding van de spiermassa".

Sommige toegestane gezondheidsclaims hebben betrekking op een levensmiddel, bijvoorbeeld "vlees of vis draagt bij tot de verbetering van de ijzeropname, wanneer het vlees of de vis gegeten wordt met andere levensmiddelen die ijzer bevatten".

In de praktijk wordt ook gebruik gemaakt van verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen van een nutriënt of levensmiddel voor de algemene gezondheid of voor het welzijn, bijvoorbeeld "gezond" of "slank". Deze algemene verwijzingen zijn alleen toegestaan als zij gepaard gaan met een specifieke daarmee verband houdende toegestane gezondheidsclaim (geregeld in artikel 10, lid 3 van de Claimsverordening, zie paragraaf 8.2.2 van dit Handboek).

8.2 Voorschriften voor alle gezondheidsclaims

Art. 10, lid 1 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Gezondheidsclaims zijn verboden, tenzij zij in overeenstemming zijn met de algemene en specifieke voorschriften voor gezondheidsclaims, een vergunning is verleend voor deze claims en zij zijn opgenomen als toegestane claim in het Europese Claims Register op basis van Europese verordeningen.

Naast de algemene regels voor voedings- en gezondheidsclaims beschreven in hoofdstuk 6, gelden voor alle gezondheidsclaims, inclusief de "on hold" gezondheidsclaims, voorschriften over: verplichte vermeldingen (paragraaf 8.2.1), verwijzingen naar voordelen voor de algemene gezondheid (paragraaf 8.2.2) en beperkingen op het gebruik van gezondheidsclaims, zoals het verbod om iets te zeggen over de mate van gewichtsverlies (paragraaf 8.2.3).

8.2.1 Verplichte vermeldingen gezondheidsclaims

Art. 10, lid 2 en art. 14, lid 2 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Op het etiket van een levensmiddel met een gezondheidsclaim moet de volgende informatie worden vermeld:

- a. een bewering waarin wordt gewezen op het belang van een gevarieerde, evenwichtige voeding en een gezonde levensstijl;
Voorbeeld:
"een gevarieerde en evenwichtige voeding en gezonde leefstijl zijn belangrijk".
- b. de benodigde hoeveelheid van het levensmiddel en het vereiste consumptiepatroon om het geclaimde heilzame effect te bereiken zodat de consument weet hoeveel van het desbetreffende levensmiddel nodig is en hoe dit gedurende de dag moet worden geconsumeerd;
Voorbeeld:
"drink iedere dag 1 glas van 200 ml".
- c. indien van toepassing, een vermelding voor mensen die het gebruik van het levensmiddel dienen te vermijden; en
- d. een passende waarschuwing voor producten die bij overmatig gebruik een gezondheidsrisico kunnen inhouden.

Wanneer er geen "etiket" bestaat, moet de verplichte informatie worden verstrekt in de "reclame" voor en de "presentatie" van het levensmiddel waarop de gezondheidsclaim betrekking heeft.

Voorbeelden:

Als een gezondheidsclaim wordt gebruikt in een generieke reclame voor levensmiddelen (bv. olijfolie, brood, vlees) die geen verband houdt met een specifiek product met een etiket, dan moet de verplichte informatie in de "reclame" en de "presentatie" van die levensmiddelen worden vermeld.

Als er een reclame wordt gemaakt voor een product met een etiket met een gezondheidsclaim, dan moet de verplichte informatie op het etiket staan en hoeft het niet herhaald te worden in de reclame (Bijlage punt 2.b Uitvoeringsbesluit 2013/63/EU).

Voor voorverpakte levensmiddelen die "op afstand" te koop worden aangeboden (b.v. via een webshop) moet de verplichte voedselinformatie, zoals benaming, lijst van ingrediënten en voedingswaardevermelding, beschikbaar zijn vóór het moment van aankoop (behalve de houdbaarheidsdatum) (artikel 14 Verordening (EU) Nr. 1169/2011, zie paragraaf 5.4. van [NVWA Handboek Etikettering van levensmiddelen](#)).

De verplichte voedselinformatie, inclusief die voor gezondheidsclaims, moet ook beschikbaar zijn op het materiaal ter ondersteuning van de verkoop op afstand (b.v. de website van de webshop of een catalogus) (Bijlage punt 2.1.b Uitvoeringsbesluit 2013/63).

Voorbeelden:

Als een product met een gezondheidsclaim te koop wordt aangeboden via een website, dan moet op deze website ook de verplichte etiketteringsinformatie voor gezondheidsclaims worden vermeld, zoals een bewering waarin wordt gewezen op het belang van een gevarieerde, evenwichtige voeding en een gezonde levensstijl.

Als een product met een gezondheidsclaim wordt getoond via een website zonder dat dit product te koop is, dan hoeft de wettelijk verplichte informatie niet te worden vermeld.

Als echter op deze website vrijwillige voedselinformatie wordt gegeven, dan moet die informatie voldoen aan de eisen uit Verordening (EU) Nr. 1169/2011. Dit geldt ook voor de verplichte etiketteringsinformatie voor gezondheidsclaims. Een mededeling over het

belang van gezonde leefstijl mag als het onderdeel is van de wettelijk voorgeschreven bewering waarin wordt gewezen op het belang van een gevarieerde, evenwichtige voeding en een gezonde levensstijl.

Bij het gebruik van een gezondheidsclaim inzake ziekterisicobeperking geldt een extra etiketteringseis als aanvulling op de verplichte vermeldingen voor alle gezondheidsclaims die hierboven zijn genoemd. Er is een vermelding verplicht waarin staat dat de ziekte waarnaar de claim verwijst meerdere risicofactoren heeft en dat verandering van één van die factoren al dan niet een heilzaam effect kan hebben. Deze vermelding moet staan op de etikettering en als deze ontbreekt, in de presentatie en de reclame van het levensmiddel met de claim.

Voorbeeld:

Een hoog cholesterolgehalte is een risicofactor voor de ontwikkeling van coronaire hartziekten. Er bestaan meerdere risicofactoren voor coronaire hartziekten. De verandering van één van die factoren kan al dan niet een heilzaam effect hebben.

8.2.2 Verwijzingen naar voordelen voor de algemene gezondheid

Art. 10, lid 3 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

Verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen van een nutriënt of een levensmiddel voor de algemene gezondheid of welzijn zijn alleen toegestaan als zij gepaard gaan met een daarmee verband houdende toegestane specifieke artikel 13 of artikel 14 gezondheidsclaim (artikel 10, lid 3 Verordening (EG) Nr. 1924/2006). Deze specifieke gezondheidsclaim moet het algemene voordeel voldoende kunnen onderbouwen. Het gaat om verwijzingen naar voordelen voor de algemene gezondheid die vallen onder de reikwijdte van de Verordening (zie para. 6.1 van dit Handboek). Dat wil zeggen dat deze verwijzingen worden gebruikt in commerciële mededelingen over levensmiddelen die bestemd zijn om als zodanig aan de eindverbruiker te worden geleverd.

Bij verwijzingen naar voordelen voor de algemene gezondheid gaat het om het gebruik van eenvoudige, aantrekkelijke vermeldingen die verwijzen naar algemene, niet-specifieke voordelen van een levensmiddel voor de algemene gezondheid of voor het welzijn op het gebied van gezondheid. Dit soort vermeldingen kan consumentvriendelijker zijn. Verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen voor de gezondheid moeten gepaard gaan met een daarmee verband houdende toegestane specifieke gezondheidsclaim. En exploitanten van levensmiddelenbedrijven moeten het verband kunnen aantonen tussen enerzijds de vermeldingen over algemene, niet-specifieke voordelen van het levensmiddel en anderzijds de toegestane specifieke gezondheidsclaim die samen met die vermelding wordt gebruikt (paragraaf 3 bijlage Uitvoeringsbesluit 2013/63/EU).

Het Europese Hof van Justitie heeft in een [Uitspraak](#) op 20 januari 2020 (zaak C-524/18) uitleg gegeven over wat "gepaard gaan met" betekent. Exploitanten van levensmiddelenbedrijven moeten duidelijk en nauwkeurig de specifieke gezondheidsclaims vermelden die zij gebruiken ter onderbouwing van de door hen gebruikte verwijzingen naar algemene, niet-specifieke voordelen. De visuele dimensie van het „gepaard gaan met“-vereiste houdt in dat de gemiddelde consument een rechtstreeks visueel verband ziet tussen de verwijzing naar de algemene, niet-specifieke gezondheidsvoordelen en de specifieke gezondheidsclaim. Hiervoor is het nodig dat de verwijzing en de claim ruimtelijk

dicht bij elkaar of direct naast elkaar staan op het etiket (en b.v. niet de algemene uiting op het etiket en de specifieke gezondheidsclaim in een folder of op website). Een uitzondering op het ruimtelijk dicht bij elkaar staan is mogelijk in het bijzondere geval dat de specifieke gezondheidsclaims, vanwege het grote aantal of de lengte ervan, niet allemaal op dezelfde kant van de verpakking kunnen staan als de verwijzing naar het algemene, niet-specifieke voordeel die zij moeten onderbouwen. In deze uitzonderingssituatie kan het voldoende zijn om te verwijzen door middel van een expliciete verwijzing, zoals een asterisk. Het moet dan wel duidelijk en begrijpelijk voor de consument zijn dat de gezondheidsclaims en de verwijzing qua inhoud met elkaar overeenstemmen. Kortom, het moet voor de consument geen "zoekplaatje" worden om te vinden welke claim is gebruikt ter onderbouwing van een algemene verwijzing naar de gezondheid van een ingrediënt of levensmiddel.

Voorbeelden:

- Voorbeelden van algemene, niet-specifieke verwijzingen die onder artikel 10, lid 3 van de Claimsverordening vallen zijn: "hartgezondheid", "opname van voedingsstoffen", "mentale energie", "spijsvertering", "fysiek welzijn", "huidgezondheid", "levergezondheid", "hormonale balans", "weerstand". Deze claims kunnen niet los worden gemaakt maar wel in combinatie met een goedgekeurde gezondheidsclaim of een "on hold" gezondheidsclaim die ermee verband houdt en het algemene voordeel voldoende kan onderbouwen. Bijvoorbeeld, de vermelding "weerstand" op een voedingssupplement is toegestaan met daarbij de toegestane claim "vitamine C draagt bij aan de normale werking van het immuunsysteem" (zie voor meer voorbeelden van algemene, niet-specifieke verwijzingen het eerste punt van de samenvatting van deze [EFSA opinie](#), EFSA Journal 2011; 9(6):2228).
- Een voorbeeld van een niet-toegestane algemene verwijzing is "tegen veroudering" omdat er geen goedgekeurde gezondheidsclaim is die een relatie legt tussen een voedingsstof en "tegen veroudering".
- De claim "gezond" valt onder artikel 10, lid 3 van de Claimsverordening en is toegestaan als deze samengaat met een toegestane specifieke gezondheidsclaim. In de praktijk kunnen veel toegestane gezondheidsclaims hiervoor worden gebruikt als deze een verband hebben met de algemene verwijzing "gezond" en dit voordeel voldoende kunnen onderbouwen. Bijvoorbeeld, "dit product is gezond voor spieren. Het bevat eiwit, calcium, magnesium en kalium. Eiwit draagt bij tot de instandhouding van de spiermassa. Calcium, magnesium en kalium dragen bij tot een normale werking van de spieren".
- Onder artikel 10, lid 3 van de Claimsverordening vallen niet alleen verwijzingen in woorden, maar hieronder kunnen ook afbeeldingen vallen. Bijvoorbeeld, een afbeelding van een bot of skelet is toegestaan op een etiket in combinatie met de daarmee verband houdende toegestane gezondheidsclaim "calcium draagt bij aan de instandhouding van de botten".
- Een vermelding op een etiket dat een nutriënt of een stof aanwezig is in het lichaam, b.v. in de botten of darmflora, suggereert dat dit nutriënt hierin een rol speelt. Daarom wordt dit beschouwd als een niet-specifieke gezondheidsclaim, die alleen mag samen met een daarmee verband houdende toegestane gezondheidsclaim.
- In de praktijk komt de NVWA vermeldingen tegen over glucosamine, chondroïtine en/of methylsulfonylmethaan (MSM). Bijvoorbeeld dat deze stoffen een bestanddeel zijn van het kraakbeen, het bindweefsel, de gewrichten of de botten. Dit soort indirecte verwijzingen met de suggestie dat deze ingrediënten een werking hebben, zijn niet-toegestane artikel 10, lid 3 claims omdat er voor deze stoffen geen toegestane gezondheidsclaims zijn in de EU, en wel diverse afgewezen gezondheidsclaims. Ook een kopje "gewrichten" op een website met daaronder producten met bijvoorbeeld glucosamine is een niet toegestane artikel 10, lid 3 claim omdat er voor glucosamine geen toegestane gezondheidsclaims zijn.

Andere voorbeelden van niet-toegestane claims over glucosamine, chondroïtine en/of MSM zijn:

- "wordt in het kraakbeen aangemaakt";
- "komen van nature voor in de gewrichten/weefsels van het lichaam";
- "treffen we in het lichaam van nature vooral aan in bindweefsel, bloedvaten, bot en kraakbeen";
- "belangrijke bouwsteen";
- "bindmiddel";
- "bescherming bij veroudering".

8.2.3 Beperkingen op het gebruik van gezondheidsclaims

Art. 12 Verordening (EG) Nr. 1924/2006.

De onderstaande gezondheidsclaims zijn niet toegestaan:

- a) claims waarin de indruk wordt gewekt dat het niet nuttigen van het levensmiddel de gezondheid kan schaden;
- b) claims die zinspelen op de snelheid of de mate van gewichtsverlies; en

Voorbeelden:

Niet toegestaan: "zij verloor 10 kg in 4 weken"; "bereik je streefgewicht"; testimonials/verhalen van klanten op website van aanbieder van maaltijdvervangende producten met het start-, afname- en eindgewicht; teksten als "verantwoord snel en effectief afslanken", "snel resultaat" op een website van een aanbieder van maaltijdvervangende producten (zie ook uitspraak Rechtbank Rotterdam, [zaaknummer ROT 15/371](#)); foto's 'voor' en 'na' gebruik van een product die gewichtsverlies impliceren.

Wel toegestaan: als programma's over gewichtsverlies uitsluitend gaan over bijvoorbeeld het veranderen van gewoontes, mentale begeleiding of meer bewegen, is de Claimsverordening niet van toepassing. Als de verkoop van levensmiddelen wel onderdeel uitmaakt van het programma moet zeer voorzichtig worden omgesprongen met gezondheidsclaims over gewichtsbeheersing, vermindering van het hongergevoel of versterking van het gevoel van verzadiging. Alleen toegestane gezondheidsclaims mogen én er moet op worden gelet dat er niets over snelheid of mate van gewichtsverlies wordt gesteld of geïmpliceerd. Immers, als de consument de verbinding legt tussen de claim en een product - als verkocht of geadviseerd onderdeel van het programma - is de Claimsverordening van toepassing. Of dit het geval is, beoordeelt de NVWA van geval tot geval.

- c) claims waarin wordt verwezen naar aanbevelingen van individuele artsen of gezondheidsprofessionals.

Voorbeeld:

Niet toegestaan is: "dokter Bakker beveelt u aan om iedere dag 4 sneden van dit speciale brood te eten. Na het eten van dit brood zult u geen opgeblazen gevoel hebben".

8.3 "On hold" gezondheidsclaims – onder overgangstermijn

Diverse gezondheidsclaims waarvoor aanvragen zijn ingediend vóór 1 januari 2008 voor de eerste versie van het Europese Claims Register zijn nog niet beoordeeld door de EFSA of de toelatingsprocedure door de Europese Commissie is nog niet afgerond. Deze gezondheidsclaims worden de zogenaamde "on hold" gezondheidsclaims genoemd. Vooralsnog mogen deze claims worden gebruikt op basis van de overgangstermijn van artikel 28, lid 6 van de Claimsverordening.

Het gaat vooral om claims over kruiden of botanicals en kinderclaims (zie voor meer informatie, paragraaf 5.3.5 van dit Handboek en paragraaf 9.2.3 met documenten van de Keuringsraad over deze claims).

Zolang er nog geen EFSA beoordeling is en/of geen definitieve beslissing is over deze claims op Europees niveau, mogen deze "on hold" gezondheidsclaims worden gebruikt als wordt voldaan aan alle andere voorwaarden uit de Claimsverordening voor gezondheidsclaims (zie hoofdstuk 6 en paragraaf 8.2 van dit Handboek). Als alle "on hold" claims definitief zijn beoordeeld, dan zal deze groep van claims verdwijnen.

Op basis van artikel 6 van de Claimsverordening moet een exploitant een voedings- of gezondheidsclaim kunnen rechtvaardigen. Dit geldt ook voor een "on hold" gezondheidsclaim. Er moet er een onderbouwing zijn op grond van algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs en desgewenst kan de NVWA hierom vragen (zie paragraaf 6.2.2 van dit Handboek en Hof van Justitie [C-363/19](#)).

Het is niet eenvoudig om uit te zoeken of een gezondheidsclaim nog "on hold" is, en zo ja, hoe deze kan worden onderbouwd. Hieronder wordt dit toegelicht door middel van een voorbeeld voor vlierbloesem ("elder flower").

Tip van de NVWA

Wilt u een "on hold" gezondheidsclaim gebruiken, dan moet er een [onderbouwing zijn op grond van algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs](#). In het bijzonder moet er een objectieve onderbouwing zijn voor de minimale hoeveelheid werkzame stof, voor de effectiviteit van de werkzame stof en de onderbouwing moet aantonen dat er voldoende van de werkzame stof aanwezig is in het product voor het geclaimde effect.

In de praktijk kan bij het opstellen van deze wetenschappelijke onderbouwing gebruik worden gemaakt van de specifieke voorwaarden die zijn opgenomen in de toelatingsaanvraag voor de "on hold" claim, en dan vooral van de hoeveelheid werkzame stof die minimaal aanwezig moet zijn in het product. Mocht er in de toelatingsaanvraag geen minimale hoeveelheid zijn opgenomen, dan moet de dosering worden onderbouwd door middel van algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs.

Voorbeeld:

Via het [Register of Questions](#) van de EFSA kan worden gezocht met een zoekterm die een naam van een stof of ingrediënt is, b.v. "elder flower". Vul bij Food Sector Area in "Health claims Art. 13/2" zodat alleen resultaten over gezondheidsclaims worden getoond. Artikel 13, lid 2 van de Claimsverordening heeft betrekking op claims waarvoor aanvragen zijn ingediend vóór 31 januari 2008 voor het opstellen van de eerste versie van de Lijst met toegestane artikel 13 gezondheidsclaims.

Als de EFSA een aanvraag heeft ontvangen met deze zoekterm, dan komt er een lijst met resultaten. In de lijst van ingediende aanvragen komt "elder flower" 8 keer voor. Bij het lezen van het onderwerp blijken alle 8 de aanvragen te gaan over een gezondheidseffect van (onder meer) "elder flower". Eén keer gaat het om een aanvraag voor alleen "elder flower". De andere 7 aanvragen gaan om een combinatie van "elder flower" met andere kruiden. In het geval van toegestane "on hold" gezondheidsclaims kunnen deze 7 claims alleen worden gebruikt voor de combinatie van "elder flower" met de kruiden genoemd in

aanvraag.

[Mandate](#) [Question](#) [Output](#) [Pesticides Dossier](#) [Help](#)

Advanced Search

Unit Filter: Filter Unit Panel Filter: Filter Panel Children: Filter children questions

Filter by Date: Filter Date From Date: To Date:

Keyword: Elder flower Status Filter: Filter Status

Application Number: Question Type: Filter Question Type

Deadline type: Deadline Type Food Sector Area: Filter Food Sector Area

Deadline within (months): Filter Deadline Month

Mandate Number:

Mandate Type: Filter Mandate Type Mandate Requestor: Filter Requestor

Output Number: Output Type: Filter Output Type

Mandate Number	Question Number	Subject	Unit	Panel	Status	Output Number	Last Updated
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00592	4639 - Viola tricolor herba, Cichorium intybus radix, Arctium lappa radix, Betula alba folium, Juniperus communis fructus, Sambucus nigra flos, Fraxinus excelsior folium (wild parisy herb, chicory root, burdock root, sweet birch leaves, juniper fruit, black elder flowers, ash leaves) - Support the natural mechanism for body's purification because of potassium, sesquiterpene lactones, polyphenols and volatile oil, constituents present in this plants combination.	Nutrition	NDA	Finished (View...)	QH-1733	30/07/2010 17:58
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00574	4621 - Salix alba cortex, Juniperus communis fructus, Rosmarinus officinalis folium, Populus nigra gemma, Fraxinus excelsior folium, Betula alba folium, Urtica dioica herba, Sambucus nigra flos, Lavandula officinalis flos (white willow bark, juniper fruit, rosemary leaves, black poplar buds, ash leaves, sweet birch leaves, nettle herb, black elder flowers, lavender flowers) - Maintain the joints health because of salicylates, flavones, saponines and volatile oils, constituents present in this plants combination.	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00568	4615 - Rosa canina fructus, Hibiscus sabdariffa flos, Pinus silvestris turiones, Cinnamomum zeylanicum cortex, Foeniculum vulgare fructus, Pimpinella anisum fructus, Origanum vulgare herba, Sambucus nigra flos, Salvia officinalis herba, Thymus serpyllum herba (wild dog rose fruits, red sorrel flowers, pine bud, cinnamon bark, fennel fruits, anise fruits, wild marjoram herb, black elder flowers, sage herb, wild thyme herb) - Help to maintain optimal functioning of the upper respiratory tract.Helps to streamline bronchial secretions and protect respiratory tract mucosa	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00544	4591 - Melissa officinalis folium, Mentha piperita herba, Achillea millefolium herba, Salvia officinalis herba, Matricaria recutita flos, Verbascum thymoides flos, Valeriana officinalis radix, Sambucus nigra flos, Tilia species flos, Carum carvi fructus, Cuminum cyminum fructus, Foeniculum vulgare fructus, Pimpinella anisum fructus (lemon balm leaves, peppermint herb, yarrow herb, sage herb, chamomile flower, high-taper flower, valerian root, black elder flowers, Linden flowers, caraway fruits, cumin fruit, bitter fennel fruits, anise fruits) - Contributes to eliminate digestive discomfort because of volatile oils, flavonoids, iridoids and mucilages, constituents present in the plants combination.	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00517	4584 - Foeniculum vulgare fructus, Arctium lappa radix, Rosmarinus officinalis folium, Sambucus nigra flos, Melilotus officinalis herba, Cichorium intybus radix, Taraxacum officinale herba, Urtica dioica herba, Ononis spinosa radix, Caesia angustifolia folium (bitter fennel fruits, burdock root, rosemary leaves, black elder flowers, melilot herb, chicory root, dandelion herb, nettle herb, thorny restharrow root, senna leaves) - Support the natural mechanism for body's purification because of volatile oil, flavonoides, potassium salts, beta-sitosterol and anthraquinone, constituents present in this plants combination.	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00504	4561 - Cucurbita pepo semen, Equisetum arvense herba, Mentha piperita herba, Urtica dioica herba, Sambucus nigra flos, Ononis spinosa radix (pumpkin seeds, horsetail herb, peppermint herb, nettle herb, black elder flowers, thorny restharrow root) - Maintain urinary tract health because of steroids, lectins, flavones and potassium, constituents present in this plants combination.	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2010-00492	4539 - Caesia angustifolia folium, Melilotus officinalis herba, Sambucus nigra flos, Lavandula officinalis flos (senna leaves, melilot herb, black elder flowers, lavender flowers) - Maintain weight control because of anthraquinone, flavonoides and volatile oil, constituents present in this plants combination.	Nutrition	N/A	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
M-2008-1061	EFSA-Q-2008-3410	2677 - Elder Flower (Sambucus nigra) - Supports body's renal elimination of water.	Nutrition	NDA	Finished (View...)	QH-1742	05/08/2010 16:14

Bij 6 van de 8 vragen is onder het kopje "status" aangegeven dat de aanvraag nog in behandeling is en wacht op een beslissing van de Risk Manager (Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders). Bij 2 van de 8 aanvragen staat de status "Finished". Via "View" kan worden doorgeklikt naar de EFSA opinie over de aanvraag. Voor de laatste vraag (supports body's renal elimination of water) met het (ID) nummer 2677 is de [EFSA opinie](#) gepubliceerd. In deze EFSA opinie heeft de EFSA soortgelijke claims gezamenlijk beoordeeld met de volgende uitkomst voor de claims over de toename van water uitscheiding door de nieren: "The Panel concludes that a cause and effect relationship has not been established between the consumption of the food(s)/food constituent(s) which are the subject of this opinion and a beneficial physiological effect related to an increase in renal water elimination". Dus, de EFSA heeft een negatieve opinie gepubliceerd over deze claim.

Bij het onderwerp van iedere vraag staat een cijfer met 4 getallen. Zie als voorbeeld de tabel hierboven die begint met de nummers 4639, 4621, 4615 enz. en 2677 bij de laatste vraag. Dit zijn de zogenaamde ID nummers of identificatienummers van de aanvraag bij de EFSA. Met behulp van het ID nummer kan in de [lijst met ID nummers](#) van de "on hold" gezondheidsclaims op de [begin pagina van het Europese Claims Register](#) worden gezocht of het ID nummer daar wordt vermeld. Staat het ID nummer op deze lijst, dan is de claim nog "on hold".

De ID nummers van deze 8 vragen staan allemaal op de lijst met ID nummers en zijn nog "on hold". Dit betekent dat alle 8 aangevraagde claims over vlierbloesem (of vlierbloesem in combinatie met andere kruiden) nog gebruikt kunnen worden zolang wordt voldaan aan de algemene voorwaarden die gelden voor alle voedings- en gezondheidsclaims. Ook "on hold" gezondheidsclaims waarvoor de EFSA een negatief advies heeft uitgebracht, vallen nog onder de overgangstermijn omdat het ID nummer nog staat vermeld in de [lijst met ID nummers](#) van de "on hold" gezondheidsclaims op de [begin pagina van het Europese Claims Register](#). Deze claims met een negatief EFSA advies mogen nog worden gebruikt totdat de Europese Commissie een definitief besluit heeft genomen.

Lees voor het opstellen van de onderbouwing van de "on hold" gezondheidsclaim zorgvuldig de aanvraag voor de claim die is ingediend bij de EFSA en de EFSA opinie als deze beschikbaar is. En open via de [EFSA website](#) de Access database met meer info over ingediende claims en specifieke "conditions of use" (met name de verschillende hoeveelheden ingrediënt waar de claim betrekking op heeft).

Zoek op entry 2677 in de Access database.

In de kolom 'Food' staat "Elder Flower (Sambucus nigra)". De "health relationship" is "supports body's renal elimination of water". Een "example of wording" is "supports sweating during feverish conditions".

Door "similar health relationships submitted by Member States" aan te klikken (zie eerste afbeelding hieronder), verschijnen de (in dit geval) twee oorspronkelijke ingediende claims (zie tweede afbeelding hieronder). De voorwaarden voor gebruik van de eerste ingediende claim is "Fleur, Fruit/ Consommation traditionnelle dans le cadre d'une alimentation normale/l'équivalent de 225mg par jour". Door 'open literature database' in de kolom daarnaast aan te klikken, kunnen literatuurreferenties bij deze ingediende claim worden gevonden.

De voorwaarden voor gebruik van de tweede ingediende claim over "elder flower" luidt: "Daily dose for adults: 3x daily 3-5 g of dried inflorescence in infusion". Ook hier kunnen, op dezelfde wijze als hierboven, literatuurreferenties bij deze ingediende claim worden gevonden.

Op basis van deze gegevens moet worden vastgesteld of de minimale hoeveelheid "elder flower", zoals vermeld in de acces database, aanwezig is in het product waarvoor de "on hold" claim zal worden gemaakt.

Consolidated list of Article 13 health claims

Criteria for the initial screening of Article 13 (3) health claims

Disclaimer for the Article 13 list of health claims

For Conditions of use, Nature of evidence and Scientific references see similar health relationships submitted by Member States

Status: July 2011

Food	Health relationship	Example of wording	Stakeholder Coding	EFSA Comments	EFSA Deadline
Elder Flower (Sambucus nigra)	Supports body's renal elimination of water.	Supports sweating during feverish conditions.		0	published
2677	Similar health relationships submitted by Member States	Quantity: 2		Addition / New similar ☐	Other changes ☐
Clarification Food	Clarification Health relationship	Clarification wording	Comments from Member States		
Changes to Food ☐	Changes to HR ☐	Changes to Wording ☐			

COM ID	Food	Health relationship	Conditions of use	Nature of evidence	Scientific references	Example of wording
FR 61879	Florie: Sureau/Sambucus nigra (Elderberry)	Élimination rituelle de l'eau (Fonctions d'élimination de l'organisme)	Fleur, Fruit? Consommation traditionnelle dans le cadre d'une alimentation normale/l'équivalent de 225mg par jour	open lit database		Reconnu pour faciliter les fonctions d'élimination de l'organisme / Reconnu pour favoriser l'élimination rituelle de l'eau
SK 75066	Elder Flower (Sambucus nigra)	Supports body's renal elimination of water.	Daily dose for adults: 3x daily 3-5 g of dried inflorescence in infusion. Contraindication: hypersensitivity to the given herb	open lit database		Supports sweating during feverish conditions.

Open literature database bij de eerste ingediende claim (FR 61879):

COM ID	Food	nature	reference (citation)	hyperlink to the full text	notes concerning the reference (internal BVL, BIR, MBI)	sample of wording
FR 61879	Florie: Sureau/Sambucus nigra (Elderberry)		WHO monograph on selected medicinal plants, Sambucus nigra, 2005, vol2, p079 (AFSSAPS) Les Cahiers de l'Agence n°3 « Les médicaments à base de plantes », Septembre 1997, Agence du médicament, République Française, Ministère de l'emploi et de la solidarité: Traditionnellement utilisé pour faciliter les fonctions d'élimination de l'organisme. Traditionnellement utilisé pour favoriser l'élimination rituelle de l'eau Brunken J., Pharmacognosie Phytochimie plantes médicinales, 3ème édition, Tec & Doc, 1999, Sureau, p.366 'WcM/W', et Anton R., Phytochimie des plantes médicinales, Tec & Doc, 2003, Sureau, p.117			Faciliter les fonctions d'élimination de l'organisme pour favoriser l'élimination rituelle
SK 75066	Elder Flower (Sambucus nigra)					Supports sweating during feverish conditions.

Open literature database bij de tweede ingediende claim (SK 75066):

COM ID	Food	nature	reference (citation)	hyperlink to the full text	notes concerning the reference (internal BVL, BIR, MBI)	sample of wording
FR 61879	Florie: Sureau/Sambucus nigra (Elderberry)					Faciliter les fonctions d'élimination de l'organisme pour favoriser l'élimination rituelle
SK 75066	Elder Flower (Sambucus nigra)		Bradley P. ed. British Herbal Compendium, vol 1, British Herbal Medicine Association, 1992, 94-96, ISBN 0 903032 09 0			Supports sweating during feverish conditions.

8.4 Toelatingsprocedure voor gezondheidsclaims

Art. 15-21 Verordening (EG) Nr. 1924/2006 en Verordening (EG) nr. 353/2008.

Voordat een nieuwe gezondheidsclaim mag worden gebruikt of voor het wijzigen van een bestaande gezondheidsclaim, moet een Europese toelatingsprocedure worden doorlopen. De procedures voor een artikel 13.5 gezondheidsclaim enerzijds en artikel 14 gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking en kinderclaims anderzijds zijn op hoofdlijnen hetzelfde en worden in deze paragraaf tezamen toegelicht.

Nieuwe artikel 13 gezondheidsclaims worden ook wel "artikel 13.5 claims" genoemd. Reden hiervoor is dat artikel 13, lid 5 van Verordening (EG) Nr. 1924/2006 de wettelijke basis is voor gezondheidsclaims die zijn gebaseerd op nieuw wetenschappelijk bewijs en/of voor het aanvragen van gezondheidsclaims met een verzoek om bescherming van door eigendomsrechten beschermde gegevens. Gezondheidsclaims inzake ziekterisicobeperking en kinderclaims zijn gebaseerd op artikel 14 van de Claimsverordening en worden ook wel "artikel 14 gezondheidsclaims" genoemd.

Meer informatie over het aanvragen van een vergunning voor een gezondheidsclaim staat in:

- Verordening (EG) nr. 353/2008 met uitvoeringsvoorschriften voor het aanvragen van een vergunning voor gezondheidsclaims als bedoeld in artikel 15 van Verordening (EG) Nr. 1924/2006. Deze verordening bevat uitvoeringsvoorschriften voor het opstellen en indienen van aanvragen van een vergunning voor gezondheidsclaims;
- [*EFSA General Scientific Guidance for stakeholders on health claim applications*](#), 18 januari 2016 (alleen in het Engels); en
- [*EFSA Scientific and Technical Guidance for the preparation and presentation of a health claim application \(Revision 2\)*](#), 31 januari 2017 (alleen in het Engels).

Voor elke afzonderlijke gezondheidsclaim moet een aparte aanvraag worden ingediend met daarbij een aanbiedingsbrief. In de aanbiedingsbrief moeten de volgende onderwerpen staan:

- betreft: dossier voor aanvraag gezondheidsclaim onder artikel 13.5 of artikel 14 van de Verordening (EG) Nr. 1924/2006;
- bewoording van de claim;
- nutriënt of andere stof, of het levensmiddel of de categorie levensmiddelen waarvoor de gezondheidsclaim wordt gedaan;
- naam en adres van het bedrijf; en
- naam en telefoonnummer contactpersoon.

In de aanvraag voor de gezondheidsclaim moet ten minste de volgende informatie staan:

- bewoording van de gezondheidsclaim;
- specificatie van het type gezondheidsclaim;
- een afschrift van de verrichte onderzoeken en alle andere wetenschappelijke studies en gegevens ter onderbouwing van de claim;
- de doelpopulatie voor de voorgenomen gezondheidsclaim;

- de hoeveelheid van de nutriënt of andere stof, of van het levensmiddel of de levensmiddelcategorie, en het consumptiepatroon, die vereist zijn om het geclaimde heilzame effect te bereiken;
- indien van toepassing, een vermelding voor mensen die het gebruik van de nutriënt of andere stof, of van het levensmiddel of de levensmiddelcategorie, waarvoor de claim wordt gedaan, dienen te vermijden;
- een waarschuwing voor de nutriënt of andere stof, of van het levensmiddel of de levensmiddelcategorie die/dat bij overmatig gebruik een gezondheidsrisico kan inhouden;
- andere gebruiksbeperkingen en aanwijzingen voor bereiding en/of gebruik;
- waar van toepassing, om in aanmerking te komen voor gegevensbescherming moeten de verzoeken om bescherming van door eigendomsrechten beschermde gegevens worden gerechtvaardigd en moeten alle gegevens in een afzonderlijk deel van de aanvraag worden opgenomen; en
- een samenvatting van de aanvraag.

Een aanvraag voor een gezondheidsclaim moet worden ingediend bij een bevoegde autoriteit van een lidstaat. Voor Nederland is dat de NVWA. Voor de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten, zie het [Overzicht bevoegde autoriteiten](#) op de website van de EFSA. Het is niet verplicht een aanvraag te doen via de lidstaat waar de aanvrager is gevestigd of waar het product met de nieuwe claim op de markt zal worden gebracht na toelating.

De NVWA neemt een aanvraag niet in behandeling als één of meer van de gegevens in de aanbiedingsbrief ontbreekt. De NVWA controleert niet het dossier dat bij de aanvraag wordt meegestuurd. De NVWA stuurt de gehele aanvraag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 14 dagen door naar de EFSA. De aanvrager ontvangt een ontvangstbevestiging met daarin de datum waarop de NVWA het dossier heeft doorgestuurd naar de EFSA.

EFSA adviseert binnen 5 maanden over de wetenschappelijke onderbouwing van de gezondheidsclaim. Als EFSA aanvullende informatie verlangt van de aanvrager, dan kan deze termijn 1 keer met maximaal 2 maanden worden verlengd. Als EFSA een positief advies geeft, dan wordt de volgende informatie in het advies opgenomen:

- naam en adres van aanvrager;
- nutriënt of andere stof, of het levensmiddel of de categorie levensmiddelen waarvoor een claim wordt gedaan en de bijzondere eigenschappen ervan;
- voorstel voor de tekst van de gezondheidsclaim waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, waar relevant met de specifieke gebruiksvoorwaarden; en
- indien van toepassing, de voorwaarden voor of beperkingen van het gebruik van het levensmiddel en/of een aanvullende vermelding of waarschuwing die op het etiket of in de reclame moet staan.

De EFSA stuurt haar advies naar de Commissie, de lidstaten en de aanvrager en EFSA maakt het openbaar (op EFSA website en bijvoorbeeld vindbaar via het [Register of Questions](#)).

Binnen 2 maanden na ontvangst van het advies stelt de Europese Commissie een ontwerpbesluit op dat moet worden aangenomen door het Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders. Tot deze fase duurt de aanvraagprocedure ongeveer 8 maanden. In de praktijk varieert de totale lengte van de toelatingsprocedure aanzienlijk.

De Commissie informeert de aanvrager over het genomen besluit en het wordt gepubliceerd in een verordening in het Publicatieblad van de Europese Unie. Alle toegestane en afgewezen claims worden opgenomen in het Europese Claims Register (zie paragraaf 6.4 van dit Handboek).

Niet iedere claimaanvraag met een positieve EFSA opinie leidt uiteindelijk tot een positief eindoordeel in een Europese verordening.

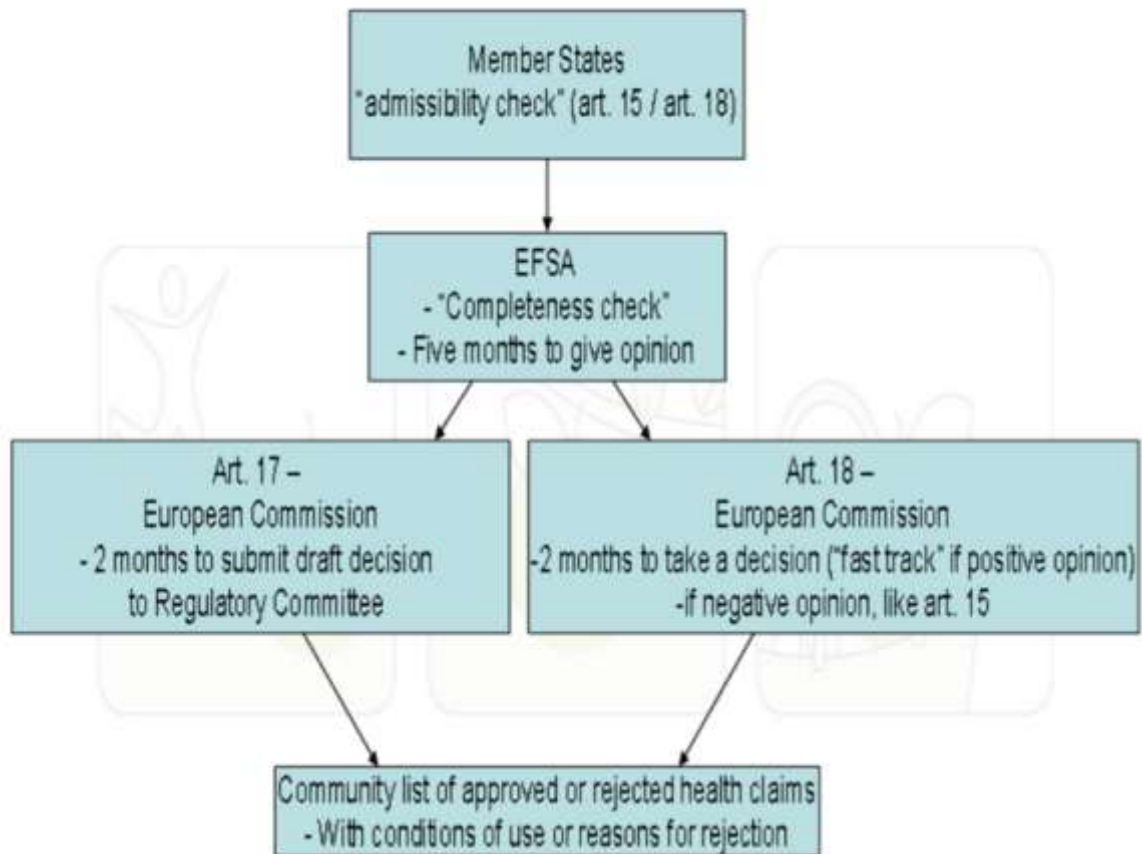
Voorbeeld:

Ondanks dat de EFSA had beoordeeld dat er een positief verband is tussen het gebruik van glucose en een normaal energieleverend metabolisme, heeft de Commissie in januari 2015 geen gezondheidsclaims hierover toegelaten. Volgens de Commissie geven deze gezondheidsclaims aan de consument een tegenstrijdige en verwarrende boodschap omdat zij het gebruik van suiker aanmoedigen, terwijl de nationale en internationale autoriteiten op grond van algemeen aanvaard wetenschappelijk advies aanbevelen de inname van suiker te verminderen. Dit standpunt van de Commissie is bevestigd in een uitspraak van het Gerecht van de Europese Unie (zaak [T-100/15 Dextro Energy](#)).

Als een vergunning voor een gezondheidsclaim wordt gegeven op grond van gegevens die zijn beschermd door eigendomsrechten, dan wordt de vergunning voor een periode van 5 jaar afgegeven. Voordat deze periode van 5 jaar is afgelopen, stelt de Commissie een ontwerpbesluit op voor toelating van dezelfde claim die in beginsel door iedereen mag worden gebruikt. Dit besluit moet worden aangenomen door het Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders.

Via een soortgelijke procedure als de toelatingsprocedure kan de aanvrager van een gezondheidsclaim een aanvraag tot wijziging indienen. De EFSA kan ook op eigen initiatief of op verzoek van een lidstaat of de Commissie advies geven over de vraag of een gezondheidsclaim nog in overeenstemming is met de voorwaarden van de Europese Claimsverordening.

Hieronder staat een flowchart met een samenvatting van toelatingsprocedure voor een gezondheidsclaim (in het Engels):

Bron: [website Europese Commissie](#)

9. Keuringsraad Kennis en Advies gezondheidsreclame

Op basis van zelfregulering heeft de Keuringsraad Kennis en Advies gezondheidsreclame, kortweg Keuringsraad, in Nederland een belangrijke rol op het terrein van voedings- en gezondheidsclaims. Bedrijven kunnen hun voedings- of gezondheidsclaims preventief (vóóraf) laten toetsen door de Keuringsraad. Bedrijven kunnen ook advies over claims vragen. De Keuringsraad ziet toe op de naleving van de regels voor reclame-uitingen die niet vooraf ter beoordeling zijn voorgelegd. De Keuringsraad en de NVWA hebben afgesproken dat de NVWA geen maatregelen neemt tegen reclame-uitingen die vooraf zijn goedgekeurd door de Keuringsraad (paragraaf 9.1).

De Keuringsraad heeft een Handleiding over gezondheidsclaims, een Claimsdatabase en informatie over "on hold" gezondheidsclaims gepubliceerd op haar website (paragraaf 9.2).

9.1 Rol Keuringsraad en samenwerking met NVWA

De NVWA adviseert nooit vooraf of het gebruik van een claim op een etiket of in een reclame voldoet aan de wet- en regelgeving. Bedrijven die preventief (vooraf) hun voedings- of gezondheidsclaim willen laten toetsen, kunnen daarvoor terecht bij de [Keuringsraad Kennis en Advies Gezondheidsreclame](#) (Keuringsraad in het kort en voorheen Keuringsraad KOAG/KAG). Bedrijven kunnen ook advies vragen over claims bij de Keuringsraad.

De Keuringsraad is een goedkeuringsinstantie die werkt op basis van zelfregulering. Deze zelfregulering houdt in dat de industrie, media en adverteerders zelf op basis van de wetgeving en in samenspraak met de toezichthouders regels hebben opgesteld waaraan publieksreclame moet voldoen. De Keuringsraad ziet toe op de naleving van die regels.

Door de preventieve toetsing van gezondheidsclaims door de Keuringsraad worden geen ontoelaatbare medische claims gemaakt op een etiket of in een reclame. En het leidt ertoe dat de gemaakte gezondheidsclaims voldoen aan de wet- en regelgeving.

Naast de preventieve toetsing heeft de Keuringsraad ook een rol bij reclame-uitingen die niet ter beoordeling zijn voorgelegd aan de Keuringsraad. Bij deze uitingen ziet de Keuringsraad toe op de naleving van de regels.

De Keuringsraad kan zelf in actie komen wanneer zij een publieksuiting ziet die in strijd is met één van haar Codes. Bedrijven die zelf hun uitingen aan de Keuringsraad voorleggen, kunnen een melding doen over publieksuitingen van anderen, waarna de Keuringsraad monitoring opstart.

De NVWA en de Keuringsraad werken nauw samen en een goedkeuring van een reclame-uiting vóóraf door de Keuringsraad voorkomt dat de NVWA een maatregel neemt tegen die reclame-uiting. De NVWA spreekt een bedrijf dat een door de Keuringsraad vooraf goedgekeurde reclame-uiting heeft gebruikt, daarop niet rechtstreeks aan en zal hiervoor contact opnemen met de Keuringsraad.

TIP VAN DE NVWA

Wilt u weten of uw etiket of aanprijzing met voedings- of gezondheidsclaims is toegestaan voor de Nederlandse markt? Laat deze dan vóóraf toetsen door de Keuringsraad.

Voor meer informatie over claims, raadpleeg de [website](#) van de Keuringsraad. De informatie op de website van de Keuringsraad vervangt niet de actuele wet- en regelgeving.

9.2 Informatie over gezondheidsclaims op website Keuringsraad

Op de website van de Keuringsraad staat de volgende informatie over gezondheidsclaims: Handleiding gezondheidsclaims voor levensmiddelen (Richtsnoerdocument Keuringsraad, paragraaf 9.2.1); Claimsdatabase (paragraaf 9.2.2) en informatie over "on hold" gezondheidsclaims (paragraaf 9.2.3).

9.2.1 Handleiding gezondheidsclaims voor levensmiddelen (Richtsnoerdocument Keuringsraad)

In de [Handleiding gezondheidsclaims voor levensmiddelen \(Richtsnoerdocument Keuringsraad\)](#) staan praktische handvatten voor het gebruik van claims om te voldoen aan de Claimsverordening. Het document is ook beschikbaar via de website van de [Reclamecode voor Voedingsmiddelen](#). Dit Richtsnoerdocument heeft tot doel om (stakeholders van) de levensmiddelen- en voedingssupplementenindustrie bewust te maken van de criteria van de Claimsverordening wanneer zij gezondheidsclaims maken voor hun producten en bij het maken van (publieks-)reclame daarover. Deel 1 van het Richtsnoerdocument bevat een algemene uitleg over de Claimsverordening en de toepassing daarvan. In deel 2 wordt een toelichting gegeven op het gebruik van de Claimsdatabase (zie punt 2 hieronder). In de bijlage is een algemene synoniementabel opgenomen met mogelijke synoniemen en enkele aanvullende, toelichtende opmerkingen.

Voorbeeld:

Algemene synoniemen tabel		
Claim	Synoniem	Opmerkingen
X draagt bij aan Y X speelt een rol bij Y X levert een bijdrage tot/aan	X is goed voor Y X ondersteunt Y X houdt Y in balans	Afhankelijk van de context; In balans houden niet altijd hetzelfde.
X draagt bij (aan het instandhouden) een normale Y	X draagt bij aan een normale Y X helpt bij/aan Y X zorgt <u>mede</u> voor X is nodig voor	Te alles omvattend, tenzij het in de bewoording is opgenomen in de formele claimlijst
	X ondersteunt Y X is belangrijk voor Y X houdt Y gezond	Zie bv biotine en huid claim (38)
	X draagt bij aan het behoud van Y X speelt een rol bij Y	
Metabolisme	Stofwisseling Vertering Opbouw en afbraak (energie als vb)huishouding	

9.2.2 Claimsdatabase

De Keuringsraad heeft in samenwerking met verschillende partijen (Neprofarm, NPN, FNLI) een [Claimsdatabase](#) ontwikkeld met voorbeelden van toegestane gezondheidsclaims per nutriënt. Het is belangrijk dat een claim wordt gekoppeld aan een nutriënt (b.v. eiwit: "product X bevat eiwit; eiwit draagt bij aan [gezondheidseffect invullen]"). In de database staan per nutriënt de goedgekeurde bewoording, de voorwaarden voor het gebruik van de claim en de toegestane en niet-toegestane alternatieve voorbeeld bewoordingen.

De Claimsdatabase biedt twee mogelijkheden om te zoeken. Men kan zoeken op een nutriënt of levensmiddel, óf op toepassingsgebied. Bij elke claim is de bijbehorende EFSA Journal met daarin de EFSA opinie ter onderbouwing van de claim als hyperlink toegevoegd. Door op de hyperlink te klikken, wordt de EFSA Journal als pdf-file automatisch geopend. In paragraaf 3 van de EFSA Journal is de onderbouwing van EFSA veelal terug te vinden. Deze kan worden geraadpleegd als men twijfelt of een voorbeeldbewoording wel of niet zou kunnen op grond van wat de EFSA opinie.

In de database is geen informatie opgenomen over "on hold" gezondheidsclaims.

Voorbeeld uit Claimsdatabase voor DHA:

In de eerste afbeelding is te zien voor welke toepassingsgebieden gezondheidsclaims mogelijk zijn met betrekking tot DHA. In de tweede afbeelding staat als voorbeeld welke

claimsbeoordelingen zijn toegestaan voor DHA en de instandhouding van het gezichtsvermogen:

Database Claimsverordening

Bij het maken van reclame-uitingen voor gezondheidsproducten gelden regels en/of richtlijnen. Afhankelijk van het soort gezondheidsproduct kunt u gebruik maken van de online database:

Filter:

Toepassingsgebied:

Alles

Nutrient / levensmiddel:

docosahexaeenzuur (dha)

Reset Filters

- gezichtsvermogen - foetus/zuigelingen (kinderclaim) toepassingsgebied
- gezichtsvermogen - instandhouding toepassingsgebied
- gezichtsvermogen - zuigelingen (kinderclaim) toepassingsgebied
- hersenen - foetus/zuigelingen (kinderclaim) toepassingsgebied
- hersenen - instandhouding toepassingsgebied
- triglyceriden toepassingsgebied

▾ gezichtsvermogen - instandhouding toepassingsgebied

📄 Download EFSA opinie PDF

Goedgekeurde bewoording

Docosahexaeenzuur (DHA) draagt bij tot de instandhouding van een normaal gezichtsvermogen

Voorwaarden voor het gebruik van de claim

De claim mag alleen worden gebruikt voor levensmiddelen die ten minste 40 mg DHA per 100 g en per 100 kcal bevatten. Om de claim te dragen moet informatie aan de consument worden verstrekt dat het gunstige effect wordt verkregen bij een dagelijkse inname van 250 mg DHA.

Alternatieve voorbeeld bewoordingen

Toegestaan: X, goed voor het gezichtsvermogen

Toegestaan: X, helpt het gezichtsvermogen normaal te houden

Toegestaan: X, helpt om normaal te kunnen zien

9.2.3 Documenten relevant voor "on hold" claims

Voordat een "on hold" gezondheidsclaim kan worden gebruikt, moet eerst worden uitgezocht of deze is toegestaan. Hiervoor kunt u gebruik maken van het [Stappenplan "on hold" claims](#) van de Keuringsraad. Dit stappenplan is opgezet in het kader van zelfregulering (zie ter aanvulling ook het stappenplan opgesteld door de NVWA in paragraaf 4.4 van dit Handboek).

Als de "on hold" gezondheidsclaim is toegestaan volgens het stappenplan van de Keuringsraad, dan moet er een onderbouwing zijn voor de claim op grond van algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs, vooral voor de benodigde hoeveelheid van de stof waarop de claim betrekking heeft (zie paragraaf 8.2.3 van dit Handboek). Meer specifiek heeft de Reclame Code Commissie geoordeeld dat het feit dat een stof op de "on hold" lijst is geplaatst, nog geen oordeel impliceert over de aannemelijkheid van de werking daarvan. De adverteerder dient, zolang een dergelijk oordeel nog niet gegeven is, de werking van het product aannemelijk te maken, zeker in het geval dat de werking gemotiveerd wordt betwist (RCC uitspraak [Dossiernr. 2015/00916](#)).

Daarna kan worden uitgezocht welke exacte bewoording kan worden gebruikt. Hiervoor heeft de Keuringsraad de [Indicatieve lijst gezondheidsaanprijzingen](#) opgesteld. Deze lijst is opgesteld om de grens aan te geven tussen een niet-toegestane medische claim en wat niet als medische claim wordt beschouwd. De lijst geeft voorbeelden van toegestane bewoordingen binnen verschillende toepassingsgebieden (zie voorbeeld voor het onderwerp "hoofd" aan het einde van deze paragraaf). Als een "on hold" gezondheidsclaim wordt gebruikt, dan moet er in de claim altijd een link zijn tussen het ingrediënt en de gezondheidsuiting. In de praktijk kan deze Indicatieve lijst alleen nog worden gebruikt voor "on hold" gezondheidsclaims; en niet meer voor gezondheidsclaim die al zijn beoordeeld.

Op de website van de Keuringsraad staat ook specifieke informatie over ["on hold" claims op botanicals en kruidenpreparaten](#), inclusief het document [Gezondheidsclaims op kruidenpreparaten](#).

Een belangrijk aandachtspunt is dat de Reclame Code Commissie het misleidend vindt wanneer "on hold" gezondheidsclaims zonder voorbehoud worden gemaakt. Daarom moet de adverteerder een disclaimer over de voorlopige toelating van de claim vermelden (bijvoorbeeld: gezondheidsclaim in afwachting van Europese toelating) of de claim daadwerkelijk zelf kunnen onderbouwen. Bij klachten over een "on hold gezondheidsclaim" zonder disclaimer zal de Reclame Code Commissie beoordelen of de claim met algemeen aanvaard wetenschappelijk bewijs is onderbouwd. Dit zal van geval tot geval worden getoetst.

Een ander aandachtspunt is als de dosering van het product niet voldoet aan de voorwaarden die zijn opgenomen in de toelatingsaanvraag van de "on hold" gezondheidsclaim. In dat geval moet de dagdosering aannemelijk worden gemaakt door middel van wetenschappelijke publicaties. In de uiting moet duidelijk worden aangegeven welk kruid/botanical verantwoordelijk is voor het geclaimde gezondheidseffect.

Hieronder een voorbeeld uit de Indicatieve lijst voor het onderwerp hoofd:

1	Indicatieve lijst gezondheidsaanprijzingen			
			toegelaten	
2			ja	nee
3				
4	00.00	HET HOOFD		
5				
6	01.00	gehoor en evenwichtsorganen		
7	01.01	oorontsteking (voorkomen van)		X
8	01.02	oorpijn (veroorzaakt door kouvatten, lawaai, mechanische invloeden		X
9		of na het baden)		
10	01.03	oorproppen (totale behandeling beperkt tot indruppelen)		X
11	01.04	bij hardhorendheid		X
12	01.05	bij lichte doofheid		X
13	01.06	verbetert het gehoor		X
14	01.07	goed voor het gehoor	X	
15	01.08	duizelingen		X
16	01.09	draaierigheid		X
17	01.10	oorsuizingen		X
18	01.11	oorgerus		X
19	01.12	reisziekte (wagen-, zee-, en luchtziekte)		X

Andere onderwerpen zijn ademhaling, hart en bloedvaten, spijsvertering, urogenitaalsysteem, huid, bewegingsapparaat, zenuwen, algemene lichamelijke toestand, veroudering, diversen en sportgerelateerde claims. Ieder onderwerp is onderverdeeld in diverse deelonderwerpen. Zo is het onderwerp hoofd onderverdeeld in: gehoor en evenwichtsorganen, ogen, mond en gebit, hoofdpijn en haar.

10. Specifieke onderwerpen

Hieronder worden enkele specifieke onderwerpen toegelicht die te maken hebben met claims in het algemeen en die breder zijn dan voedings- en gezondheidsclaims alleen die vallen onder de Europese Claimsverordening. Deze onderwerpen zijn: het verbod op medische claims, claims voor voeding voor specifieke groepen, beauty claims, technische claims, beweringen over glutenvrij en zeer laag glutengehalte, en beweringen over lactose-vrij en lactose-arm.

Daarna worden claims voor een enkele specifieke groepen van producten toegelicht: maaltijdvervangende producten voor gewichtsbeheersing, afvalproducten die geen maaltijdvervangend product voor gewichtsbeheersing zijn en sportvoeding.

10.1 Verbod op medische claims

Medische claims schrijven eigenschappen toe aan producten over het voorkómen, behandelen of genezen van een menselijke ziekte of bevatten toespelingen daarop.

Voorbeelden verboden medische claim:

- "vitamine D voorkomt botbreuken": of
- "glucosamine helpt bij stramme gewrichten".

Omdat levensmiddelen met een medische claim in de meeste gevallen onder de definitie van geneesmiddel (naar aandiening) vallen, moeten zij voldoen aan de Geneesmiddelenwet. Op grond van artikel 40, lid 2 van de Geneesmiddelenwet is het verboden om geneesmiddelen zonder handelsvergunning in voorraad te hebben, te koop aan te bieden, te verkopen, af te leveren, ter hand te stellen, in te voeren, uit te voeren of anderszins binnen of buiten het Nederlands grondgebied te brengen.

Ook de levensmiddelenwetgeving zelf verbiedt nadrukkelijk het gebruik van medische claims bij het verkopen of aanprijzen van levensmiddelen en dus ook op het etiket (artikel 7, lid 3 Verordening (EU) Nr. 1169/2011). Dit verbod geldt zowel voor reclame richting consumenten en bedrijven als voor reclame gericht op beroepsgroepen in de gezondheidszorg.

Het gebruik van een naam van een ziekte is in de praktijk vaak een indicatie voor het gebruik van een medische claim. Er zijn twee uitzonderingen waarbij het noemen van een naam van een ziekte is toegelaten:

1. bij het gebruik van toegestane artikel 14 claims over ziekterisicobeperking (artikel 14, lid 1, sub a Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006, zie paragraaf 5.3.3 van dit Handboek); of

Voorbeeld:

Vitamine D helpt om de risico's van vallen te verminderen, in verband met houdingsinstabiliteit en spierzwakte. Vallen is een risicofactor voor botbreuken bij mannen en vrouwen vanaf 60 jaar.

2. voor levensmiddelen die vallen onder voeding voor medisch gebruik waarvoor het verplicht is om de ziekte, aandoening of kwaal te noemen waarvoor het product is bestemd (artikel 5, lid 2, onder e Verordening (EU) 2016/128, zie

hoofdstuk 6 in [NVWA Handboek regelgeving Voeding voor specifieke groepen](#)).

Voorbeeld:

Voeding voor medisch gebruik bij aangeboren stofwisselingsziekten, nier- of leverfalen waarbij een eiwitbeperkt dieet noodzakelijk is.

Voor meer informatie over het verbod op medische claims, zie de [NVWA website](#).

10.2 Claims voor Voeding voor specifieke groepen

Er is specifieke regelgeving voor voeding voor specifieke groepen en daarin zijn ook regels opgenomen voor het gebruik van voedings- en gezondheidsclaims. Meer informatie hierover staat in het [NVWA Handboek regelgeving Voeding voor specifieke groepen](#).

Er zijn 4 groepen voeding voor specifieke groepen die hieronder worden genoemd. Achter iedere groep staat de paragraaf uit het NVWA Handboek regelgeving Voeding voor specifieke groepen met meer informatie over voedings- en gezondheidsclaims:

- zuigelingenvoeding voor 0-12 maanden (paragraaf 4.7);
- bewerkte levensmiddelen op basis van granen en babyvoeding (paragraaf 5.6);
- voeding voor medisch gebruik (paragraaf 6.7); en
- de dagelijkse voeding volledig vervangende producten voor gewichtsbeheersing (paragraaf 7.6).

10.3 Beauty claims

De Keuringsraad onderscheidt een categorie van "beauty claims". Dit is geen wettelijk geregelde categorie van claims. Deze claims moeten wel voldoen aan de eisen voor voedselinformatie (Verordening (EU) Nr. 1169/2011) en meer in het bijzonder mogen zij niet misleidend zijn (artikel 7 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

De Keuringsraad definieert een "beauty claim" als een claim waarmee (uitsluitend) een positief effect op het uiterlijk wordt aangegeven. Er bestaat een dunne grens tussen beauty claims en gezondheidsclaims. Beautyclaims vallen niet onder de Europese Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006, voedings- en gezondheidsclaims vallen wel onder deze verordening.

Als claims voor inwendige gezondheidsproducten alleen maar over het uiterlijk gaan, dan kan er sprake zijn van een beauty claim. Een beauty claim moet ook wetenschappelijk worden onderbouwd.

Voorbeelden:

Beauty claims: "behoud van de normale structuur, elasticiteit en uiterlijk van de huid", "voor glanzend haar";

Gezondheidsclaims: "vitamine A draagt bij tot de instandhouding van een normale huid" of "biotine draagt bij tot de instandhouding van normaal haar".

Voor meer informatie, zie de [website van de Keuringsraad](#), waar ook een lijst is

opgenomen met claims waarvoor is aangegeven of het een beauty claim of een gezondheidsclaim is.

10.4 Technische claims

De Keuringsraad onderscheidt een categorie van "technische claims". Dit is geen wettelijk geregelde categorie van claims. Deze claims moeten wel voldoen aan de eisen voor voedselinformatie (Verordening (EU) Nr. 1169/2011) en meer in het bijzonder mogen zij niet misleidend zijn (artikel 7 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

Volgens de Keuringsraad zegt een "technische claim" iets over de kwaliteit van het product of over een toegepaste productietechniek. Technische claims zijn geen voedings- of gezondheidsclaims en vallen niet onder de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006; voedings- en gezondheidsclaims vallen wel onder deze verordening.

Voorbeelden van technische claims zijn:

- "bevat gepatenteerd [naam ingrediënt]"; of
- "ontwikkeld volgens nieuwste wetenschappelijke inzichten".

Voor meer informatie, zie de [website van de Keuringsraad](#), waar ook een lijst is opgenomen met technische claims en een uitleg waarom bepaalde claims wel of niet een technische claim zijn.

10.5 Glutenvrij en zeer laag glutengehalte

Vermeldingen over de afwezigheid of de verminderde aanwezigheid van gluten in levensmiddelen zijn geregeld in Verordening (EG) Nr. 828/2014.

Gluten is gedefinieerd als "een eiwitfractie van tarwe, rogge, gerst, haver of hun kruisingen en afgeleide producten daarvan, waarvoor sommige personen intolerant zijn en die niet oplosbaar is in water noch in een 0,5 M natriumchlorideoplossing". Tarwe is gedefinieerd als "alle Triticum-soorten".

Alleen de vermeldingen "glutenvrij" en "met zeer laag glutengehalte" zijn toegelaten onder de volgende voorwaarden:

Vermelding	Voorwaarden
Glutenvrij	Glutengehalte van het aan de eindconsument verkochte levensmiddel is maximaal 20 mg/kg
Met zeer laag glutengehalte	Glutengehalte van het aan de eindconsument verkochte levensmiddel is maximaal 100 mg/kg voor levensmiddelen die één of meer ingrediënten bevatten die van tarwe, rogge, gerst, haver of kruisingen ervan zijn vervaardigd en speciaal zijn verwerkt om het glutengehalte te verlagen
Glutenvrij of met zeer laag glutengehalte voor haver in levensmiddelen	Glutengehalte van deze haver is maximaal 20 mg/kg haver en deze haver moet speciaal zijn geproduceerd, bereid en/of verwerkt om

Vermelding	Voorwaarden
	verontreiniging met tarwe, rogge, gerst of kruisingen ervan te vermijden

Andere bewoordingen dan "glutenvrij" of "met zeer laag glutengehalte" zijn niet toegestaan, zoals bijvoorbeeld "recept zonder gluten".

Als een product van nature glutenvrij is, bijvoorbeeld rijst, dan kan "van nature glutenvrij" worden gebruikt als wordt voldaan aan de algemene voorwaarden voor voedselinformatie van Verordening (EU) Nr. 1169/2011. De informatie over levensmiddelen mag vooral niet misleidend zijn door te suggereren dat het levensmiddel bijzondere eigenschappen heeft, wanneer in werkelijkheid alle soortgelijke levensmiddelen dezelfde eigenschappen bezitten (Overweging 10 van Verordening (EG) Nr. 828/2014). Dit houdt bijvoorbeeld in dat als men over rijst wil vermelden dat het glutenvrij is, dan moet hiervoor worden gebruikt "van nature glutenvrij" omdat alle rijst glutenvrij is.

Als de vermeldingen "glutenvrij" of "met zeer laag glutengehalte" worden gebruikt op levensmiddelen, dan mag hierbij worden vermeld "geschikt voor personen met een glutenintolerantie" of "geschikt voor coeliakiepatiënten".

Als levensmiddelen speciaal zijn geproduceerd, bereid en/of verwerkt om:

- a. het glutengehalte van één of meer glutenbevattende ingrediënten te verlagen; of
- b. de glutenbevattende ingrediënten door andere van nature glutenvrije ingrediënten te vervangen,

dan mogen op deze levensmiddelen de vermeldingen "speciaal bereid voor personen met een glutenintolerantie" of "speciaal bereid voor coeliakiepatiënten" worden gebruikt naast "glutenvrij" of "met zeer laag glutengehalte".

Het is verboden om op volledige zuigelingenvoeding (voor 0-6 maanden) of opvolgzuigelingenvoeding (voor 6-12 maanden) informatie te geven over de afwezigheid of de verminderde aanwezigheid van gluten (zie paragraaf 4.7 in het [NVWA Handboek regelgeving Voeding voor specifieke groepen](#)).

Bij het gebruik van de vermeldingen "glutenvrij" of "met zeer laag glutengehalte" moet rekening worden gehouden met de regels voor allergenenetiquette: de glutenbevattende graansoort moet nog steeds wel worden vermeld en benadrukt als allergeen in de lijst van ingrediënten. Een voorbeeld van de benaming van zo'n ingrediënt is "glutenvrije **tarwemeel**" (zie paragraaf 8.7 [NVWA Handboek Etikettering van levensmiddelen](#)).

10.6 Beweringen over lactose-vrij en lactose-arm

Alleen voor zuigelingenvoeding voor 0-12 maanden is de bewering "lactose-vrij" expliciet geregeld in EU wetgeving. Artikel 9, lid 2 van Verordening (EU) 2016/127 bepaalt dat het maximale lactosegehalte van het product niet meer dan 2,5 mg/100 kJ (10 mg/100 kcal) mag zijn als de vermelding "lactose-vrij" wordt gebruikt.

Als een speciale eigenschap of kenmerk van een voeding voor medisch gebruik is dat het minder of geen lactose bevat voor een bepaalde ziekte, aandoening of

kwaal, dan is de informatie hierover een verplichte vermelding (artikel 5 Verordening (EU) 2016/128).

Voor het gebruik van de bewering "lactose-vrij" voor alle andere levensmiddelen en voor de bewering "lactose-arm" is geen EU regelgeving, hoewel deze wel is aangekondigd in Verordening (EG) Nr. 1169/2011 over Voedselinformatie aan consumenten. Daarmee vallen deze beweringen vooralsnog onder de reikwijdte van de Europese lidstaten. Hierdoor worden in de praktijk in verschillende landen verschillende normen gehanteerd en is er geen Europese harmonisatie. Er is geen Nederlandse regelgeving over deze beweringen. Voor Nederland hanteert de NVWA als richtwaarde voor de bewering "lactose-vrij" maximaal 10 mg lactose per 100 gram/ml product (100 ppm, is gelijk aan Scandinavische norm). En voor de bewering "lactose-arm" de norm van maximaal 1000 mg lactose per 100 gram/ml product.

10.7 Maaltijdvervangend product voor gewichtsbeheersing

Vanaf 20 juli 2016 geldt de EU wetgeving voor voeding voor specifieke groepen niet meer voor zogenaamde "maaltijdvervangende producten voor gewichtsbeheersing" en is er alleen nog specifieke regelgeving voor producten voor gewichtsbeheersing die de dagelijkse voeding volledig vervangen.

Maaltijdvervangende producten voor gewichtsbeheersing zijn levensmiddelen die worden aangeboden als vervanging van één of meer maaltijden van de dagelijkse voeding. Deze waren geregeld in de Richtlijn 96/8/EG inzake voedingsmiddelen die zijn bestemd om in energiebeperkte diëten te worden genuttigd voor gewichtsvermindering.

Maaltijdvervangende producten vallen nu onder de algemene Europese regelgeving voor levensmiddelen, waaronder de Europese Claimsverordening. Voor deze producten zijn twee gezondheidsclaims toegestaan op grond van Verordening (EU) 2016/1413, die zijn opgenomen in de Lijst in Verordening (EU) nr. 432/2012 (zie paragraaf 6.4 van dit Handboek).

De twee toegestane gezondheidsclaims zijn:

- (1) "de vervanging van één van de dagelijkse hoofdmaaltijden van een energiebeperkt dieet door een maaltijdvervangend product draagt bij tot het behoud van het gewicht na gewichtsverlies"; en
- (2) "de vervanging van twee dagelijkse hoofdmaaltijden van een energiebeperkt dieet door een maaltijdvervangend product draagt bij tot gewichtsverlies".

Voor het gebruik van deze claims zijn samenstellingseisen opgenomen voor energie, vet, eiwit (inclusief aminozuursamenstelling), vitamines en mineralen.

10.8 "Afvalproducten" die geen maaltijdvervangend product voor gewichtsbeheersing zijn

Naast maaltijdvervangende producten voor gewichtsbeheersing worden er nog andere levensmiddelen aangeboden op de markt met een samenstelling die past binnen een dieet om af te vallen. Dit zijn verschillende soorten producten, zoals soepen, dranken, crackers, desserts of pasta's, die passen in verschillende

soorten afvaldiëten, bijvoorbeeld met weinig vet of met weinig koolhydraten. Deze producten moet voldoen aan alle eisen voor levensmiddelen, inclusief de regels voor voedings- en gezondheidsclaims op basis van Verordening (EG) Nr. 1924/2006 (zie ook [NVWA rapport](#) Voedingsmiddelen als onderdeel van afvaldiëten, Handhaving op voedings- en gezondheidsclaims op etiket en website, april 2018).

Voor deze producten zijn die voedingsclaims toegestaan die zijn opgenomen in de bijlage van de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006. Bijvoorbeeld de claims "vetarm", "suikerarm" of "energie-arm" mogen worden gebruikt onder de voorwaarde dat een product maximaal de hoeveelheid vet, suiker of energie bevat die in de bijlage van de Claimsverordening is vastgelegd. Als een product meer vet, suiker of energie bevat, dan mogen daarover geen voedingsclaims worden gemaakt. De vaak voorkomende voedingsclaim "koolhydraatarm" staat niet in de bijlage van de Claimsverordening en mag niet worden gemaakt. Bedrijven hebben in dit geval wel de mogelijkheid om vergelijkende voedingsclaims te maken, bijvoorbeeld "verlaagd gehalte aan koolhydraten". Dit mag als het desbetreffende gehalte minimaal 30% lager is dan van vergelijkbare producten uit dezelfde categorie. Hierbij moeten het percentage van de koolhydraatverlaging en de (categorie) producten waarmee wordt vergeleken worden vermeld.

Op dit soort levensmiddelen die passen binnen een afvaldieet mogen alleen de gezondheidsclaims worden gemaakt die zijn opgenomen op de lijst met in de EU toegestane gezondheidsclaims en als wordt voldaan aan de voor die claim geldende voorwaarden. Diverse gezondheidsclaims die in de praktijk worden gemaakt, zijn niet toegestaan. Bijvoorbeeld "het eiwit zorgt voor snellere verzadiging waardoor er minder snel een hongergevoel ontstaat" en "om een eiwit te verbranden, heb je meer calorieën nodig dan er in zitten". Deze claims staan niet op de lijst van toegestane gezondheidsclaims.

Ook gezondheidsclaims over een lage glycemische index (een maat voor de snelheid waarmee de bloedsuikerspiegel stijgt als iemand koolhydraten heeft gegeten) zijn niet toegestaan.

Algemene niet-specifieke gezondheidsclaims mogen niet zonder meer worden gemaakt: zij moeten altijd gepaard gaan met een daarmee verband houdende toegestane specifieke gezondheidsclaim (gerelateerd aan een voedingsstof). Voorbeelden van algemene onduidelijke gezondheidsclaims zijn 'licht verteerbaar', 'slank' en 'voel je fit en energiek' (zie voor meer informatie paragraaf 8.2.2 van dit Handboek over artikel 10, lid 3 van de Claimsverordening over verwijzingen naar voordelen voor de algemene gezondheid).

Het is verder niet toegestaan om te zinspelen op de snelheid of de mate van gewichtsverlies (artikel 12 onder b Verordening (EG) Nr. 1924/2006). Dit verbod geldt zowel voor de etikettering als bij het presenteren en het te koop aanbieden. Ook bijvoorbeeld plaatjes van mensen "voor" en "na" (waarbij op het plaatje "na" een slanker figuur is te zien) zijn niet toegestaan. Het verbod geldt ook voor ervaringsverhalen van consumenten die een product hebben gebruikt (zie voor meer informatie, paragraaf 8.2.3 van dit Handboek).

10.9 Sportvoeding

In de EU wordt veel voeding verkocht waarover wordt gezegd dat het speciaal is ontwikkeld of is bestemd voor sporters. Er is echter geen specifieke EU regelgeving voor sportvoeding en ook geen Nederlandse regelgeving. Dit betekent dat voor sportvoeding de algemene EU regelgeving moet worden gevolgd. Dus, bijvoorbeeld voor voedings- en gezondheidsclaims geldt de Claimsverordening (EG) Nr. 1924/2006. Voorbeelden van mogelijke voedings- of gezondheidsclaims zijn (als wordt voldaan aan alle voorwaarden voor deze claims): "rijk aan eiwit", "eiwitten dragen bij tot een groei van de spiermassa", "creatine verhoogt de fysieke prestaties in opeenvolgende reeksen korte, hoogintensieve oefeningen" en "koolhydraatelectrolytoplossingen dragen bij tot de instandhouding van de uithoudingsprestaties tijdens langdurige uithoudingsinspanningen". Een voorbeeld van een niet toegestane claim is "creatine draagt bij aan een groter uithoudingsvermogen bij duursporten".

11. Lijst van afkortingen

- ASA: Engelse *Advertising Standards Authority*.
- EFSA: *European Food Safety Authority* (Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid).
- EG: Europese Gemeenschap.
- EU: Europese Unie.
- FNLI: Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie.
- ID nummer: identificatie nummer.
- Keuringsraad: Keuringsraad Kennis en Advies gezondheidsreclame.
- Nprofarm: brancheorganisatie van fabrikanten en importeurs van zelfzorgproducten.
- NEVO: Nederlands Voedingsstoffenbestand.
- NPN: Natuur- en Gezondheidsproducten Nederland.
- NVWA: Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.
- VWS: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.